

PSSSB Clerk Practice Set Paper-1

Q.1 ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਵਿੱਚ 50% ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਫੇਰ ਘਟੀ ਹੋਈ ਤਨਖਾਹ ਵਿੱਚ 50% ਦਾ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਤਨਖਾਹ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਓ।

- A. ਕੋਈ ਬਦਲਾਅ ਨਹੀਂ
- B. 10% ਦੀ ਕਮੀ
- C. 20% ਦੀ ਕਮੀ
- D. 25% ਦੀ ਕਮੀ

Answer: D

Sol: Given:

Initial salary = x

Salary reduced by 50%

Reduced salary increased by 50%

Formula Used:

$$\text{Percentage Change} = \frac{\text{Final Salary} - \text{Initial Salary}}{\text{Initial Salary}} \times 100$$

Solution:

1. Reduction of 50%:

$$\text{Salary after reduction} = x - 50$$

2. Increase of 50% on the reduced salary:

$$\text{Final salary} = \frac{x}{2} + \frac{x}{4} = \frac{2x + x}{4} = \frac{3x}{4}$$

3. Percentage Change:

$$\text{Change in salary} = \frac{3x}{4} - x = \frac{3x - 4x}{4} = -\frac{x}{4}$$

$$\text{Percentage Change} = \frac{-\frac{x}{4}}{x} \times 100 = -25$$

Final Answer:

The salary decreases by 25% .

Q.2 ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਾਂ ਦੀ ਔਸਤ ਉਮਰ 42 ਸਾਲ ਹੈ। ਪਿਤਾ, ਮਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਕੱਲੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਔਸਤ ਉਮਰ 36 ਸਾਲ ਹੈ। ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਉਮਰ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?

- A. 23
- B. 24
- C. 25
- D. 26

Answer: B

Sol: Given:

1. The average age of the father and mother = 42 years.

2. The average age of the father, mother, and son = 36 years.

Formula Used:

$$\text{Average Age} = \frac{\text{Sum of ages}}{\text{Number of people}}$$

$$\text{Sum of ages} = \text{Average Age} \times \text{Number of people}$$

Solution:

1. Calculate the total age of the father and mother:

$$\text{Sum of their ages} = \text{Average Age} \times \text{Number of people}$$

$$\text{Sum of their ages} = 42 \times 2 = 84 \text{ years}$$

2. Calculate the total age of the father, mother, and son:

$$\text{Sum of their ages} = 36 \times 3 = 108 \text{ years}$$

3. Find the age of the son:

The total age of the father, mother, and son is 108 years. The total age of the father and mother is 84 years.

$$\text{Age of the son} = \text{Total age of father, mother, and son} - \text{Total age of father and mother}$$

$$\text{Age of the son} = 108 - 84 = 24 \text{ years}$$

Final Answer:

The age of the son is 24 years.

Q.3 ਸਾਧਾਰਨ ਵਿਆਜ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 2 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰਕਮ 7344 ਰੁਪਏ ਅਤੇ 3 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ 8316 ਰੁਪਏ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਜੋੜ ਲੱਭੋ।

- A. 4400
- B. 5400
- C. 6600
- D. 7700

Answer: B

Sol: Given:

1. The amount in 2 years = Rs. 7344.

2. The amount in 3 years = Rs. 8316.

3. Simple Interest (SI) formula:

$$SI = \text{Principal} \times \text{Rate} \times \text{Time}$$

Formula Used:

1. Difference in Simple Interest for 1 year:

$$SI \text{ for 1 year} = \text{Amount in 3 years} - \text{Amount in 2 years}$$

2. Principal Calculation:

$$SI \text{ for 2 years} = 2 \times SI \text{ for 1 year}$$

$$\text{Principal} = \text{Amount in 2 years} - SI \text{ for 2 years}$$

Solution:

1. Calculate Simple Interest for 1 year:

$$SI \text{ for 1 year} = 8316 - 7344 = 972$$

2. Calculate Simple Interest for 2 years:

$$SI \text{ for 2 years} = 2 \times 972 = 1944$$

3. Calculate the Principal:

$$\text{Principal} = 7344 - 1944 = 5400$$

Final Answer:

The sum (Principal) is Rs. 5400

Q.4 ਇੱਕ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ 5 ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ 240 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟਾ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਦੂਰੀ ਤੈਅ ਕਰਦਾ ਹੈ। 100 ਮਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਦੂਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸਨੂੰ _____ kmph ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਸਫ਼ਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

- A. 400
- B. 560
- C. 600
- D. 720

Answer: D

Sol: Given:

1. Speed of the aeroplane = 240 kmph

2. Time taken = 5 hours

3. New time to cover the same distance = 100 minutes

Formula Used:

1. Distance:

$$\text{Distance} = \text{Speed} \times \text{Time}$$

2. Speed:

$$\text{Speed} = \frac{\text{Distance}}{\text{Time}}$$

Solution:

1. Calculate the distance:

$$\text{Distance} = 240 \times 5 = 1200 \text{ km}$$

2. Convert 100 minutes into hours:

$$100 \text{ minutes} = \frac{100}{60} = \frac{5}{3} \text{ hours}$$

3. Calculate the required speed:

Adda247

Test Prime

ALL EXAMS, ONE SUBSCRIPTION

1,00,000+
Mock Tests

Personalised
Report Card

Unlimited
Re-Attempt

600+
Exam Covered

25,000+ Previous
Year Papers

500%
Refund

ATTEMPT FREE MOCK NOW

$$\text{Speed} = \frac{\text{Distance}}{\text{Time}}$$

Substitute the values:

$$\text{Speed} = \frac{1200}{\frac{5}{3}}$$

Simplify:

$$\text{Speed} = 1200 \times \frac{3}{5} = \frac{3600}{5} = 720 \text{ kmph}$$

Final Answer:

The aeroplane must travel at a speed of 720 kmph.

Q.5 ਕਿਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾਖਲਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਫੇਲ ਹੋਏ ਹਨ। ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਸਾਰਣੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰੋ ਅਤੇ Q5 ਤੋਂ Q6 ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿਓ।
ਛੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਦਾਖਲਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ (ਲੱਖਾਂ ਵਿੱਚ) ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

City	A	B	C	D
------	---	---	---	---

No. of candidates 1.253.141.082.27

ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਪਾਸ ਅਤੇ ਫੇਲ ਹੋਣ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

City Ratio of passing and failing candidate

A	7:3
B	5:3
C	4:5
D	1:3

A. A
B. B
C. C
D. D

Answer: D

Sol: For each city, the failing candidates are calculated using the formula:

$$\text{Failing Candidates} = \text{Total Candidates} \times \frac{\text{Failing Ratio}}{\text{Passing Ratio} + \text{Failing Ratio}}$$

Calculations:

#For City A:

Total Candidates = 1.25 lakhs, Ratio = 7:3

$$\text{Failing Ratio} = \frac{3}{10}$$

$$\text{Failing Candidates} = 1.25 \times \frac{3}{10} = 0.375 \text{ lakhs.}$$

#For City B:

Total Candidates = 3.14 lakhs, Ratio = 5:3

$$\text{Failing Ratio} = \frac{3}{8}$$

$$\text{Failing Candidates} = 3.14 \times \frac{3}{8} = 1.1775 \text{ lakhs.}$$

#For City C:

Total Candidates = 1.08 lakhs, Ratio = 4:5

$$\text{Failing Ratio} = \frac{5}{9}$$

$$\text{Failing Candidates} = 1.08 \times \frac{5}{9} = 0.6 \text{ lakhs.}$$

#For City D:

Total Candidates = 2.27 lakhs, Ratio = 1:3

$$\text{Failing Ratio} = \frac{3}{4}$$

$$\text{Failing Candidates} = 2.27 \times \frac{3}{4} = 1.7025 \text{ lakhs.}$$

Results:

City	Failing Candidates (in lakhs)
A	0.375
B	1.1775
C	0.6
D	1.7025

Final Answer:

The city with the highest number of failing candidates is **City D** with **1.7025 lakhs**.

- Q.6** ਸ਼ਹਿਰ D ਤੋਂ ਦਾਖਲਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ A ਤੋਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਕੀ ਹੈ? ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਸਾਰਣੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰੋ ਅਤੇ Q5 ਤੋਂ Q6 ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿਓ।
ਛੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਦਾਖਲਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ (ਲੱਖਾਂ ਵਿੱਚ) ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

City	A	B	C	D
------	---	---	---	---

No. of candidates 1.253.141.082.27

ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਪਾਸ ਅਤੇ ਫੇਲ ਹੋਣ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

City/Ratio of passing and failing candidate

A	7:3
B	5:3
C	4:5
D	1:3

- A. 289:42
- B. 42:289
- C. 227:50
- D. 50:277

Answer: C

Sol: Given:

1. Failing candidates in City D = 1.7025 lakhs

2. Failing candidates in City A = 0.375 lakhs

Formula Used:

The ratio of failing candidates is given by:

$$\text{Ratio} = \frac{\text{Failing Candidates in City D}}{\text{Failing Candidates in City A}}$$

Solution:

Substitute the values:

$$\text{Ratio} = \frac{1.7025}{0.375} = \frac{227}{50}$$

Simplify:

$$\text{Ratio} = 227 : 50$$

- Q.7** ਜੇਕਰ FRIEND ਨੂੰ IULHQG ਵਜੋਂ ਕੋਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ENEMY ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਕੋਡ ਕਰੋਗੇ?

- A. HQHPB
- B. HQHPA
- C. HQEMY
- D. HQHPG

Answer: A

Sol: Given:

- FRIEND is coded as IULHQG.
- We need to code ENEMY.

Formula Used:

The position of each letter in the alphabet is shifted forward or backward based on the coding pattern. To identify the pattern:

1. Find the alphabet positions of each letter.
2. Compare the shifts applied to the letters of **FRIEND** to get **IULHQG**.
3. Apply the same shifts to code **ENEMY**.

Solution:

1. **Alphabet positions** for FRIEND → IULHQG:

Letter (FRIEND)	Position	Letter (IULHQG)	Position	Shift Applied
F	6	I	9	+3
R	18	U	21	+3
I	9	L	12	+3
E	5	H	8	+3
N	14	Q	17	+3
D	4	G	7	+3

Observation: Each letter is shifted **3 positions forward** in the alphabet.

1. **Apply the same shift (+3) to ENEMY:**

Letter (ENEMY)	Position	Shifted Position	Coded Letter
E	5	8	H
N	14	17	Q
E	5	8	H
M	13	16	P
Y	25	28	B

Final Answer:

The code for **ENEMY** is **HQHPB**.

Q.8 ਜੇਕਰ A B 40% ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਅਤੇ B C ਤੋਂ 20% ਘੱਟ ਹੈ, ਤਾਂ A:C ਲੱਭੋ

- A. 27:26
- B. 26:27
- C. 25:28
- D. 28:25

Answer: D

Sol: Given:

1. A exceeds B by 40%.
2. B is less than C by 20%.

We need to find the ratio A : C .

Formula Used:

1. If A exceeds B by x% :

$$A = B \times \left(1 + \frac{x}{100}\right)$$

2. If B is less than C by y% :

$$B = C \times \left(1 - \frac{y}{100}\right)$$

Solution:

1. **Express A in terms of B :**

$$A = B \times \left(1 + \frac{40}{100}\right)$$

Simplify:

$$A = B \times 1.4$$

2. **Express B in terms of C :**

$$B = C \times \left(1 - \frac{20}{100}\right)$$

Simplify:

$$B = C \times 0.8$$

3. **Substitute B = C × 0.8 into A = B × 1.4:**

$$A = (C \times 0.8) \times 1.4$$

Simplify:

$$A = C \times (0.8 \times 1.4)$$

$$A = C \times 1.12$$

4. Find the ratio A : C :

$$A : C = 1.12 : 1$$

To express as a whole number ratio, multiply both sides by 100:

$$A : C = 112 : 100$$

Simplify:

$$A : C = 28 : 25$$

Final Answer:

The ratio A : C is 28 : 25.

Q.9 240 ਮੀਟਰ ਅਤੇ 270 ਮੀਟਰ ਲੰਬਾਈ ਵਾਲੀਆਂ ਦੋ ਰੇਲਗੱਡੀਆਂ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਲਾਈਨਾਂ ਹਨ। 60 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟਾ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ 'ਤੇ ਅਤੇ ਦੂਜਾ 48 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟਾ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ 'ਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗੇਗਾ?

- A. 17 ਸਕਿੰਟ
- B. 18 ਸਕਿੰਟ
- C. 19 ਸਕਿੰਟ
- D. 20 ਸਕਿੰਟ

Answer: A

Sol: Given:

1. Length of the first train = 240 meters
2. Length of the second train = 270 meters
3. Speed of the first train = 60 kmph
4. Speed of the second train = 48 kmph
5. Trains are moving towards each other.

Formula Used:

1. Relative speed when objects move towards each other:

$$\text{Relative Speed} = \text{Speed of Train 1} + \text{Speed of Train 2}$$

2. Time to cross each other:

$$\text{Time} = \frac{\text{Sum of lengths of trains}}{\text{Relative Speed}}$$

Solution:

1. Convert speeds from kmph to m/s:

To convert kmph to m/s, multiply by $\frac{5}{18}$:

$$\text{Speed of Train 1} = 60 \times \frac{5}{18} = 16.67 \text{ m/s}$$

$$\text{Speed of Train 2} = 48 \times \frac{5}{18} = 13.33 \text{ m/s}$$

2. Calculate relative speed:

$$\text{Relative Speed} = 16.67 + 13.33 = 30 \text{ m/s}$$

3. Sum of lengths of the trains:

$$\text{Total Length} = 240 + 270 = 510 \text{ meters}$$

4. Calculate time to cross:

Using the formula:

$$\text{Time} = \frac{\text{Total Length}}{\text{Relative Speed}}$$

Substitute the values:

$$\text{Time} = \frac{510}{30} = 17 \text{ seconds}$$

Final Answer:

The trains will take 17 seconds to cross each other.

Q.10 ਜੇਕਰ ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬ ਉੱਤਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਪੱਛਮ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਰ। ਪੱਛਮ ਕੀ ਬਣੇਗਾ?

- A. ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ

- B. ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮ
- C. ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬ
- D. ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮ

Answer: C

Sol: ਜੇਕਰ ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬ ਉੱਤਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਪੱਛਮ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ 135° ਦੁਆਰਾ ਘੜੀ ਦੀ ਉਲਟ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਬਦਲੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਹੁਣ, ਆਓ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੀਏ ਕਿ ਪੱਛਮ ਉਸੇ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿੱਥੇ ਜਾਵੇਗਾ:

ਕਦਮ:
ਪੱਛਮ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੋ।

ਘੜੀ ਦੀ ਉਲਟ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ 135° ਦੁਆਰਾ ਬਦਲੀਆਂ:

ਪੱਛਮ ਤੋਂ 90° ਘੜੀ ਦੀ ਉਲਟ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਦੱਖਣ ਵੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹੋ।

ਦੱਖਣ ਤੋਂ 45° ਘੜੀ ਦੀ ਉਲਟ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹੋ।
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੱਛਮ ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅੰਤਮ ਉੱਤਰ: ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬ

Q.11 ਚਾਰ ਲਗਾਤਾਰ ਪੂਰਨ ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਜੋੜ 3322 ਹੈ। ਚਾਰ ਪੂਰਨ ਅੰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ _____ ਹੈ।

- A. 828
- B. 829
- C. 832
- D. 834

Answer: C

Sol: Given:
The sum of four consecutive integers is 3322.

Formula Used:

Let the four consecutive integers be $x, x+1, x+2, x+3$.

The sum of these integers is given by:

$$\text{Sum} = x + (x+1) + (x+2) + (x+3)$$

Solution:

1. Write the equation for the sum:

$$x + (x+1) + (x+2) + (x+3) = 3322$$

Simplify:

$$4x + 6 = 3322$$

2. Solve for x :

Subtract 6 from both sides:

$$4x = 3316$$

Divide by 4:

$$x = \frac{3316}{4} = 829$$

3. Find the greatest integer:

The four consecutive integers are 829, 830, 831, 832.

The greatest integer is:

832

Final Answer:

The greatest among the four integers is 832.

Q.12 ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਜੋੜੀ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ,
36, 31, 29, 24, 22, 17, 15

- A. 11,13
- B. 13,8
- C. 10,8
- D. 12,7

Answer: C

Sol: **Given Series:**

36, 31, 29, 24, 22, 17, 15

We need to find the next pair in the series.

Pattern Analysis:

1. Observe the difference between consecutive terms:

- o $36 - 31 = 5$
  - o $31 - 29 = 2$
  - o $29 - 24 = 5$
  - o $24 - 22 = 2$
  - o $22 - 17 = 5$
  - o $17 - 15 = 2$
2. The differences alternate between **5** and **2**.

Next Term:

- Since the last difference is 2, the next difference will be **5**.
- Subtract 5 from 15:

$$15 - 5 = 10$$

1. The term after that will have a difference of 2:
- o Subtract 2 from 10:

$$10 - 2 = 8$$

Final Answer:

The next pair in the series is **10, 8**

Q.13 ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੋ। BDF, DHJ, FLN, HPR, ?

- A. EFR
- B. TGS
- C. JWV
- D. JTV

Answer: D

Sol: Given Series:
BDF, DHJ, FLN, HPR, ?

We need to determine the next term in the series.

Step 1: Analyze the Pattern for Each Position

1. First Letter:

The first letters are increasing by 2 positions in the alphabet:

$$B(2) \rightarrow D(4) \rightarrow F(6) \rightarrow H(8)$$

Adding 2 to H (8):

$$H + 2 = J(10)$$

2. Second Letter:

The second letters are increasing by 4 positions in the alphabet:

$$D(4) \rightarrow H(8) \rightarrow L(12) \rightarrow P(16)$$

Adding 4 to P (16):

$$P + 4 = T(20)$$

3. Third Letter:

The third letters are increasing by 4 positions in the alphabet:

$$F(6) \rightarrow J(10) \rightarrow N(14) \rightarrow R(18)$$

Adding 4 to R (18):

$$R + 4 = V(22)$$

Step 2: Combine the Letters

The next term in the series is:

JTV

Final Answer:

The next term in the series is JTV.

Q.14 ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਅਜੀਬ ਸ਼ਬਦ ਲੱਭੋ।

- A. ਜੜੀ ਬੂਟੀ
- B. ਫੁੱਲ
- C. ਰੁੱਖ
- D. ਝਾੜੀ

Answer: B

Sol: ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਕਲਪ ਹਨ:

ਏ) ਜੜੀ-ਬੂਟੀ, ਬੀ) ਫੁੱਲ, ਸੀ) ਰੁੱਖ, ਡੀ) ਝਾੜੀ

ਵਿਆਖਿਆ:

ਜੜੀ-ਬੂਟੀ, ਰੁੱਖ ਅਤੇ ਝਾੜੀ:

ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਪੌਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ।

ਜੜੀ-ਬੂਟੀ: ਛੋਟਾ, ਗੈਰ-ਲੱਕੜੀ ਵਾਲਾ ਪੌਦਾ।

ਰੁੱਖ: ਵੱਡਾ, ਲੱਕੜ ਵਾਲਾ ਪੌਦਾ।

ਝਾੜੀ: ਦਰਮਿਆਨੇ ਆਕਾਰ ਦਾ, ਲੱਕੜ ਵਾਲਾ ਪੌਦਾ।

ਫੁੱਲ:

ਇੱਕ ਪੌਦੇ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ, ਦੂਜਿਆਂ ਵਾਂਗ ਪੌਦਿਆਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਨਹੀਂ।

ਅੰਤਮ ਉੱਤਰ:

ਬੀ) ਫੁੱਲ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਸ਼ਬਦ ਹੈ।

Q.15 ਅਜਾਇਬ ਘਰ : ਕਿਊਰੇਟਰ :: ਜੇਲ੍ਹ : ?

- A. ਮੈਨੇਜਰ
- B. ਜੇਲ੍ਹਰ
- C. ਮਾਨੀਟਰ
- D. ਚੋਰ

Answer: B

Sol: ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਮਾਨਤਾ ਇਹ ਹੈ:

ਅਜਾਇਬ ਘਰ : ਕਿਊਰੇਟਰ :: ਜੇਲ੍ਹ : ?

ਵਿਆਖਿਆ:

ਇੱਕ ਕਿਊਰੇਟਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਜੇਲ੍ਹ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਇੱਕ ਜੇਲ੍ਹਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਵਿਕਲਪ:

ਏ) ਮੈਨੇਜਰ → ਆਮ ਸ਼ਬਦ, ਜੋ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹ ਲਈ ਖਾਸ ਨਹੀਂ ਹੈ।
ਬੀ) ਜੇਲ੍ਹਰ → ਸਹੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਜੇਲ੍ਹਰ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
C) ਮਾਨੀਟਰ → ਗਲਤ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।
ਡੀ) ਚੋਰ → ਗਲਤ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਚੋਰ ਇੱਕ ਕੈਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਨਿਗਰਾਨ ਨਹੀਂ।
ਅੰਤਮ ਉੱਤਰ:
ਬੀ) ਜੇਲ੍ਹਰ।

Q.16 ਹਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਰਾਣੀ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਇਕਲੌਤੀ ਬੱਚੀ ਹੈ। ਹਰੀ ਦਾ ਰਾਣੀ ਨਾਲ ਕੀ ਸਬੰਧ ਹੈ?

- A. ਭਰਾ
- B. ਪਿਤਾ
- C. ਚਚੇਰਾ ਭਰਾ
- D. ਅੰਕਲ

Answer: A

Sol: ਬਿਆਨ:

ਹਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਰਾਣੀ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਇਕਲੌਤੀ ਧੀ ਹੈ।"

ਵਿਆਖਿਆ:

ਹਰੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਇਕਲੌਤੀ ਧੀ ਹਰੀ ਦੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ:

"ਇਕਲੌਤੀ ਧੀ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਧੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।
ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਹਰੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਇਕਲੌਤੀ ਧੀ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਹਰੀ ਦੀ ਭੈਣ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਅੰਤਮ ਉੱਤਰ:

ਏ) ਭਰਾ (ਹਰੀ ਰਾਣੀ ਦਾ ਭਰਾ ਹੈ)।

Q.17 ਜੇਕਰ X ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਜੋੜ, Y ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਘਟਾਓ ਅਤੇ P ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਗੁਣਾ, ਤਾਂ (7 P 3) Y (6 X 5) ਦਾ ਮੁੱਲ ਕੀ ਹੈ?

- A. 2
- B. 10
- C. 20
- D. 25

Answer: B

Sol: The question involves operations represented by symbols:
We need to evaluate:

Step 1: Replace Symbols with Operations

Step 2: Perform Calculations

Final Answer:

The value is **10**.

- X stands for **add** (+).
- Y stands for **subtract** (-).
- P stands for **multiply** (×).

$$(7P3)Y(6X5)$$

- P means **multiply**: $7P3 \rightarrow 7 \times 3$.
- X means **add**: $6X5 \rightarrow 6 + 5$.
- Y means **subtract**: Combine the results with subtraction (-).

1. $7P3 = 7 \times 3 = 21$
2. $6X5 = 6 + 5 = 11$
3. Subtract the results:

$$21Y11 = 21 - 11 = 10$$

Q.18 900 ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸੰਖਿਆ ਨੂੰ $\frac{3}{7}$ ਨਾਲ ਗੁਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨੰਬਰ ਲੱਭੋ-

- A. 1900
- B. 2000
- C. 2050
- D. 2100

Answer: D

Sol: Given:

A number is multiplied by $\frac{3}{7}$ to get 900.

Let the number be x .

Formula Used:

The equation is:

$$x \times \frac{3}{7} = 900$$

To solve for x :

$$x = 900 \times \frac{7}{3}$$

Solution:

1. Multiply 900 by $\frac{7}{3}$:

$$x = \frac{900 \times 7}{3}$$

2. Simplify:

$$x = \frac{6300}{3}$$

$$x = 2100$$

Final Answer:

The number is 2100

Q.19 ਇੱਕ ਬੱਸ ਦੁਪਹਿਰ 12.25 ਵਜੇ ਚੱਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ 10.45 ਵਜੇ ਮੰਜ਼ਿਲ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ। ਯਾਤਰਾ ਦੀ ਮਿਆਦ _____ ਹੈ

- A. 22 ਘੰਟੇ 20 ਮਿੰਟ
- B. 22 ਘੰਟੇ 40 ਮਿੰਟ
- C. 24 ਘੰਟੇ 20 ਮਿੰਟ
- D. 24 ਘੰਟੇ 40 ਮਿੰਟ

Answer: A

Sol: **Given:**

- Departure time: **12:25 noon**
- Arrival time: **10:45 AM (next day)**

We need to calculate the duration of the journey.

Step 1: Break the Time into Two Parts

1. **Time from 12:25 PM (noon) to midnight:**

There are 12 hours from noon to midnight. Subtract 25 minutes:

$$12 : 00 - 12 : 25 = 11 \text{ hours and } 35 \text{ minutes.}$$

2. **Time from midnight to 10:45 AM:**
This is straightforward:

10 hours and 45 minutes.

Step 2: Add the Two Time Periods

- 11 hours and 35 minutes
- 10 hours and 45 minutes

Add the hours and minutes:

1. **Hours:** $11 + 10 = 21$
2. **Minutes:** $35 + 45 = 80$

Since $80\text{minutes} = 1\text{hour and }20\text{minutes}$, we add 1 hour to the total hours:

$$21 + 1 = 22 \text{ hours}$$

Thus, the total duration is:

22 hours and 20 minutes.

Final Answer:

The duration of the journey is **22 hours and 20 minutes**.

Q.20 ਦੋ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦੇ LCM ਅਤੇ HCF ਦਾ ਜੋੜ ਅਤੇ ਅੰਤਰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 592 ਅਤੇ 518 ਹਨ। ਜੇਕਰ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਜੋੜ 296 ਹੈ, ਤਾਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭੋ।

- 110,186
- 111,185
- 120,176
- 130,166

Answer: B

Sol: Solution:

Given:

$$1. \text{L.C.M.} + \text{H.C.F.} = 592$$

$$2. \text{L.C.M.} - \text{H.C.F.} = 518$$

$$3. a + b = 296, \text{ where } a \text{ and } b \text{ are the two numbers.}$$

Step-by-Step Solution:

Step 1: Solve for L.C.M. and H.C.F.

$$\text{L.C.M.} = \frac{(\text{Sum} + \text{Difference})}{2} = \frac{592 + 518}{2} = 555$$

$$\text{H.C.F.} = \frac{(\text{Sum} - \text{Difference})}{2} = \frac{592 - 518}{2} = 37$$

Step 2: Use the product relationship of L.C.M. and H.C.F.

$$\text{L.C.M.} \times \text{H.C.F.} = a \times b$$

Substitute L.C.M. = 555 and H.C.F. = 37 :

$$a \times b = 555 \times 37 = 20535$$

Step 3: Solve for the numbers a and b :

Let a and b be the roots of the quadratic equation:

$$x^2 - (\text{Sum of numbers})x + (\text{Product of numbers}) = 0$$

Substitute $a + b = 296$ and $a \times b = 20535$:

$$x^2 - 296x + 20535 = 0$$

Step 4: Solve the quadratic equation:

Using the quadratic formula:

$$x = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4ac}}{2a}$$

Here, $a = 1$, $b = -296$, and $c = 20535$:

$$x = \frac{-(-296) \pm \sqrt{(-296)^2 - 4(1)(20535)}}{2(1)}$$

$$x = \frac{296 \pm \sqrt{87616 - 82140}}{2}$$

$$x = \frac{296 \pm \sqrt{5476}}{2}$$

$$x = \frac{296 \pm 74}{2}$$

Solve for both roots:

$$x = \frac{296 + 74}{2} = 185, \quad x = \frac{296 - 74}{2} = 111$$

Final Answer:

The two numbers are 185 and 111 .

Q.21 Which of the followings is not antonyms of word 'cruel'?

- A. Kind
- B. Humane
- C. Nice
- D. Ruthless

Answer: D

Sol: The correct answer is **Ruthless**.

Cruel means someone who willfully causes pain or suffering to others without compassion or mercy.

Cruel: क्रूर, निर्दयी

Example: The king was so cruel that his subjects lived in constant fear.

Ruthless means showing no pity or compassion for others, which is a synonym of "Cruel" and not its antonym.

Example: The ruthless businessman cut costs without considering the workers' plight.

Synonyms: brutal, merciless, ruthless, harsh.

Antonyms: kind, humane, compassionate, considerate.

Meanings of all the other given options:

- **Kind:** Having or showing a friendly, generous, or considerate nature.
  - Hindi Meaning: दयालु
  - Example: She was kind enough to help me with my assignment.
- **Humane:** Showing compassion or benevolence, especially towards those suffering.
  - Hindi Meaning: मानवीय, करुणामय
  - Example: The humane treatment of animals is essential in any civilized society.
- **Nice:** Pleasant, agreeable, or kind in nature.
  - Hindi Meaning: अच्छा, सज्जन
  - Example: He gave me a nice compliment on my performance.

Q.22 Which of the following options best expresses the given sentence, in direct/indirect sentence?

He said, "Has anybody been unkind to you ?"

- A. He asked me if anybody had been unkind to me.
- B. He asked me had anybody been unkind to me.
- C. He asked me if anybody had been unkind to you.
- D. He asked me if anybody had been unkind to him.

Answer: A

Sol: The correct answer is **He asked me if anybody had been unkind to me**.

When converting direct speech to indirect speech:

1. **"Said" changes to "asked"** because it is an interrogative sentence.
2. **helping verb (Has)indirect question "if"/"whether"** If the sentence starts with a , the question becomes an introduced by or .
3. The pronouns are adjusted based on the speaker and listener:
  - "You" (in direct speech) changes to "me" (if referring to the speaker).
4. The tense is shifted back in time since the reporting verb "said" is in the past:
  - "Has been" changes to "had been" (Past Perfect).

Grammatical Rule Used:

For changing interrogative sentences into indirect speech:

- **if/whether** Use or to introduce the reported speech.
- Replace the question structure with a statement structure.
- **backshift of tenses** Change the tense as per the rule of .

Grammatical Rule in Hindi:

- "if" *whether* "यदि प्रश्नवाचक वाक्य में सहायक क्रिया (has/have/had) हो, तो उसे या से जोड़कर वाक्य को कथन (statement) में बदला जाता है।
- समय के अनुसार काल (tense) को एक कदम पीछे किया जाता है।

Example:

Direct: He said, "Is she coming to the party?"

Indirect: He asked if she was coming to the party.

Q.23 Complete the following sentence.

I was disappointed _____ not finding doctor in his seat.

- A. On
- B. From
- C. Over
- D. At

Answer: D

Sol: The correct option to fill in the blank is **(d) At**.

The preposition "**at**" is used with "disappointed" when referring to a situation or an event that causes disappointment. In this sentence, the speaker is expressing disappointment at not finding the doctor in his seat.

Grammatical Rule Used:

When using the word "disappointed":

- "**Disappointed in**" is used for people (e.g., disappointed in him).
- "**Disappointed at**" "**disappointed with**" or is used for a situation, result, or event.
- "**Disappointed about**" can also be used for specific situations but is less common.

Grammatical Rule in Hindi:

"Disappointed" के बाद "**at**" का प्रयोग किसी विशेष परिस्थिति या घटना के लिए किया जाता है।

Meanings of other options:

- **On:** Used to show position or location (Hindi: पर)
  - **on** Example: He placed the book on the table.
- **From:** Indicates the source or starting point (Hindi: से)
  - **from** Example: I received a letter from my friend.
- **Over:** Used for expressing control, position above, or concerning a matter (Hindi: के ऊपर)
  - **over** Example: They argued over the smallest things.

Q.24 Which of the following is the correct sentence against the sentence 'There is no place for you in this compartment'?

- A. There is no place against you in this compartment
- B. There is no place for yours in this compartment
- C. There is none place for you in this compartment.
- D. No error in the given sentence

Answer: D

Sol: The correct answer is **(d) No error in the given sentence**.

The sentence "**There is no place for you in this compartment**" is already grammatically correct and does not require any changes.

- "**There is no place**": Correctly indicates the unavailability of a spot.
- "**for you**": Appropriately identifies the person being addressed.
- "**in this compartment**": Specifies the location clearly.

Why the other options are incorrect:

- **Option A:** "There is no place against you in this compartment"
  - "*There in*" Incorrect: is a typo; it should be "There is."
  - "*against you*" The phrase is inappropriate here and does not fit the meaning.
- **Option B:** "There is no place for yours in this compartment"
  - Incorrect: "yours" (possessive form) is incorrect; it should be "you."
  - "Yours" refers to possession, which is not applicable here.
- **Option C:** "There is none place for you in this compartment"
  - Incorrect: "none" cannot be used before "place" in this sentence. The correct word is "no."

Grammatical Rule:

- "No" is used to indicate the absence of something.
- Preposition "for" is used to indicate the person or purpose for which something exists.
- The subject-verb agreement in "There is no place" is correct.

Q.25 Which of the following is plural form of the word 'zoo'?

- A. Zoos
- B. Zooes
- C. Zooess
- D. Zoo

Answer: A

Sol: The correct plural form of the word 'zoo' is **Zoos**.

- "s" In English, to form the plural of most nouns ending with a vowel (like "o"), we simply add at the end.
- **zoozoos** Hence, becomes in the plural form.

Grammatical Rule:

- 's' Words ending with a vowel + 'o' (like zoo) take to form their plural.
- Example:
  - Studio → Studios
  - Portfolio → Portfolios

Grammatical Rule in Hindi:

- *वर्णमाला 'o' स्वर (vowel)'s* ऐसे शब्द जो पर समाप्त होते हैं और उससे पहले हो, उनके बहुवचन (plural) में सिर्फ जोड़ा जाता है।

Q.26 Which of the following options best expresses the sentence in active/ passive voice?
They are going to build a new airport near the old one.

- A. A new airpore going to be build near the old one
- B. A new airport is being built near the old one
- C. A new airport will be built near the old one.
- D. A new airport is going to be built near the old one.

Answer: D

Sol: The correct sentence in passive voice is **"A new airport is going to be built near the old one."**

To change a sentence from **active voice** to **passive voice**:

1. **Identify the subject, verb, and object:**

- Subject: *They*
- Verb: *are going to build*
- Object: *a new airport*

2. Move the object to the subject position in the passive voice.

3. Use the appropriate **form of "be"** along with the past participle (**built**) of the verb.

- "Is going to be" is used because "are going to build" indicates a future action.

4. The active voice sentence:

"They are going to build a new airport near the old one."

The passive voice becomes:

"A new airport is going to be built near the old one."

Grammatical Rule:

In passive voice for future intentions (using "going to"), the structure is:

Object + is/are + going to be + past participle form of the verb.

Grammatical Rule in Hindi:

- Passive voice में "going to" के साथ "be" का प्रयोग किया जाता है और मुख्य क्रिया को past participle (V3) में बदला जाता है।
- उदाहरण:
  - Active: *They are going to paint the house.*
  - Passive: *The house is going to be painted.*

Q.27 Which of the followings is not synonyms of word 'cease'?

- A. Stop
- B. Discontinue
- C. Continue
- D. Close

Answer: C

Sol: The correct answer is **(c) Continue**.

Cease: To bring or come to an end; to stop doing something.

- Hindi Meaning: *रोकना, बंदकरना*
- Example: The workers decided to cease their protest after an agreement was reached.

Continue: To persist in an activity or process without stopping. It is the opposite of "cease" and, therefore, not a synonym.

- Hindi Meaning: *जारीरखना*
- Example: He will continue his studies despite facing challenges.

Synonyms of "Cease": Stop, discontinue, halt, close

Antonyms of "Cease": Continue, proceed, resume, persist

Meanings of all the other given options:

- **Stop:** *To bring something to an end.*
  - Hindi Meaning: *रोकना*
  - Example: He was asked to stop making noise during the meeting.
- **Discontinue:** *To stop doing or providing something.*
  - Hindi Meaning: *बंदकरना*
  - Example: The company decided to discontinue the outdated software.
- **Close:** *To shut or bring something to an end.*
  - Hindi Meaning: *बंदकरना*
  - Example: The shop will close at 10 PM today.

Q.28 Complete the following sentence.
He is too _____ to be taught.

- A. Intelligent
- B. More intelligent
- C. Most intelligent
- D. Better intelligent

Answer: A

Sol: The correct option to fill in the blank is **(a) Intelligent**.

The phrase **"too ... to"** indicates an excessive quality that prevents the subject from achieving or doing something. The word that fits logically and grammatically in this structure is

"intelligent" in its base (positive) form.

- **"He is too intelligent to be taught"** means that the person is excessively intelligent, so teaching him is unnecessary or redundant.

Grammatical Rule:

1. **"too ... to" positive degree** When using the construction, the adjective must be in its (base form).
2. **moremost** Comparative () and superlative () degrees are not used in this structure.

Grammatical Rule in Hindi:

- **"Too ... to"** का प्रयोग तब किया जाता है जब किसी विशेषता (adjective) की अधिकता का बोध कराना हो।
- इस संरचना में हमेशा विशेषण (adjective) का मूल रूप (positive degree) प्रयोग किया जाता है।

Q.29 Which of the following words is correctly spelt?

- A. Occasionally
- B. Ocasionaly
- C. Occasionaly
- D. Occasionely

Answer: A

Sol: Option **(a) Occasionally** is the correctly spelt word.

Occasionally: Means happening or appearing at irregular or infrequent intervals; not frequently.

- Hindi Meaning: *कभी-कभी*
- Example: She occasionally visits her grandparents on weekends.

Q.30 Which of the followings best expresses the idiom given in capital words in the sentence,
'Reena is a kind of a person WHO WEARS HEART ON HER SLEEVE.' ?

- A. Suppresses her emotions freely
- B. Expresses her emotion scurbingly
- C. Expresses her emotions openly
- D. Suppresses her excitement sparingly

Answer: C

Sol: Option **(c) Expresses her emotions openly** is the correct meaning of the idiom **"wears heart on her sleeve"**.

"Wears heart on her sleeve" means someone who openly displays their emotions, feelings, or affections rather than hiding them.

- Hindi Meaning: *अपनी भावनाओं को खुलकर दिखाना*
- Example: John wears his heart on his sleeve; it is easy to know when he is happy or sad.

Q.31 विज्ञेसट किने पूकर दे हुंदे हन?

- A. 3
- B. 4
- C. 5
- D. 6

Answer: C

Sol: सही जवाब है: **(c) 5**

विज्ञेसट:

विज्ञेसट (Adjectives) उह सषद हुंदे हन जे किसे नंद् (संज्ञा) की विज्ञेसटा जं गुट दंसदे हन।

विज्ञेसट दे पंज पूकर ऐह हन:

गुटदरक विज्ञेसट (Qualitative Adjective): जे किसे चीज दे गुट जं विज्ञेसटा हुं दरसाहुंदा है। उदररट: सेहटा, रंगा, मिंठा।

संख्यादरक विज्ञेसट (Numerical Adjective): जे किसे चीज की गिंटांती जं अंक संख्यां जंटाकरी हुंदा है। उदररट: दे, तिंन, पंहिला।

पंहिमांटादरक विज्ञेसट (Quantitative Adjective): जे किसे चीज की भांटा जं पंघर हुं दरसाहुंदा है। उदररट: सारा, बूझ, पुरा।

निंसांटादरक विज्ञेसट (Demonstrative Adjective): जे किसे विज्ञेस चीज जं विअकती हुं दरसाहुंदा है। उदररट: ऐह, उह, उहनां।

पुंनदरकी विज्ञेसट (Possessive Adjective): जे मालकी जं अघिकर हुं दरसाहुंदा है। उदररट: मेरा, तेरा, उसरा।

ऐस लकी विज्ञेसट 5 पूकर दे हुंदे हन।

Q.32 'मेरा थर अमर दे थर लागे है' वाक विंज किरडा अपुरन संषपक है?

- A. मेरा
- B. थर
- C. दे
- D. लागे

Answer: D

Sol: सही जवाब है: **(d) लागे**

ਵਿਆਖਿਆ:

ਅਪੂਰਨ ਸੰਬੰਧਕ ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੰਗਿਆ ਜਾਂ ਪੜਨਾਵ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਵਾਕ ਵਿੱਚ:

- "ਮੇਰਾ" ਨਿਸ਼ਚੇਵਾਚਕ ਪੜਨਾਵ ਹੈ।
- "ਘਰ" ਸੰਗਿਆ ਹੈ।
- "ਦੇ" ਪੂਰਨ ਸੰਬੰਧਕ ਹੈ, ਜੋ ਅਮਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਦਿਖਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।
- "ਲਾਗੇ" ਇੱਕ ਅਪੂਰਨ ਸੰਬੰਧਕ ਹੈ, ਜੋ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪੂਰੇ ਅਰਥ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, **ਲਾਗੇ** ਇਸ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਅਪੂਰਨ ਸੰਬੰਧਕ ਹੈ।

Q.33 ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਇੱਕਨਵਾਚਕ ਨਾਂਵ ਨਹੀਂ ਹੈ?

- ਫੌਜ
- ਤੁਸੀਂ
- ਜਮਾਤ
- ਸਭਾ

Answer: B

Sol: ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਹੈ: **(b) ਤੁਸੀਂ**

ਵਿਆਖਿਆ:

ਇੱਕਨਵਾਚਕ ਨਾਂਵ ਉਹ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਜਾਂ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ।

- (a) ਫੌਜ:** ਇੱਕਨਵਾਚਕ ਨਾਂਵ ਹੈ, ਜੋ ਸੈਨਾ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।
(c) ਜਮਾਤ: ਇੱਕਨਵਾਚਕ ਨਾਂਵ ਹੈ, ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।
(d) ਸਭਾ: ਇੱਕਨਵਾਚਕ ਨਾਂਵ ਹੈ, ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਪਰ **(b) ਤੁਸੀਂ:** ਇਹ ਇੱਕ ਸੰਬੰਧਨ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਜੋ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਗਰੁੱਪ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਪੰਧ ਜਾਂ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕਨਵਾਚਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, **'ਤੁਸੀਂ'** ਇੱਕਨਵਾਚਕ ਨਾਂਵ ਨਹੀਂ ਹੈ।

Q.34 ਸਾਧਾਰਨ ਵਾਕ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

- 2
- 3
- 4
- 6

Answer: A

Sol: ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਹੈ: **(a) 2**

ਵਿਆਖਿਆ: ਸਾਧਾਰਨ ਵਾਕ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭਾਗ (Subject): ਵਾਕ ਦਾ ਉਹ ਭਾਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਰਤਾ (ਕੌਣ) ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਵਰਣਨ ਭਾਗ (Predicate): ਵਾਕ ਦਾ ਉਹ ਭਾਗ ਜੋ ਕਰਤਾ ਦੇ ਕਿਰਿਆ ਜਾਂ ਗੁਣ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਣ:

ਵਾਕ: "ਮੁੰਡਾ ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹੈ।"

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭਾਗ: ਮੁੰਡਾ

ਵਰਣਨ ਭਾਗ: ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, ਸਾਧਾਰਨ ਵਾਕ ਨੂੰ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

Q.35 ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਨਿੱਜ ਵਾਚਕ ਪੜਨਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ?

- ਮੈਂ
- ਮੁੰਡੇ
- ਆਪ
- ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

Answer: B

Sol: ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਹੈ: **(b) ਮੁੰਡੇ**

ਵਿਆਖਿਆ:

ਨਿੱਜ ਵਾਚਕ ਪੜਨਾਵ ਉਹ ਪੜਨਾਵ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜਾ ਸ਼ਬਦ ਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਆ ਕੇ ਉਸ ਵਾਕ ਦੇ ਕਰਤਾ ਦੀ ਥਾਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜ-ਵਾਚਕ ਪੜਨਾਵ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ:

- **(a) ਮੈਂ:** ਨਿੱਜ ਵਾਚਕ ਪੜਨਾਵ ਹੈ।
- **(b) ਮੁੰਡੇ:** ਇਹ ਸੰਗਿਆ ਹੈ, ਪੜਨਾਵ ਨਹੀਂ।
- **(c) ਆਪ:** ਨਿੱਜ ਵਾਚਕ ਪੜਨਾਵ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, **ਮੁੰਡੇ** ਨਿੱਜ ਵਾਚਕ ਪੜਨਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ।

Q.36 ਜੀਹ, ਆਹੋਜੀ ਅਤੇ ਚੰਗਾਜੀ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਰਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ?

- ਸੰਖਿਆ ਵਾਚਕ
- ਨਿਰਨਾ ਵਾਚਕ
- ਪਰਿਮਾਣ ਵਾਚਕ
- ਕਾਰਨ ਵਾਚਕ

Answer: B

Sol: ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਹੈ: **(b) ਨਿਰਨਾ ਵਾਚਕ**

ਵਿਆਖਿਆ: ਜੀਹ, ਆਹੋਜੀ, ਅਤੇ ਚੰਗਾਜੀ ਸ਼ਬਦ ਉਹ ਕਿਰਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਹਨ ਜੋ ਨਿਰਨਾ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸੇ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਸਤਿਆਪਨ ਦੱਸਣ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਵਿਕਲਪਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ:

- (a) ਸੰਖਿਆ ਵਾਚਕ:** ਇਹ ਸੰਖਿਆ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਜਾਂ ਗਿਣਤੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਇੱਥੇ ਸੰਗਤ ਨਹੀਂ।
(b) ਨਿਰਨਾ ਵਾਚਕ: ਇਹ ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਹਨ ਜੋ ਸਹਿਮਤੀ, ਅਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਨਿਰਨਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ।
(c) ਪਰਿਮਾਣ ਵਾਚਕ: ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਮਾਤਰਾ ਜਾਂ ਪਰਮਾਣ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
(d) ਕਾਰਨ ਵਾਚਕ: ਇਹ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਕਾਰਨ ਸਮਝਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਨਿਰਨਾ ਵਾਚਕ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ:

ਜਿਵੇਂ, 'ਆਹੋਜੀ, ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ।'

'ਚੰਗਾਜੀ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਰਾਜ਼ੀ ਹਾਂ।'

ਇਸ ਕਰਕੇ **ਨਿਰਨਾ ਵਾਚਕ ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਹੈ।**

Q.37 ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ 'ਰਕਾਬੀ ਮਜ਼੍ਹਬ' ਮੁਹਾਵਰੇ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?

- ਜੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦਾ ਭਾਈਵਾਲ ਨਾ ਹੋਵੇ
- ਜੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਾ ਕਰੇ
- ਜੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਕਰੇ
- ਜੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦਾ ਭਾਈਵਾਲ ਹੋਵੇ

Answer: D

Sol: ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਹੈ: **(d) ਜੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦਾ ਭਾਈਵਾਲ ਹੋਵੇ**

ਵਿਆਖਿਆ:

'ਰਕਾਬੀ ਮਜ਼੍ਹਬ' ਮੁਹਾਵਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ।

ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ:

- **(a)** ਅਤੇ **(b)** ਇਸ ਅਰਥ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੇ।
- **(c)** ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ।
- **(d)** ਸਹੀ ਅਰਥ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਹੈ: (d)

Q.38 ਬਾਲ, ਨਿਆਣਾ, ਬੱਚਾ, ਦਾ ਹੋਰ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਸ਼ਬਦ ਕਿਹੜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ?

- ਨਿੱਕਾ
- ਬੁੱਢਾ
- ਛੋਟਾ
- ਬਾਲਕ

Answer: D

Sol: ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਹੈ: **(d) ਬਾਲਕ**

ਵਿਆਖਿਆ: 'ਬਾਲ', 'ਨਿਆਣਾ', ਅਤੇ 'ਬੱਚਾ' ਦੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਸ਼ਬਦ ਹਨ ਜੋ ਬਚਪਨ ਜਾਂ ਛੋਟੇ ਉਮਰ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ। 'ਬਾਲਕ' ਵੀ ਇਸੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਚਪਨ ਦੀ ਉਮਰ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਵਿਕਲਪਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ:

ਨਿੱਕਾ: ਇਹ ਵੀ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਛੋਟੇ ਆਕਾਰ ਵਾਲੇ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਗਵਾਂਢੀ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਬੁੱਢਾ: ਇਹ ਉਲਟ ਮਾਨਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਹੈ।

ਛੋਟਾ: ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਆਕਾਰ ਜਾਂ ਦੂਸਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਬਾਲਪਨ ਦੇ ਲਈ ਨਹੀਂ।

ਬਾਲਕ: ਬਾਲ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਲਈ ਸਹੀ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਸ਼ਬਦ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਹੈ 'ਬਾਲਕ'।

Q.39 ਜਿਹੜੇ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕਰਤਾ ਤੇ ਕਰਮ ਦੋਵੇਂ ਹੋਣ, ਉਹਨਾ ਨੂੰ _____ ਕਿਰਿਆ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- ਸਕਰਮਕ
- ਮੁੱਖ
- ਆਕਰਮਕ
- ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ

Answer: A

Sol: ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਹੈ: **(a) ਸਕਰਮਕ**

ਵਿਆਖਿਆ: ਸਕਰਮਕ ਕਿਰਿਆ ਉਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਕਿਰਿਆ ਦਾ **ਕਰਤਾ** ਅਤੇ **ਕਰਮ** ਦੋਹਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਕਿਰਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਸਤੂ (ਕਰਤਾ) ਅਤੇ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਕਿਰਿਆ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ (ਕਰਮ) ਦੋਵਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਉਦਾਹਰਨ:

ਰਾਮ ਨੇ ਸੋਭ ਖਾਧਾ।

ਇੱਥੇ **ਰਾਮ** ਕਰਤਾ ਹੈ, **ਸੋਭ** ਕਰਮ ਹੈ, ਅਤੇ **ਖਾਧਾ** ਕਿਰਿਆ ਹੈ।

ਜਾਣਕਾਰੀ:

ਸਕਰਮਕ: ਜਦੋਂ ਕਿਰਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ (ਕਰਮ) ਉੱਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਆਕਰਮਕ: ਜਦੋਂ ਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕੋਈ ਕਰਮ ਨਾ ਹੋਵੇ। (ਜਿਵੇਂ: ਰਾਮ ਹੱਸਦਾ ਹੈ)।

ਮੁੱਖ: ਇਹ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ: ਜਵਾਬ ਸਹੀ ਨਹੀਂ।

ਇਸ ਲਈ ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਹੈ 'ਸਕਰਮਕ ਕਿਰਿਆ'।

Q.40 'ਇਹ ਬੜਾ ਸੁਹਣਾ ਚਿਤਰ ਹੈ', ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੜਨਾਵ ਹੈ?

- ਅਨਿਸਚੇ ਵਾਚਕ ਪੜਨਾਵ
- ਨਿਸਚੇ ਵਾਚਕ ਪੜਨਾਵ
- ਨਿੱਜ ਵਾਚਕ ਪੜਨਾਵ
- ਸੰਬੰਧ ਵਾਚਕ ਪੜਨਾਵ

Answer: B

Sol: ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਹੈ: **(b) ਨਿਸਚੇ ਵਾਚਕ ਪੜਨਾਵ**

ਵਿਆਖਿਆ: ਵਾਕ 'ਇਹ ਬੜਾ ਸੁਹਣਾ ਚਿਤਰ ਹੈ' ਵਿੱਚ 'ਇਹ' ਨਿਸਚੇ ਵਾਚਕ ਪੜਨਾਵ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਨਿਸਚਿਤ ਚੀਜ਼ (ਇੱਥੇ, ਚਿਤਰ) ਵਲ ਸੰਕੇਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਿਸਚੇ ਵਾਚਕ ਪੜਨਾਵ ਉਹ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਸਤੂ ਬਾਰੇ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਜਾਣਕਾਰੀ:

ਅਨਿਸਚੇ ਵਾਚਕ ਪੜਨਾਵ: ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਨਿਸਚਿਤਤਾ ਜਾਂ ਅਣਜਾਣ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ: ਕੋਈ, ਕੁਝ)।

ਨਿਸਚੇ ਵਾਚਕ ਪੜਨਾਵ: ਨਿਸਚਿਤ ਚੀਜ਼ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ (ਜਿਵੇਂ: ਇਹ, ਉਹ)।

ਨਿੱਜ ਵਾਚਕ ਪੜਨਾਵ: ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਆਪਣੇ ਆਪ (ਸਵੈ) ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ (ਜਿਵੇਂ: ਮੈਂ, ਤੂੰ, ਉਹ)।

ਸੰਬੰਧ ਵਾਚਕ ਪੜਨਾਵ: ਇਹ ਪੜਨਾਵ ਸੰਬੰਧ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ (ਜਿਵੇਂ: ਜੇ, ਜਿਹੜਾ)।

ਇਸ ਲਈ 'ਇਹ' ਨਿਸਚੇ ਵਾਚਕ ਪੜਨਾਵ ਹੈ।

Q.41 ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਕੌਣ ਸੀ?

- ਹਰੀਸਿੰਘ ਨਲਵਾ
- ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ
- ਨੌਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ
- ਖੜਕ ਸਿੰਘ

Answer: D

Sol: ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪੁੱਤਰ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਸੀ। 1839 ਵਿੱਚ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਗੱਦੀ 'ਤੇ ਬੈਠਾ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਸਨ ਅਤੇ 1799 ਤੋਂ 1839 ਤੱਕ ਰਾਜ ਕੀਤਾ।

ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਏ ਪਰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਸਥਿਰਤਾ ਕਾਰਨ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੀ ਰਾਜ ਕੀਤਾ।

ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੌਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸੱਤਾ ਸੰਭਾਲੀ ਪਰ ਰਹੱਸਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਪਤਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ।

ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੁੱਤਰ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਸ਼ਾਂਤ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਮਹਾਰਾਜਾ ਬਣੇ।

ਹਰਿਸਿੰਘ ਨਲਵਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਜਰਨੈਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ ਪਰ ਕਦੇ ਵੀ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਵਧੀਕ ਗਿਆਨ:

ਹਰਿਸਿੰਘ ਨਲਵਾ: ਆਪਣੀ ਫੌਜੀ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਅਗਵਾਈ ਲਈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ: 1841 ਤੋਂ 1843 ਤੱਕ ਰਾਜ ਕੀਤਾ।
ਨੌਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ: ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1840 ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

ਗਿਆਨ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤੇ:

ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਾਮਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀ ਖਲਾਅ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ 1849 ਵਿੱਚ ਐਂਗਲੋ-ਸਿੱਖ ਯੁੱਧਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖ ਸਾਮਰਾਜ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਲਿਆ।

Q.42 ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਹਿਲੇ CM ਡਾ: ਗੋਪੀ ਚੰਦ ਭਾਰਗਵ ਕਿੰਨੀ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ CM ਬਣੇ

- A. 1
- B. 2
- C. 3
- D. 4

Answer: C

Sol: ਡਾ. ਗੋਪੀ ਚੰਦ ਭਾਰਗਵ ਨੇ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ। ਉਹ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ ਅਤੇ ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਹੇ:

- 15 ਅਗਸਤ 1947 ਤੋਂ 13 ਅਪ੍ਰੈਲ 1949
- 18 ਅਕਤੂਬਰ 1949 ਤੋਂ 20 ਜੂਨ 1951
- 21 ਜੂਨ 1964 ਤੋਂ 6 ਜੁਲਾਈ 1964 (ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ)।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

ਗੋਪੀ ਚੰਦ ਭਾਰਗਵ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਨ।

ਉਹ ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ (INC) ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤੀਜਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਛੋਟਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਇੱਕ ਕਰਜ਼ਕਾਰੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ।

ਡਾ. ਗੋਪੀ ਚੰਦ ਭਾਰਗਵ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਯੋਗਦਾਨ ਲਈ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਪਹਿਲਾ ਕਾਰਜਕਾਲ 15 ਅਗਸਤ 1947 ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨੀਤੀਆਂ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ।

ਮੁੱਖ ਨੁਕਤੇ:

ਗੋਪੀ ਚੰਦ ਭਾਰਗਵ ਦਾ ਜਨਮ 8 ਮਾਰਚ 1889 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ 26 ਦਸੰਬਰ 1966 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ।

ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਰਾਜ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਉਹ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਧਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਉਥਾਨ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਭਾਰਗਵ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਆਕਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਪਕ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸਨ।

ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਕਾਸ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸਨ, ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ "ਭਾਰਤ ਦਾ ਭੰਡਾਰ" ਬਣ ਗਿਆ।

Q.43 ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਪੱਛਮੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਮਿੱਟੀ ਉਪਲਬਧ ਹੈ?

- A. ਮਾਰੂਥਲ ਤੱਥ
- B. ਲਾਲ ਮਿੱਟੀ
- C. ਐਲੂਵੀਅਲ ਮਿੱਟੀ
- D. ਲੂਣ ਮਿੱਟੀ

Answer: A

Sol: ਮਾਰੂਥਲ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੁੱਕੇ ਅਤੇ ਅਰਧ-ਸੁੱਕੇ ਖੇਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਬਠਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ, ਜਿੱਥੇ ਮਾਰੂਥਲ ਵਰਗੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਸਲੇਟੀ ਅਤੇ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੀ ਹੈ, ਜੈਵਿਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਬਣਤਰ ਰੇਤਲੀ ਹੈ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

ਮਾਰੂਥਲ ਦੀ ਮਿੱਟੀ: ਸੁੱਕੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸਲੇਟੀ ਜਾਂ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੀ, ਜੈਵਿਕ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਘੱਟ ਉਪਜਾਊ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਅਤੇ ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਹੈ।

ਲਾਲ ਮਿੱਟੀ: ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ; ਇਹ ਦੱਖਣ ਪਠਾਰ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ ਅਤੇ ਘੱਟ ਬਾਰਿਸ਼ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ।

ਜਲੋੜੀ ਮਿੱਟੀ: ਮੱਧ ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਉਪਜਾਊ ਹੈ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਖਾਰੀ ਮਿੱਟੀ: ਖਣਿਜਾਂ ਦੇ ਘੁਲਣ ਅਤੇ ਵਾਸ਼ਪੀਕਰਨ ਕਾਰਨ ਬਣੀ, ਇਹ ਦੱਖਣ ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਰੂਥਲ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਵਾਧੂ ਜਾਣਕਾਰੀ:

(a) ਮਾਰੂਥਲ ਦੀ ਮਿੱਟੀ: ਸਹੀ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹੈ।

(b) ਲਾਲ ਮਿੱਟੀ: ਗਲਤ। ਇਹ ਮਿੱਟੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਖਣ ਪਠਾਰ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ।

(c) ਜਲੋੜੀ ਮਿੱਟੀ: ਗਲਤ। ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਜਲੋੜੀ ਮਿੱਟੀ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਦੱਖਣ ਪੱਛਮੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ।

(d) ਲੂਣੀ ਮਿੱਟੀ: ਗਲਤ। ਭਾਵੇਂ ਖਾਰੇਪਣ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਕਾਰਨ ਦੱਖਣ ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਲੂਣੀ ਮਿੱਟੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਮਾਰੂਥਲ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਜਿੰਨੀ ਵਿਆਪਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਨੁਕਤੇ:

ਮਾਰੂਥਲ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੱਟ ਬਾਰਿਸ਼ ਅਤੇ ਉੱਚ ਵਾਸ਼ਪੀਕਰਨ ਦਰ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਦੱਖਣੀ ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਰੇਤਲੀ ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਘੱਟ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਅਰਧ-ਸੁੱਕਾ ਜਲਵਾਯੂ ਹੈ।

ਮਾਰੂਥਲ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ ਅਤੇ ਹੁੰਮਸ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ, ਪਰ ਇਸਨੂੰ ਸਹੀ ਸਿੰਚਾਈ ਅਤੇ ਜੈਵਿਕ ਸੋਧਾਂ ਨਾਲ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਖਾਰੇਪਣ ਦੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਗਲਤ ਸਿੰਚਾਈ ਅਭਿਆਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਪਤਨ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਦਾ ਨਿਕਾਸ ਅਤੇ ਮਾੜੀ ਨਿਕਾਸੀ ਅਕਸਰ ਨੇੜਲੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੈਕੰਡਰੀ ਲੂਣ ਦੇ ਗਠਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਬਨਿਓਡਾ ਅਤੇ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਰਗੇ ਦੱਖਣ ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਮਾਰੂਥਲੀਕਰਨ ਅਤੇ ਖਾਰੇਪਣ ਦੇ ਦੋਹਰੇ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

Q.44 ਇੰਡੀਅਨ ਅਕਾਊਂਟਿੰਗ ਸਟੈਂਡਰਡ (Ind AS) 23 _____ ਭਾਰਤੀ ਅਕਾਊਂਟਿੰਗ ਸਟੈਂਡਰਡ (Ind AS) 23 _____ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ

- A. ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਦਰ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ
- B. ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਦੇ ਖਰਚੇ
- C. ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ
- D. ਸਰਕਾਰੀ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਲਈ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ

Answer: B

Sol: ਭਾਰਤੀ ਲੇਖਾ ਮਿਆਰ (ਇੰਡੀਆ ਏਐਸ) 23 ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

ਇੰਡੀਆ ਏਐਸ 23 ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ, ਮਾਪ ਅਤੇ ਖੁਲਾਸਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਜ, ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਅਮੋਰਟਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ, ਅਤੇ ਸੰਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤ ਦੇਣ ਲਈ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹੋਰ ਲਾਗਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਯੋਗ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਾਂ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂੰਜੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਲਾਗਤਾਂ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਖਰਚ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਵਧੀਕ ਗਿਆਨ:

ਇੰਡੀਆ ਏਐਸ 21: ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ।

ਇੰਡੀਆ ਏਐਸ 24: ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਾਰਟੀ ਖੁਲਾਸੇ।

ਇੰਡੀਆ ਏਐਸ 20: ਸਰਕਾਰੀ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਲੇਖਾ।

Q.45 ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ (ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੰਦਿਰ) ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਗ੍ਰੰਥੀ ਕੌਣ ਸੀ?

- A. ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ
- B. ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ
- C. ਭਾਈ ਹਰੀਆ ਜੀ
- D. ਭਾਈ ਸੁੱਖਾ ਜੀ

Answer: A

Sol: ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ (ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੰਦਿਰ) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢ ਜੀ ਸਨ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

ਬਾਬਾ ਬੁੱਢ ਜੀ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 1604 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਗ੍ਰੰਥੀ (ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਠਕ) ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

5ਵੇਂ ਗੁਰੂ, ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੰਦਿਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ।

ਬਾਬਾ ਬੁੱਢ ਜੀ ਨੇ ਪਵਿੱਤਰ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਨੂੰ ਸੰਕਲਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲਣ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ।

ਵਧੂ ਗਿਆਨ:

ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ: ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨ ਅਤੇ ਲਿਖਾਰੀ।

ਭਾਈ ਹਰੀਆ ਜੀ ਅਤੇ ਭਾਈ ਸੁੱਖਾ ਜੀ: ਗ੍ਰੰਥੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਗਿਆਨ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤੇ:

ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੰਦਿਰ ਔਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ।

ਇਸਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਸਮਾਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਬਣ ਸਕੇ।

Q.46 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਥਨਾਂ 'ਤੇ ਗੌਰ ਕਰੋ।

- ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2021-22 ਦੌਰਾਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤੋਹਫ਼ੇ ਮਿਲੇ:
  - (i) ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ 1,00,000 ਰੁਪਏ।
  - (ii) ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਤੋਂ 25,000 ਰੁਪਏ।
  - (iii) ਔਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ 75,000 ਰੁਪਏ (ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਦੇ ਜਨਮਦਿਨ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ)।
- ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਟੈਕਸਯੋਗ ਰਕਮ ਕਿੰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ?

- A. 2,00,000
- B. 1,25,000
- C. 1,75,000
- D. 1,00,000

Answer: C

Sol: ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਤੋਹਫ਼ਿਆਂ ਦੀ ਟੈਕਸਯੋਗ ਰਕਮ ਆਮਦਨ ਕਰ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 56(2)(x) ਦੇ ਤਹਿਤ 1,75,000 ਰੁਪਏ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵੰਡ ਹੈ:

ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਇਲਾਜ:

ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਉਸਦੇ ਦੇਸ਼ ਵੱਲੋਂ 1,00,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਤੋਹਫ਼ਾ:

ਦੇਸ਼ਾਂ (ਗੈਰ-ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ) ਵੱਲੋਂ ਵਿੱਤੀ ਤੋਹਫ਼ੇ, ਭਾਵ ਉਹ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਹੋਣ ਜਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਟੈਕਸਯੋਗ ਹਨ ਜੇਕਰ ਉਹ ਇੱਕ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਵਿੱਚ 50,000 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਨ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 1,00,000 ਰੁਪਏ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੈਕਸਯੋਗ ਹਨ।

ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਵੱਲੋਂ 25,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਤੋਹਫ਼ਾ:

ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿੱਤੀ ਤੋਹਫ਼ੇ ਆਮਦਨ ਕਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੇਟ ਹਨ।

ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 56(2)(x) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, 25,000 ਰੁਪਏ ਟੈਕਸਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਰੁਪਏ ਦਾ ਤੋਹਫ਼ਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਉਸਦੇ ਦੋਸਤ ਤੋਂ 75,000 ਰੁਪਏ (ਜਨਮਦਿਨ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ):

ਜਨਮਦਿਨ ਵਰਗੇ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਦੋਸਤਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਤੋਹਫ਼ੇ ਛੋਟ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ 50,000 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਨ ਤਾਂ ਟੈਕਸਯੋਗ ਹਨ।

ਕਿਉਂਕਿ 75,000 ਰੁਪਏ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਟੈਕਸਯੋਗ ਹੈ।

ਕੁੱਲ ਟੈਕਸਯੋਗ ਰਕਮ:

ਰੁਪਏ 1,00,000 (ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਿੱਚ ਦੋਸਤ ਤੋਂ)

ਰੁਪਏ 0 (ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਤੋਂ - ਛੋਟ ਵਾਲੇ)

ਰੁਪਏ 75,000 (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਦੋਸਤ ਤੋਂ)

ਕੁੱਲ = 1,75,000 ਰੁਪਏ

ਜਾਣਕਾਰੀ ਬੁਸਟਰ:

ਧਾਰਾ 56(2)(x) "ਹੋਰ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਆਮਦਨ" ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਤੋਹਫ਼ਿਆਂ ਦੀ ਟੈਕਸਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਗੈਰ-ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 50,000 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਮੁਦਰਾ ਤੋਹਫ਼ੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੈਕਸਯੋਗ ਹਨ।

ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਤੋਹਫ਼ੇ (ਜਿਵੇਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ) ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੈਕਸਯੋਗ ਹਨ।

ਜਨਮਦਿਨ ਅਤੇ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਵਰਗੇ ਮੌਕੇ ਛੋਟ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਵਿਆਹਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਜਿੱਥੇ ਤੋਹਫ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੋਟ ਕੁੱਦੀ ਹੈ।

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ:

ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ।

ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦਾ ਭਰਾ ਜਾਂ ਭੈਣ।

ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦਾ ਭਰਾ ਜਾਂ ਭੈਣ।

ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦਾ ਵੰਸ਼ਜ ਜਾਂ ਵੰਸ਼ਜ।

ਗਿਆਨ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤੇ:

50,000 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਦੋਸਤਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਤੋਹਫ਼ੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੈਕਸਯੋਗ ਹਨ, ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ।

ਵਿਆਹ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੋਹਫ਼ੇ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੋਟ ਹਨ।

ਵਸੀਲ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਰਾਸਤ ਜਾਂ ਤੋਹਫ਼ੇ ਛੋਟ ਹਨ।

Q.47 ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ CPU ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਕੀ ਹੈ?

- A. ਡਾਟਾ ਸਟੋਰ ਕਰਨਾ
- B. ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਿੰਗ ਕੰਪਿਊਟਰ
- C. ਇੱਕ ਆਉਟਪੁੱਟ ਜੰਤਰ ਨੂੰ ਡਾਟਾ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ
- D. ਡਾਟਾ ਪ੍ਰੋਸੈਸ ਕਰਨਾ

Answer: D

Sol: ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ CPU (ਸੈਂਟਰਲ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਯੂਨਿਟ) ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਡੇਟਾ ਪ੍ਰੋਸੈਸ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਬੁਸਟਰ:

CPU ਨੂੰ ਅਕਸਰ "ਕੰਪਿਊਟਰ ਦਾ ਦਿਮਾਗ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ: ਡੇਟਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ, ਡੇਟਾ ਪ੍ਰੋਸੈਸ ਕਰਨਾ, ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ।

CPU ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:

ALU (ਅੰਕਗਣਿਤ ਤਰਕ ਇਕਾਈ): ਗਣਿਤਿਕ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ੀਕਲ ਕਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ।

CU (ਨਿਯੰਤਰਣ ਇਕਾਈ): ਡੇਟਾ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਇਨਪੁਟ ਡਿਵਾਈਸਾਂ ਤੋਂ ਡੇਟਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਉਟਪੁੱਟ ਡਿਵਾਈਸਾਂ ਨੂੰ ਨਤੀਜੇ ਭੇਜਦਾ ਹੈ।

CPU ਮਸ਼ੀਨ ਚੱਕਰ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ: ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ → ਡੀਕੋਡ → ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟ → ਸਟੋਰ ਕਰੋ।

ਵਾਧੂ ਗਿਆਨ:

ਵਿਕਲਪ (a) ਡੇਟਾ ਸਟੋਰ ਕਰਨਾ: ਡੇਟਾ ਸਟੋਰੇਜ ਮੈਮੋਰੀ (RAM/ROM) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, CPU ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ।

ਵਿਕਲਪ (b) ਕੰਪਿਊਟਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਿੰਗ: ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਿੰਗ ਮਨੁੱਖਾਂ ਜਾਂ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਡਿਵੈਲਪਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, CPU ਫੰਕਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ।

ਵਿਕਲਪ (c) ਡੇਟਾ ਨੂੰ ਆਉਟਪੁੱਟ ਡਿਵਾਈਸ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨਾ: ਇਹ ਇੱਕ ਕੰਮ ਹੈ ਜੋ ਇਨਪੁਟ/ਆਉਟਪੁੱਟ ਡਿਵਾਈਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ CPU ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ।

ਗਿਆਨ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤੇ:

CPU ਦੀ ਗਤੀ GHz (Gigahertz) ਵਿੱਚ ਮਾਪੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਆਧੁਨਿਕ CPU ਵਿੱਚ ਮਲਟੀਟਾਸਕਿੰਗ ਲਈ ਕਈ ਕੋਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

Intel ਅਤੇ AMD ਵਰਗੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ CPU ਦੇ ਮੋਹਰੀ ਨਿਰਮਾਤਾ ਹਨ।

Q.48 ਬਾਬਰ ਨੇ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਕਿੰਨੀ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ?

- A. ਇੱਕ ਵਾਰ
- B. ਚਾਰ ਵਾਰ
- C. ਪੰਜ ਵਾਰ
- D. ਛੇ ਵਾਰ

Answer: C

Sol: ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੁਗਲ ਸਾਮਰਾਜ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਬਰ ਨੇ ਪੰਜ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

ਮੁਗਲ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਬਾਬਰ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 1504 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ।

ਪੰਜਾਬ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਮਲੇ ਪਾਣੀਪਤ ਦੀ ਲੜਾਈ (1526) ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਜਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸਮਾਪਤ ਹੋਏ।

ਬਾਬਰ ਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਮਰਾਜ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਮੱਧ ਏਸ਼ੀਆ ਅਤੇ ਉਪਜਾਊ ਮੈਦਾਨਾਂ ਨਾਲ ਨੇੜਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਰਣਨੀਤਕ ਸਥਾਨ ਸੀ।

ਵਾਧੂ ਗਿਆਨ:

ਬਾਬਰ ਤਾਮਰਲੇਨ (ਤੈਮੂਰ) ਅਤੇ ਚੰਗੀਜ਼ ਖਾਨ ਦਾ ਵੰਸ਼ਜ ਸੀ।

ਉਸਦੇ ਆਖਰੀ ਹਮਲੇ ਨੇ ਪਾਣੀਪਤ ਵਿੱਚ ਇਬਰਾਹਿਮ ਲੋਦੀ ਦੀ ਹਾਰ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਇਆ, ਜੋ ਮੁਗਲ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸੀ।

ਗਿਆਨ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤੇ:

“ਬਾਬਰਨਾਮਾ” ਬਾਬਰ ਦੀ ਆਤਮਕਥਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਸਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਮਲਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੁਆਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ।

Q.49 ਰਾਮਾਇਣ ਅਤੇ ਮਹਾਭਾਰਤ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ?

- A. ਪੰਚਨਦਾ
- B. ਪੰਚ ਸਿੰਧੂ
- C. ਸਪਤਾਨਦਾ
- D. ਮਹਾਨਦਾ

Answer: A

Sol: ਰਾਮਾਇਣ ਅਤੇ ਮਹਾਭਾਰਤ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ, ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਪੰਚਨਦ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪੰਚਨਦ ਇੱਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ “ਪੰਜ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ”। ਇੱਥੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੰਜ ਦਰਿਆ ਜੇਹਲਮ, ਚਨਾਬ, ਰਾਵੀ, ਬਿਆਸ ਅਤੇ ਸਤਲੁਜ ਹਨ, ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਵਗਦੇ ਹਨ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਹ ਸ਼ਬਦ “ਪੰਜਾਬ” ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਤ ਹੋਇਆ, ਜੋ ਕਿ ਫ਼ਾਰਸੀ ਸ਼ਬਦਾਂ “ਪੰਜ” ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਪੰਜ ਅਤੇ “ਅਬ” ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਪਾਣੀ।

ਮਹਾਭਾਰਤ ਕਾਲ ਵਿੱਚ, ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਤ੍ਰਿਗਰਤਾ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਇੱਕ ਖੇਤਰ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਕਟੋਚ ਰਾਜੇ ਸ਼ਾਸਨ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਬਚੇ ਹੋਏ ਰਾਜਵੰਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ। ਇਹ ਇਤਿਹਾਸਕ ਹਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਭਾਰਤੀ ਮਹਾਂਕਾਵਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਮੀਰ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਭੂਗੋਲਿਕ ਮਹੱਤਵ ‘ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

ਪੰਚਨਦ: ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਸ਼ਬਦ ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ “ਪੰਜ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ”।

ਤ੍ਰਿਗਰਤਾ: ਮਹਾਭਾਰਤ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਾਮ, ਕਟੋਚ ਰਾਜਵੰਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਸਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੰਜ ਦਰਿਆ ਹਨ:

- ਜੇਹਲਮ
- ਚਨਾਬ
- ਰਾਵੀ
- ਬਿਆਸ
- ਸਤਲੁਜ

ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਮਹਾਂਕਾਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਯੁੱਧ ਅਤੇ ਬਸਤੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ। ਆਧੁਨਿਕ ਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਬਾਅਦ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦੌਰ ਦੌਰਾਨ ਫ਼ਾਰਸੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਹੋਈ ਹੈ।

ਵੈਦਿਕ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ, ਇਹ ਖੇਤਰ ਸਿੰਧੂ ਅਤੇ ਸਰਸਵਤੀ ਨਦੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੀ।

ਅਤਿਅੰਤ ਗਿਆਨ:

ਪੰਚ ਸਿੰਧੂ (ਵਿਕਲਪ b): ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਭੂਗੋਲਿਕ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ “ਪੰਜ ਨਦੀਆਂ” ਵੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਿੰਧੂ ਬੇਸਿਨ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਪਤਾਨਦ (ਵਿਕਲਪ c): ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ “ਸੱਤ ਨਦੀਆਂ ਦੀ ਧਰਤੀ” ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਸਪਤਾ ਸਿੰਧੂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰਸਵਤੀ ਨਦੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਮਹਾਨਦ (ਵਿਕਲਪ d): ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸਿੰਧੂ ਤੋਰ ‘ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਖੇਤਰਾਂ ਜਾਂ ਨਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਨੁਕਤੇ:

ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਨਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਦੋਵਾਂ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਪਛਾਣ ਦਾ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪੰਚਨਦ ਵਰਗੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਰਗੇ ਫ਼ਾਰਸੀ ਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਤ੍ਰਿਗਰਤਾ ਅਤੇ ਕਟੋਚ ਰਾਜੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ‘ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਰਾਜਵੰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਮਹਾਭਾਰਤ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਨ।

Q.50 ਸੰਤ ਕਬੀਰ ਦਾ ਜਨਮ ਕਿੱਥੇ ਹੋਇਆ ਸੀ?

- A. ਮਥੁਰਾ
- B. ਦਿੱਲੀ
- C. ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
- D. ਵਾਰਾਣਸੀ

Answer: D

Sol: ਸੰਤ ਕਬੀਰ ਦਾ ਜਨਮ 15ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਵਾਰਾਣਸੀ (ਥਨਾਰਸ) ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

ਕਬੀਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਭਗਤੀ ਸੰਤ ਅਤੇ ਕਵੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫਿਰਕੂ ਸਦਭਾਵਨਾ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ।

ਉਹ ਰਾਮਾਨੰਦ ਦੇ ਚੇਲੇ ਸਨ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਅਤੇ ਇਸਲਾਮ ਦੋਵਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬਾਣੀਆਂ “ਬੀਜਕ” ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਕਬੀਰ ਨੇ ਧਾਰਮਿਕ ਕੱਟੜਤਾ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਿਰਾਕਾਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਪੂਜਾ ‘ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ।

ਵਾਧੂ ਗਿਆਨ:

ਮਥੁਰਾ: ਭਗਵਾਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦਾ ਜਨਮ ਸਥਾਨ, ਸੰਤ ਕਬੀਰ ਦਾ ਨਹੀਂ।

ਦਿੱਲੀ: ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਰ ਕਬੀਰ ਦੇ ਜਨਮ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਇੱਕ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਕੇਂਦਰ, ਕਬੀਰ ਦੇ ਜਨਮ ਸਥਾਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ।

ਗਿਆਨ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤੇ:

ਕਬੀਰ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਨਿਰਗੁਣ ਭਗਤੀ ਪਰੰਪਰਾ ਦਾ ਮੂਲ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਭਿਆਸਾਂ ਵਿੱਚ ਏਕਤਾ, ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਸਾਦਗੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ।

ਕਬੀਰ ਦੀਆਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਹਾਵਤਾਂ ਵਿੱਚ “ਕਬੀਰ ਕੇ ਦੇਹੋ” ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਜੇ ਵੀ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

Q.51 ਆਖਰੀ ਸਿੱਖ ਸਾਮਰਾਜ ਕੌਣ ਸੀ?

- A. ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ
- B. ਖੜਕ ਸਿੰਘ
- C. ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ
- D. ਨੌਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ

Answer: A

Sol: ਸਿੱਖ ਸਾਮਰਾਜ ਦਾ ਆਖਰੀ ਸ਼ਾਸਕ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਸੀ। ਉਹ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਤਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1843 ਵਿੱਚ ਗੱਦੀ 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਸੀ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

ਮਹਾਰਾਜਾ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਜਦੋਂ ਸ਼ਾਸਕ ਬਣਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਨਾਬਾਲਗ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਰਾਜ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਾਜਪਾਲਾਂ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੇਠ ਸੀ।

ਦੂਜੀ ਐਂਗਲੋ-ਸਿੱਖ ਜੰਗ (1849) ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖ ਸਾਮਰਾਜ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋ ਗਿਆ।

ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਜਲਾਵਤਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ ਈਸਾਈ ਧਰਮ ਅਪਣਾ ਲਿਆ।

ਉਸਨੂੰ ਅਕਸਰ "ਪਰਥਸ਼ਾਇਰ ਦਾ ਕਾਲਾ ਰਾਜਕੁਮਾਰ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਵਧੀਕ ਗਿਆਨ:

ਖੜਗ ਸਿੰਘ: ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪੁੱਤਰ ਪਰ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੀ ਰਾਜ ਕੀਤਾ।

ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ: ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੁੱਤਰ, 1843 ਵਿੱਚ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਨੌਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ: ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1840 ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

ਗਿਆਨ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤੇ:

ਲਾਹੌਰ ਦੀ ਸੰਧੀ (1849) ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖ ਸਾਮਰਾਜ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਲਿਆ ਸੀ।

ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਾਲ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ।

Q.52 ਜਿਸ ਨੇ ਬਾਰਾ ਮਾਹ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ

- A. ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ
- B. ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ
- C. ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ
- D. ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ

Answer: B

Sol: ਬਾਰਾ ਮਾਹ (ਬਾਰਾਂ ਮਹੀਨੇ) ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਲ ਦੇ ਬਾਰਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

ਬਾਰਾ ਮਾਹ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਗ੍ਰੰਥ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਇਹ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ ਸ਼ਰਧਾ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰੁੱਤਾਂ, ਮਹੀਨਿਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਪਾਠਾਂ ਨੂੰ ਸੁੰਦਰਤਾ ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਹੈ।

ਬਾਰਾ ਮਾਹ ਸਿੱਖ ਭਗਤੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।

ਵਾਧੂ ਗਿਆਨ:

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ: ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਸੰਕਲਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਭਜਨਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ।

ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ: ਲਾਵਾਂ, ਵਿਆਹ ਦੇ ਭਜਨਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ: ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ।

ਗਿਆਨ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤੇ:

ਬਾਰਾ ਮਾਹ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀਆਂ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਯਾਤਰਾ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

Q.53 ਜੇਕਰ ਵਿਕਰੀ 90,000 ਰੁਪਏ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਵੇਰੀਏਬਲ ਲਾਗਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਯੋਗਦਾਨ _____ ਹੈ

- A. Rs. 21,500
- B. Rs. 22,500
- C. Rs. 23,500
- D. Rs. 24,500

Answer: B

Sol: ਯੋਗਦਾਨ = ਵਿਕਰੀ - ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਲਾਗਤ।

ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

ਵਿਕਰੀ = 90,000 ਰੁਪਏ

ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਲਾਗਤ = ਵਿਕਰੀ ਦਾ 75%।

ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਲਾਗਤ = $90,000 \times 0.75 = 67,500$ ਰੁਪਏ

ਯੋਗਦਾਨ = ਵਿਕਰੀ - ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਲਾਗਤ:

ਯੋਗਦਾਨ = $90,000 - 67,500 = 22,500$ ਰੁਪਏ

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਯੋਗਦਾਨ 22,500 ਰੁਪਏ ਹੈ।

Q.54 ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੈੱਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ MS Excel ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

- A. Count
- B. countif
- C. countwhen
- D. Couton

Answer: B

Sol: MS Excel ਵਿੱਚ COUNTIF ਫੰਕਸ਼ਨ ਉਹਨਾਂ ਸੈੱਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਖਾਸ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਮਾਪਦੰਡ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਬੁਸਟਰ:

COUNTIF ਦਾ ਸੰਟੈਕਸ:

=COUNTIF(range, condition)=COUNTIF(range, condition)=COUNTIF(range, condition)

ਉਦਾਹਰਣ:

ਜੇਕਰ ਸੈੱਲ A1:A10 ਵਿੱਚ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਮੁੱਲਾਂ > 50 ਵਾਲੇ ਸੈੱਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ:

=COUNTIF(A1:A10, ">50")=COUNTIF(A1:A10, ">50")=COUNTIF(A1:A10, ">50")
 ਵਾਧੂ ਗਿਆਨ:

COUNT: ਇੱਕ ਰੋਜ਼ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਸੰਖਿਆਤਮਕ ਮੁੱਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।

COUNTWHEN: ਗਲਤ; ਐਕਸਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਫੰਕਸ਼ਨ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।

COUTON: ਗਲਤ ਸ਼ਬਦ।

Q.55 ਪੰਜਾਬ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੇ ਨਿੰਬੂ ਜਾਤੀ ਦੇ ਫਲਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਮੋਹਰੀ ਹੈ?

- A. ਨਿੰਬੂ
- B. ਸੰਤਰਾ
- C. ਕੇਲਾ
- D. ਕਿੰਨੂ

Answer: D

Sol: ਕਿੰਨੂ ਉਹ ਖੱਟੇ ਫਲ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੋਹਰੀ ਉਤਪਾਦਕ ਹੈ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

ਕਿੰਨੂ ਦੇ ਖੱਟੇ ਫਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਹਾਈਬ੍ਰਿਡ ਹੈ: ਕਿੰਗ ਸੰਤਰਾ ਅਤੇ ਵਿਲੋ ਲੀਫ ਮੈਂਡਰਿਨ।

ਪੰਜਾਬ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੂ ਦਾ 80% ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਤਪਾਦਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਿੰਨੂ ਉਤਪਾਦਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਅਬੋਹਰ, ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਅਤੇ ਮੁਕਤਸਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਕਿੰਨੂ ਨੂੰ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਯਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਵਾਧੂ ਗਿਆਨ:

ਨਿੰਬੂ: ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਉਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸੰਤਰਾ: ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਗਪੁਰ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਉਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੇਲਾ: ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ, ਗੁਜਰਾਤ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਗਿਆਨ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤੇ:

ਕਿੰਨੂ ਦੀ ਖੇਤੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਾਗਬਾਨੀ ਉਦਯੋਗ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਇਹ ਮਾਲਵਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਸਰੋਤ ਹੈ।

Q.56 ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ 'ਕਮੇਡਿਟੀ ਫਾਰਵਰਡ ਕੰਟਰੈਕਟ' ਹੈ?

- A. ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਮਰੁਤਬਾ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਸਤੂ ਦਾ ਅਦਲਾ-ਬਦਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਹੁਣ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਮਤ 'ਤੇ
- B. ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਹੁਣ ਇੱਕ ਵਸਤੂ ਦਾ ਅਦਲਾ-ਬਦਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਮਤ 'ਤੇ
- C. ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦਾ ਵਪਾਰ ਕੀਤਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ।
- D. ਵਿਕਲਪ ਪਰ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਅੰਡਰਲਾਈਗ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

Answer: A

Sol: ਇੱਕ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਫਾਰਵਰਡ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਡੈਰੀਵੇਟਿਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੋ ਧਿਰਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਹਿਮਤ ਹੋਈ ਕੀਮਤ ਲਈ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਵਸਤੂ ਦਾ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਐਕਸਚੇਂਜ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਵੇਚੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਖਾਸ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

ਅੱਗੋਂ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਓਵਰ-ਦੀ-ਕਾਊਂਟਰ (OTC) ਸਮਝੌਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਭਾਵ ਉਹ ਮਿਆਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਜੋਖਮ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈਜਿੰਗ ਜਾਂ ਸੱਟੋਬਾਜ਼ੀ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਆਮ ਵਸਤੂਆਂ ਵਿੱਚ ਸੋਨਾ, ਚਾਂਦੀ, ਕੱਚਾ ਤੇਲ, ਅਤੇ ਕਣਕ ਅਤੇ ਕੌਫੀ ਵਰਗੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਤਪਾਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਅੱਗੋਂ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਫਿਊਚਰਜ਼ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਮਿਆਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਐਕਸਚੇਂਜਾਂ 'ਤੇ ਵਪਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰਾਈਸ ਲੋਕਿੰਗ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਕੀਮਤ ਅਸਥਿਰਤਾ ਦੇ ਜੋਖਮ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ।

- (a) ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਫਾਰਵਰਡ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ: ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਅਤੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੀਮਤ ਦੇ ਉਤਰਾਅ-ਚੜ੍ਹਾਅ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਐਕਸਚੇਂਜਾਂ 'ਤੇ ਵਪਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- (b) ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਹੁਣ ਐਕਸਚੇਂਜ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ: ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।
- (c) ਸਟੈਂਡਰਡਾਈਜ਼ਡ ਐਕਸਚੇਂਜ-ਟ੍ਰੇਡਡ ਕੰਟਰੈਕਟ: ਫਿਊਚਰਜ਼ ਕੰਟਰੈਕਟਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਫਾਰਵਰਡ ਕੰਟਰੈਕਟਸ ਦਾ ਨਹੀਂ।
- (d) ਅੰਡਰਲਾਈਗ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ: ਇੱਕ ਵਿਕਲਪ ਕੰਟਰੈਕਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।

Q.57 GST ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਉਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ

- A. GST REG-01
- B. GSTREG-04
- C. GST REG-06
- D. GST REG – 08

Answer: C

Sol: GST ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਫਾਰਮ GST REG-06 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਟੈਕਸਦਾਤਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਟੈਕਸ (GST) ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੈ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਬੁਸਟਰ:

GST REG-01: GST ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

GST REG-06: ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ।

GST ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵਿੱਚ GSTIN (GST ਪਛਾਣ ਨੰਬਰ), ਟੈਕਸਦਾਤਾ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਾਮ, ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਕਿਸਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਗੈਰ-ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਜਾਅਲੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ GST ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। GST ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਬੈਂਸ਼ਰੋਲਡ ਟਰਨਓਵਰ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂ ਵਸਤੂਆਂ/ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇਕਾਈਆਂ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਵਾਧੂ ਜਾਣਕਾਰੀ:

- (a) GST REG-01: ਨਵੀਂ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ।

(b) GST REG-04: ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਲਈ ਜੋ ਆਪਣੀ ਆਰਜ਼ੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

(d) GST REG-08: ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਰਥਿਕ ਜ਼ੋਨ (SEZ) ਇਕਾਈਆਂ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸਕਾਰਾਂ ਲਈ।

Q.58 ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਮੋਹਰ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਫਸਲ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਹੈ?

- A. ਕਣਕ
- B. ਝੋਨਾ
- C. ਗੰਨਾ
- D. ਮੱਕੀ

Answer: A

Sol: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੋਹਰ 'ਤੇ ਕਣਕ ਦੀ ਛਪਾਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਅਮੀਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅਨਾਜ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ "ਭਾਰਤ ਦਾ ਅਨਾਜ ਭੰਡਾਰ" ਅਤੇ "ਭਾਰਤ ਦੀ ਰੋਟੀ ਦੀ ਟੋਕਰੀ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਣਕ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਫਸਲ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਹਾੜੀ ਦੇ ਸੀਜ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਰਾਜ ਭਾਰਤ ਦੇ ਜਨਤਕ ਵੰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ (PDS) ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਮੋਹਰ ਵਿੱਚ ਕਣਕ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇੱਕ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਰਾਜ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫਸਲਾਂ ਵਿੱਚ ਚੌਲ, ਗੰਨਾ ਅਤੇ ਕਪਾਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਰਾਜ ਦੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸਿੰਚਾਈ ਅਤੇ ਨਹਿਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਵਾਧੂ ਗਿਆਨ:

(a) ਕਣਕ: ਮੁੱਖ ਫਸਲ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ, ਅਤੇ ਮੋਹਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ।

(b) ਝੋਨਾ: ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਾਊਣੀ ਦੀ ਫਸਲ ਪਰ ਮੋਹਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਈ ਗਈ।

(c) ਗੰਨਾ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਕਣਕ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ।

(d) ਮੱਕੀ: ਕੁਝ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇੱਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਫਸਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

Q.59 16ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸ਼ਾਸਕ ਕੌਣ ਸੀ?

- A. ਦੌਲਤ ਖਾਨ ਲੋਧੀ
- B. ਸਿਕੰਦਰ ਲੋਧੀ
- C. ਇਬਰਾਹਿਮ ਲੋਧੀ
- D. ਬਹਿਲੋਲ ਖਾਨ ਲੋਧੀ

Answer: A

Sol: 16ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਦੌਲਤ ਖਾਨ ਲੋਧੀ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸ਼ਾਸਕ ਸੀ। ਉਹ ਲੋਧੀ ਰਾਜਵੰਸ਼ ਦਾ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਰਈਸ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਬਾਬਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ, ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਲੋਧੀ ਰਾਜਵੰਸ਼ ਦਾ ਪਤਨ ਹੋਇਆ ਅਤੇ 1526 ਵਿੱਚ ਮੁਗਲ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਹੋਈ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

ਦੌਲਤ ਖਾਨ ਲੋਧੀ ਨੇ ਸਿਕੰਦਰ ਲੋਧੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਗਵਰਨਰ ਬਣਿਆ।

ਇਬਰਾਹਿਮ ਲੋਧੀ ਦੇ ਰਾਜ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ, ਉਸਨੇ ਬਾਬਰ ਦੀ ਮਦਦ ਮੰਗੀ।

ਪਾਣੀਪਤ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਲੜਾਈ (1526) ਵਿੱਚ ਬਾਬਰ ਦੀ ਜਿੱਤ ਨੇ ਲੋਧੀ ਰਾਜਵੰਸ਼ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਣਨੀਤਕ ਸਥਿਤੀ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਮੱਧਯੁਗੀ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਖੇਤਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ।

ਦੌਲਤ ਖਾਨ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਿੱਲੀ ਸਲਤਨਤ ਤੋਂ ਮੁਗਲ ਸਾਮਰਾਜ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਨ।

ਵਧੀਕ ਗਿਆਨ:

(a) ਦੌਲਤ ਖਾਨ ਲੋਧੀ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗਵਰਨਰ, ਨੇ ਬਾਬਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ।

(ਅ) ਸਿਕੰਦਰ ਲੋਧੀ: ਇਬਰਾਹਿਮ ਲੋਧੀ ਦੇ ਪੂਰਵਜ, ਨੇ 1517 ਤੱਕ ਦਿੱਲੀ ਸਲਤਨਤ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕੀਤਾ।

(ੲ) ਇਬਰਾਹਿਮ ਲੋਧੀ: ਲੋਧੀ ਰਾਜਵੰਸ਼ ਦਾ ਆਖਰੀ ਸ਼ਾਸਕ, ਜਿਸਨੂੰ ਬਾਬਰ ਨੇ ਹਰਾਇਆ।

(ਸ) ਬਹਿਲੋਲ ਖਾਨ ਲੋਧੀ: ਲੋਧੀ ਰਾਜਵੰਸ਼ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ, ਨੇ 1451 ਤੋਂ 1489 ਤੱਕ ਰਾਜ ਕੀਤਾ।

Q.60 ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਪੁੰਜੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਹੈ?

- A. ਖਰੀਦਦਾਰੀ 'ਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ
- B. ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ
- C. ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਬਿਜਲੀ ਖਰਚੇ
- D. ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

Answer: B

Sol: ਅਹਾਤੇ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਨੂੰ ਖਾਸ ਸੰਦਰਭਾਂ ਅਧੀਨ ਪੂੰਜੀਗਤ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਖਰਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲੀਜ਼ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਨਿਯਮਤ ਲੇਖਾਕਾਰੀ ਵਿੱਚ, ਕਿਰਾਏ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਾਲੀਆ ਖਰਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਹਾਤੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਲਈ ਲੀਜ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਪੂੰਜੀਗਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

ਪੂੰਜੀ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲਾਭ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਆਵਰਤੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਹਾਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ਗੀ ਲੀਜ਼ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਲਈ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਰਾਏ ਨੂੰ ਪੂੰਜੀਗਤ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮਤ ਕਿਰਾਇਆ, ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਖਰਚਿਆਂ ਵਰਗੇ ਆਮ ਮਾਲੀਆ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੰਪਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਾਂ ਵਾਧੇ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਵਰਗੀਕਰਣ ਅਕਸਰ ਲੇਖਾਕਾਰੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਵਧੀਕ ਗਿਆਨ:

(ਏ) ਖਰੀਦਦਾਰੀ 'ਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ: ਇੱਕ ਮਾਲੀਆ ਖਰਚੇ ਵਜੋਂ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ, ਸੰਚਾਲਨ ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ।

(ਬੀ) ਅਹਾਤੇ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ: ਪੂੰਜੀਗਤ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੰਪਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਲੀਜ਼ਹੋਲਡ ਜਾਇਦਾਦ)।

(ਸੀ) ਬਿਜਲੀ ਖਰਚੇ: ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਮਾਲੀਆ ਖਰਚਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੰਚਾਲਨ ਲਾਗਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।

(d) ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਮਜ਼ਦੂਰੀ: ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪੂੰਜੀ ਖਰਚ, ਸੰਪਤੀ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ।

Q.61 ਵੱਡੇ ਖੇਤਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਹਾਂਦੀਪਾਂ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਕੰਪਿਊਟਰਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਨੈੱਟਵਰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਨੈੱਟਵਰਕ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

- A. LAN
- B. WAN
- C. Bluetooth
- D. Wi-Fi

Answer: B

Sol: ਇੱਕ ਵਾਈਡ ਏਰੀਆ ਨੈੱਟਵਰਕ (WAN) ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਨੈੱਟਵਰਕ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਭੂਗੋਲਿਕ ਖੇਤਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰਾਂ, ਦੇਸ਼ਾਂ, ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮਹਾਂਦੀਪਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। WAN ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੰਪਿਊਟਰਾਂ ਅਤੇ ਨੈੱਟਵਰਕਾਂ ਨੂੰ ਲੰਬੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਜੋੜਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਸਰੋਤ ਸਾਂਝਾਕਰਨ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

WAN ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:

ਇੰਟਰਨੈੱਟ (ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ WAN)।

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦਫਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਨੈੱਟਵਰਕ।

ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤੇ:

WAN ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ:

ਵੱਡਾ ਕਵਰੇਜ ਖੇਤਰ: ਸ਼ਹਿਰਾਂ, ਦੇਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਮਹਾਂਦੀਪਾਂ ਵਿੱਚ ਡਿਵਾਈਸਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਦਾ ਹੈ।

ਵਰਤੀ ਗਈ ਤਕਨਾਲੋਜੀ: ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਚਾਰ ਲਾਈਨਾਂ, ਸੈਟੇਲਾਈਟ ਲਿੰਕ, ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਵਰਗੇ ਜਨਤਕ ਨੈੱਟਵਰਕ।

WAN ਵਰਤੋਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ:

ਸ਼ਾਖਾ ਦਫਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਲਈ ਗਲੋਬਲ ਵਪਾਰਕ ਕਾਰਜ।

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀਕ੍ਰਿਤ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਬੈਕਿੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ।

ਹੋਰ ਨੈੱਟਵਰਕਿੰਗ ਕਿਸਮਾਂ:

LAN (ਲੋਕਲ ਏਰੀਆ ਨੈੱਟਵਰਕ): ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਦਫਤਰ ਜਾਂ ਇਮਾਰਤ।

ਬਲੂਟੂਥ: ਛੋਟੀ-ਦੂਰੀ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਲਈ ਵਾਇਰਲੈੱਸ ਤਕਨਾਲੋਜੀ।

Wi-Fi: ਇੱਕ ਸੀਮਤ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਾਇਰਲੈੱਸ ਕਨੈਕਟੀਵਿਟੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਗਿਆਨ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

ਹੋਰ ਵਿਕਲਪ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ?

a) LAN:

ਗਲਤ। ਇੱਕ LAN ਇੱਕ ਸੀਮਤ ਖੇਤਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਇਮਾਰਤ ਜਾਂ ਕੈਂਪਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਥਾਨਕ ਕਨੈਕਟੀਵਿਟੀ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

c) ਬਲੂਟੂਥ:

ਗਲਤ। ਬਲੂਟੂਥ ਛੋਟੀ-ਸੀਮਾ, ਵਾਇਰਲੈੱਸ ਸੰਚਾਰ ਲਈ ਹੈ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਮੀਟਰ ਦੇ ਅੰਦਰ।

d) ਵਾਈ-ਫਾਈ:

ਗਲਤ। ਵਾਈ-ਫਾਈ ਇੱਕ ਸੀਮਤ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਾਇਰਲੈੱਸ ਨੈੱਟਵਰਕ ਪਹੁੰਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘਰਾਂ ਜਾਂ ਦਫਤਰਾਂ ਵਰਗੇ ਸਥਾਨਕ ਨੈੱਟਵਰਕਾਂ ਲਈ।

WAN ਅਤੇ LAN ਵਿਚਕਾਰ ਮੁੱਖ ਅੰਤਰ:

WAN: ਵੱਡਾ ਖੇਤਰ, LAN ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਹੌਲੀ ਗਤੀ, ਲੀਜ਼ਡ ਲਾਈਨਾਂ ਜਾਂ ਸੈਟੇਲਾਈਟ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

LAN: ਛੋਟਾ ਖੇਤਰ, ਹਾਈ-ਸਪੀਡ ਕਨੈਕਟੀਵਿਟੀ, ਸੰਚਾਰ ਲਈ ਈਥਰਨੈੱਟ ਜਾਂ ਵਾਈ-ਫਾਈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਦਿਲਚਸਪ ਤੱਥ:

ਇੰਟਰਨੈੱਟ, ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ WAN, ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਲੱਖਾਂ ਨੈੱਟਵਰਕਾਂ ਅਤੇ ਅਰਬਾਂ ਡਿਵਾਈਸਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਦਾ ਹੈ।

Q.62 ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਲਕੀ ਦਾਲਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?

- A. ਸੈਟੇਲਾਈਟ
- B. ਮਾਈਕ੍ਰੋਵੇਵ
- C. ਆਪਟੀਕਲ ਫਾਈਬਰ
- D. ਕੋਐਕਸੀਅਲ

Answer: C

Sol: ਆਪਟੀਕਲ ਫਾਈਬਰ ਇੱਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਹੈ ਜੋ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰੌਸ਼ਨੀ ਦੀਆਂ ਦਾਲਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੱਚ ਜਾਂ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਪਤਲੇ ਤਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਦੁਆਰਾ ਰੌਸ਼ਨੀ ਨੂੰ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਲੰਬੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਹਾਈ-ਸਪੀਡ ਡੇਟਾ ਟ੍ਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਆਪਟੀਕਲ ਫਾਈਬਰ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ:

ਟੈਲੀਕੋਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨ ਨੈੱਟਵਰਕ।

ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਕਨੈਕਸ਼ਨ (ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਫਾਈਬਰ-ਆਪਟਿਕ ਬੁੱਡਬੈਂਡ)।

ਮੈਡੀਕਲ ਇਮੇਜਿੰਗ (ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਐਂਡੋਸਕੋਪੀ)।

ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤੇ:

ਆਪਟੀਕਲ ਫਾਈਬਰ ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ:

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿਗਨਲ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਫਾਈਬਰ ਦੇ ਕੋਰ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
ਫਾਈਬਰ ਰਾਹੀਂ ਰੋਸ਼ਨੀ ਨੂੰ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁੱਲ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।
ਆਪਟੀਕਲ ਫਾਈਬਰ ਦੇ ਫਾਇਦੇ:
ਉੱਚ ਗਤੀ: ਰਵਾਇਤੀ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਤੇਜ਼ ਡੇਟਾ ਟ੍ਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ।
ਘੱਟ ਸਿਗਨਲ ਨੁਕਸਾਨ: ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਲੰਬੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਡੇਟਾ ਟ੍ਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।
ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਮੈਗਨੈਟਿਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਪ੍ਰਤੀ ਇਮਿਊਨ: ਰੌਲੇ-ਰੰਪ ਵਾਲੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਡੇਟਾ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।
ਆਪਟੀਕਲ ਫਾਈਬਰ ਦੇ ਉਪਯੋਗ:

ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਅਤੇ ਦੂਰਸੰਚਾਰ: ਹਾਈ-ਸਪੀਡ ਬੈਂਡਵਿਡ ਕਨੈਕਸ਼ਨ।
ਮੈਡੀਕਲ ਖੇਤਰ: ਐਂਡੋਸਕੋਪੀ ਅਤੇ ਲੇਜ਼ਰ ਸਰਜਰੀਆਂ।
ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਏਰੋਸਪੇਸ: ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸੰਚਾਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ।
ਗਿਆਨ ਬੁਸਟਰ:

ਹੋਰ ਵਿਕਲਪ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ?
a) ਸੈਟੇਲਾਈਟ:
ਗਲਤ। ਸੈਟੇਲਾਈਟ ਸੰਚਾਰ ਲਈ ਰੇਡੀਓ ਤਰੰਗਾਂ ਜਾਂ ਮਾਈਕ੍ਰੋਵੇਵ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੀਆਂ ਦਾਲਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ।
b) ਮਾਈਕ੍ਰੋਵੇਵ:

ਗਲਤ। ਮਾਈਕ੍ਰੋਵੇਵ ਵਾਇਰਲੈੱਸ ਸੰਚਾਰ ਲਈ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਮੈਗਨੈਟਿਕ ਤਰੰਗਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਰੂਪ ਹਨ ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੀਆਂ ਦਾਲਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ।
d) ਕੋਐਕਸੀਅਲ:

ਗਲਤ। ਕੋਐਕਸੀਅਲ ਕੋਬਲ ਡਾਟਾ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਸਿਗਨਲਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੀਆਂ ਦਾਲਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ।

ਦਿਲਚਸਪ ਤੱਥ:
ਆਪਟੀਕਲ ਫਾਈਬਰ 1 ਟੈਰਾਬਿਟ ਪ੍ਰਤੀ ਸਕਿੰਟ (Tbps) ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਗਤੀ 'ਤੇ ਡਾਟਾ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਆਧੁਨਿਕ ਸੰਚਾਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦੀ ਗੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਆਪਟੀਕਲ ਫਾਈਬਰਾਂ ਲਈ ਆਮ ਸਮੱਗਰੀ:
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੱਚ ਜਾਂ ਪਲਾਸਟਿਕ ਤੋਂ ਬਣਿਆ।

Q.63 MS Excel ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਕੁੰਜੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸੁਮੇਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

- A. Alt+F4
- B. Alt + F8
- C. Shift + F4
- D. CTRL + C

Answer: A

Sol: ਕੀਬੋਰਡ ਸ਼ਾਰਟਕੱਟ Alt + F4 ਦੀ ਵਰਤੋਂ Windows ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਵਿੰਡੋ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ MS Excel ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਾਰਟਕੱਟ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ Windows ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਗਰਮ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤੇ:

Alt + F4 ਕਾਰਜਸ਼ੀਲਤਾ:

ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਗਰਮ ਵਿੰਡੋ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ, MS Excel, Word, ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ)।

ਜੇਕਰ Excel ਵਿੱਚ ਅਣਮੋੜ ਕੀਤੇ ਬਦਲਾਅ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਪਭੋਗਤਾ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਵਿੰਡੋਜ਼ ਸ਼ਾਰਟਕੱਟ:
Alt + F4 ਵਿੰਡੋਜ਼ ਓਪਰੇਟਿੰਗ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ਾਰਟਕੱਟ ਹੈ।
ਨੌਲੇਜ ਬੁਸਟਰ:

ਹੋਰ ਵਿਕਲਪ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ?

b) Alt + F8:

ਗਲਤ। Alt + F8 ਦੀ ਵਰਤੋਂ MS Excel ਵਿੱਚ ਮੈਕਰੋ ਡਾਇਲਾਗ ਬਾਕਸ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ।

c) Shift + F4:

ਗਲਤ। Shift + F4 Excel ਵਿੱਚ ਆਖਰੀ Find ਐਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਖੋਜ ਨਤੀਜਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਨੈਵੀਗੇਟ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

d) CTRL + C:

ਗਲਤ। CTRL + C ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਡੇਟਾ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਾਰਟਕੱਟ ਹੈ, ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ।
ਐਕਸਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਵਾਧੂ ਸ਼ਾਰਟਕੱਟ:
CTRL + W: ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਵਰਕਬੁੱਕ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਪਰ ਪੂਰੀ ਐਕਸਲ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ)।
File > Exit: ਮੀਨੂ ਰਾਹੀਂ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।
ਦਿਲਚਸਪ ਤੱਥ:
Alt + F4 ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਡੈਸਕਟੌਪ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਦਬਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

Q.64 ਸਥਿਰ ਲਾਗਤ 30,000 ਰੁਪਏ ਹੈ ਅਤੇ P/V ਅਨੁਪਾਤ 20% ਹੈ। ਬ੍ਰੇਕਈਵਨ ਬਿੰਦੂ ਪਤਾ ਕਰੋ।

- A. Rs.1,60,000
- B. Rs.1,40,000
- C. Rs. 1,70,000
- D. Rs. 1,50,000

Answer: D

Sol: ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਹੈ: (d) 1,50,000 ਰੁਪਏ
ਬ੍ਰੇਕ-ਈਵਨ ਪੁਆਇੰਟ (BEP) ਦੀ ਗਣਨਾ ਇਸ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

$$BEP =$$

$$\text{Fixed cost/PV ratio} = 30000/0.20$$

$$= 1,50,000$$

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬ੍ਰੇਕ-ਈਵਨ ਵਿਕਰੀ ਰਕਮ 1,50,000 ਰੁਪਏ ਹੈ।

Q.65 ਜੇ ਐਮਐਸ ਵਰਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਥਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਫਾਰਮੈਟਿੰਗ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਟੈਕਸਟ ਫਾਰਮੈਟ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸਰਲ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ?

- A. ਆਟੋ ਟੈਕਸਟ
- B. ਫਾਰਮੈਟ ਚਿੱਤਰਕਾਰ

- c. ਟੈਕਸਟ ਕਾਪੀ
- d. ਫੱਟ ਡਾਇਲਾਗ ਬਾਕਸ

Answer: B

Sol: ਐਮਐਸ ਵਰਡ ਵਿੱਚ ਫਾਰਮੈਟ ਪੇਟਰ ਟੂਲ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਫਾਰਮੈਟਿੰਗ ਨੂੰ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਰਲ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਟੈਕਸਟ ਦੇ ਇੱਕ ਟੁਕੜੇ ਤੋਂ ਫਾਰਮੈਟਿੰਗ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੱਟ ਸੈਲ, ਆਕਾਰ, ਰੰਗ, ਬੋਲਡ, ਇਟਾਲਿਕਸ, ਆਦਿ) ਕਾਪੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਲਿੱਕ ਨਾਲ ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ:

ਇੱਛਤ ਫਾਰਮੈਟਿੰਗ ਵਾਲਾ ਟੈਕਸਟ ਚੁਣੋ, ਫਾਰਮੈਟ ਪੇਟਰ 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸਨੂੰ ਦੂਜੇ ਟੈਕਸਟ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰੋ।

ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤੇ:

ਫਾਰਮੈਟ ਪੇਟਰ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ:

ਐਮਐਸ ਵਰਡ ਦੇ ਹੋਮ ਟੈਬ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ।
ਸੈਟਿੰਗਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਹੱਥੀ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਫਾਰਮੈਟਿੰਗ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਡੁਪਲੀਕੇਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਫਾਰਮੈਟ ਪੇਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਕਰੀਏ:
ਇੱਛਤ ਫਾਰਮੈਟਿੰਗ ਵਾਲਾ ਟੈਕਸਟ ਚੁਣੋ।

ਫਾਰਮੈਟ ਪੇਟਰ ਆਈਕਨ 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ।
ਫਾਰਮੈਟਿੰਗ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਟਾਰਗੇਟ ਟੈਕਸਟ ਨੂੰ ਹਾਈਲਾਈਟ ਕਰੋ ਜਾਂ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ।
ਫਾਰਮੈਟ ਪੇਟਰ ਲਈ ਸ਼ਾਰਟਕੱਟ:

ਫਾਰਮੈਟਿੰਗ ਕਾਪੀ ਕਰਨ ਲਈ CTRL + Shift + C।

ਫਾਰਮੈਟਿੰਗ ਪੇਸਟ ਕਰਨ ਲਈ CTRL + Shift + V।
ਗਿਆਨ ਬੁਸਟਰ:

ਹੋਰ ਵਿਕਲਪ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ?
a) ਆਟੋ ਟੈਕਸਟ:

ਗਲਤ। ਆਟੋ ਟੈਕਸਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਟੈਕਸਟ ਜਾਂ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਫਾਰਮੈਟਿੰਗ ਕਾਪੀ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ।
c) ਟੈਕਸਟ ਕਾਪੀ ਕਰੋ:
ਗਲਤ। ਟੈਕਸਟ ਕਾਪੀ ਕਰੋ ਸਿਰਫ਼ ਟੈਕਸਟ ਨੂੰ ਹੀ ਡੁਪਲੀਕੇਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਫਾਰਮੈਟਿੰਗ ਨੂੰ ਨਹੀਂ।
d) ਫੱਟ ਡਾਇਲਾਗ ਬਾਕਸ:
ਗਲਤ। ਫੱਟ ਡਾਇਲਾਗ ਬਾਕਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਫੱਟ ਸੈਟਿੰਗਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥੀ ਐਡਜਸਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਫਾਰਮੈਟਿੰਗ ਨੂੰ ਡੁਪਲੀਕੇਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

ਫਾਰਮੈਟ ਪੇਟਰ ਕਿੱਥੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
ਫਾਰਮੈਟਿੰਗ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਨ ਲਈ ਐਕਸਲ, ਪਾਵਰਪੁਆਇੰਟ ਅਤੇ ਆਉਟਲੁੱਕ ਵਰਗੀਆਂ ਹੋਰ ਮਾਈਕ੍ਰੋਸਾਫਟ ਆਫਿਸ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।
ਦਿਲਚਸਪ ਤੱਥ:
ਫਾਰਮੈਟ ਪੇਟਰ ਆਈਕਨ 'ਤੇ ਦੋ ਵਾਰ ਕਲਿੱਕ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਹ ਲਗਾਤਾਰ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਫਾਰਮੈਟਿੰਗ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

Q.66 ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਰੇਟਿੰਗ ਏਜੰਸੀ ਨਹੀਂ ਹੈ?

- A. CRISIL
- B. BWR
- C. CARE
- D. LSEG

Answer: D

Sol: LSEG (ਲੰਡਨ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਗਰੁੱਪ) ਇੱਕ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਰੇਟਿੰਗ ਏਜੰਸੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਵਿੱਤੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਸੰਗਠਨ ਹੈ ਜੋ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਪਲੇਟਫਾਰਮ, ਕਲੀਅਰਿੰਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮਾਰਕੀਟ ਡੇਟਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਬੁਸਟਰ:

CRISIL (ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਰੇਟਿੰਗ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ): ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਰੇਟਿੰਗ ਏਜੰਸੀ, 1987 ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ।

BWR (ਬ੍ਰਿਕਵਰਕ ਰੇਟਿੰਗਜ਼): ਇੱਕ SEBI-ਰਜਿਸਟਰਡ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਰੇਟਿੰਗ ਏਜੰਸੀ ਜੋ ਬੈਂਕ ਕਰਜ਼ਿਆਂ, ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਯੰਤਰਾਂ, ਆਦਿ ਲਈ ਰੇਟਿੰਗ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

CARE (ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਖੋਜ ਲਿਮਟਿਡ): ਬਾਂਡ, IPO ਗਰੇਡਿੰਗ, ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਯੰਤਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਰੇਟਿੰਗਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ।

LSEG ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਮੁਲਾਂਕਣਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵਿੱਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮਾਰਕੀਟ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਰੇਟਿੰਗ ਏਜੰਸੀਆਂ ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਜਾਂ ਵਿੱਤੀ ਯੰਤਰਾਂ ਦੀ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।
ਵਾਧੂ ਗਿਆਨ:

(a) CRISIL: ਰੇਟਿੰਗਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖੋਜ ਅਤੇ ਜੋਖਮ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(b) BWR: ਮੱਧਮ ਆਕਾਰ ਦੇ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਉੱਦਮਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਹਰ ਹੈ।

(c) CARE: ਵਿਭਿੰਨ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਭਾਰਤੀ ਰੇਟਿੰਗ ਏਜੰਸੀ।

(d) LSEG: ਇੱਕ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਆਪਰੇਟਰ ਅਤੇ ਡੇਟਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾ, ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਰੇਟਿੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ।

Q.67 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ, ਨਿਫਟੀ ਅਤੇ ਸੈਂਸੈਕਸ ਦੀ ਗਣਨਾ _____ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

- A. ਫਰੀ-ਫਲੋਟ ਮਾਰਕੀਟ ਪੂੰਜੀਕਰਣ
- B. ਅਧਿਕਾਰਤ ਸ਼ੇਅਰ ਪੂੰਜੀ
- C. ਅਦਾਇਗੀ ਸ਼ੇਅਰ ਪੂੰਜੀ
- D. ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਸ਼ੇਅਰ ਪੂੰਜੀ

Answer: A

Sol: NIFTY (ਨੈਸ਼ਨਲ ਫਿਫਟੀ) ਅਤੇ SENSEX (ਸੈਂਸੇਟਿਵ ਸੂਚਕਾਂਕ) ਦੀ ਗਣਨਾ ਫ੍ਰੀ-ਫਲੋਟ ਮਾਰਕੀਟ ਪੂੰਜੀਕਰਣ ਵਿਧੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਪਾਰਯੋਗ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਵਿਚਾਰਦੀ ਹੈ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

ਫ੍ਰੀ-ਫਲੋਟ ਮਾਰਕੀਟ ਪੂੰਜੀਕਰਣ: ਜਨਤਕ ਵਪਾਰ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ। ਇਹ ਪ੍ਰਮੇਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਹੋਲਡਿੰਗਾਂ, ਸਰਕਾਰੀ ਹੋਲਡਿੰਗਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਤਿਬੱਧ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

NIFTY: ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ (NSE) ਦਾ ਇੱਕ ਬੈਚਮਾਰਕ ਸੂਚਕਾਂਕ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 50 ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਵਪਾਰ ਕੀਤੇ ਸਟਾਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

SENSEX: ਬੰਬੇ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ (BSE) ਦਾ ਇੱਕ ਬੈਚਮਾਰਕ ਸੂਚਕਾਂਕ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 30 ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਟਾਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਬਿਹਤਰ ਮਾਰਕੀਟ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਅਤੇ ਘੱਟ ਹੋਰਾਫੇਰੀ ਲਈ ਫ੍ਰੀ-ਫਲੋਟ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਯੋਗਤਾ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੂਚਕਾਂਕ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਡੇਟ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਵਾਧੂ ਗਿਆਨ:

(a) ਫ੍ਰੀ-ਫਲੋਟ ਮਾਰਕੀਟ ਪੂੰਜੀਕਰਣ: ਅਸਲ ਮਾਰਕੀਟ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ; ਸੂਚਕਾਂਕ ਗਣਨਾ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(b) ਅਧਿਕਾਰਤ ਸ਼ੇਅਰ ਪੂੰਜੀ: ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ੇਅਰ ਪੂੰਜੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਸੂਚਕਾਂਕ ਗਣਨਾ ਲਈ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ।

(c) ਅਦਾਇਗੀਸ਼ੁਦਾ ਸ਼ੇਅਰ ਪੂੰਜੀ: ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਲਈ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸੂਚਕਾਂਕ ਗਣਨਾ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ।

(d) ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸ਼ੇਅਰ ਪੂੰਜੀ: ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁੱਲ ਸ਼ੇਅਰ, ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਪਾਰ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੇ।

Q.68 ਰਮੇਸ਼ ਦੀ ਉਮਰ 48 ਸਾਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਉਮਰ 78 ਸਾਲ ਹੈ। ਰਮੇਸ਼ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਲਈ ਇੱਕ ਮੈਡੀਕਲ ਕਵਰ ਲਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2021-22 ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 32,000 ਰੁਪਏ ਅਤੇ 58,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਬੀਮਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2021-22 ਲਈ ਆਮਦਨ ਕਰ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 800 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਟੌਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿੰਨੀ ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ?

- A. 90,000
B. 75,000
C. 50,000
D. 32,000

Answer: B

Sol: ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਹੈ:

(ਅ) 75,000

ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 80D ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ₹25,000 ਤੱਕ ਦੀ ਕਟੌਤੀ (ਜੇਕਰ 60 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦਾ ਹੈ) ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਮਾਪਿਆਂ ਲਈ ₹50,000 ਤੱਕ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਰਮੇਸ਼ 60 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਲਈ ₹25,000 ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਪਿਤਾ ਲਈ ₹50,000 ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕੁੱਲ ₹75,000।

Q.69 ਲੰਮੀ ਮਿਆਦ ਦੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਭੌਤਿਕ ਹੋਂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਹੈ

- A. ਸਥਿਰ ਸੰਪਤੀਆਂ
B. ਮੌਜੂਦਾ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ
C. ਤਰਲ ਸੰਪਤੀਆਂ
D. ਅਮੂਰਤ ਸੰਪਤੀਆਂ

Answer: D

Sol: ਅਮੂਰਤ ਸੰਪਤੀਆਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਭੌਤਿਕ ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਘਾਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਆਰਥਿਕ ਮੁੱਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਟੈਂਟ, ਟ੍ਰੇਡਮਾਰਕ, ਕਾਪੀਰਾਈਟ, ਸਦਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਂਡ ਮੁੱਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹ ਸੰਪਤੀਆਂ ਇੱਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਲਈ ਕੀਮਤੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਾਲੀਆ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਲਾਭ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

ਸਥਿਰ ਸੰਪਤੀਆਂ: ਇਮਾਰਤਾਂ, ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਅਤੇ ਉਪਕਰਣ ਵਰਗੀਆਂ ਠੋਸ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ।

ਮੌਜੂਦਾ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ: ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਖਾਤੇ ਜਾਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ।

ਤਰਲ ਸੰਪਤੀਆਂ: ਸੰਪਤੀਆਂ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਨਕਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੈਂਕ ਬੈਲੈਂਸ ਜਾਂ ਮਾਰਕੀਟਯੋਗ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ।

ਅਮੂਰਤ ਸੰਪਤੀਆਂ: ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਗੈਰ-ਭੌਤਿਕ ਸੰਪਤੀਆਂ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਉਪਯੋਗੀ ਜੀਵਨ ਦੌਰਾਨ ਅਮੋਰਟਾਈਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਵਾਧੂ ਗਿਆਨ:

(ਏ) ਸਥਿਰ ਸੰਪਤੀਆਂ: ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਠੋਸ ਸੰਪਤੀਆਂ।

(ਬੀ) ਮੌਜੂਦਾ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ: ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ।

(ਸੀ) ਤਰਲ ਸੰਪਤੀਆਂ: ਤੁਰੰਤ ਨਕਦੀ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

(d) ਅਮੂਰਤ ਸੰਪਤੀਆਂ: ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਬ੍ਰਾਂਡ, ਨਵੀਨਤਾ ਅਤੇ ਬੌਧਿਕ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਤਾਕਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਚਾਲਕ।

Q.70 ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਐਡਵਾਂਸ ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਐਡਵਾਂਸ ਟੈਕਸ ਦੇਣਦਾਰੀ _____ ਹੈ।

- A. 1,00,000 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ
B. 10,00,000 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ
C. 10,000 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ
D. 1,000 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ

Answer: C

Sol: ਆਮਦਨ ਕਰ ਐਕਟ, 1961 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਟੈਕਸਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਐਡਵਾਂਸ ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਲਈ ਕੁੱਲ ਟੈਕਸ ਦੇਣਦਾਰੀ ਸਰੋਤ 'ਤੇ ਕਟੌਤੀ (TDS) ਅਤੇ ਹੋਰ ਕ੍ਰੈਡਿਟਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 10,000 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ। ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਟੈਕਸ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਬੋਝ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਐਡਵਾਂਸ ਟੈਕਸ ਭੁਗਤਾਨ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਬੁਸਟਰ:

ਲਾਗੂਤਾ: ਐਡਵਾਂਸ ਟੈਕਸ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟੈਕਸ ਦੇਣਦਾਰੀ ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ 10,000 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਗੈਰ-ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਟੈਕਸਦਾਰਾਂ ਲਈ ਕਿਸ਼ਤਾਂ:

- 15 ਜੂਨ ਤੱਕ 15%
15 ਸਤੰਬਰ ਤੱਕ 45%
15 ਦਸੰਬਰ ਤੱਕ 75%
15 ਮਾਰਚ ਤੱਕ 100%
ਛੋਟਾਂ:

ਵਡੇਰੇ ਨਾਗਰਿਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕਾਰੋਬਾਰ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ੇ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੋਟ ਹੈ।

ਕੁੱਲ ਟੈਕਸ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਵਰਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ TDS ਵਾਲੇ ਟੈਕਸਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਐਡਵਾਂਸ ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਐਡਵਾਂਸ ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਘੱਟ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 234B ਅਤੇ 234C ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਜ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।

Q.71 ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ GST ਕੌਸਲ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ?

- ਜੀਐਸਟੀ ਤੋਂ ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰਨਾ
- ਜੀਐਸਟੀ ਦੇ ਬੈਂਡਾ ਵਾਲੇ ਫਲੋਰ ਰੇਟਾਂ ਸਮੇਤ ਦਰਾਂ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰਨਾ।
- ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵਾਧੂ ਸਰੋਤ ਜੁਟਾਉਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਰਾਂ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰਨਾ।
- ਧੋਖਾਧੜੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਟੈਕਸ ਨਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਘੱਟ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ।

Answer: D

Sol: ਸਹੀ ਜਵਾਬ:

(d) ਧੋਖਾਧੜੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਟੈਕਸ ਨਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਘੱਟ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ।

ਵਿਆਖਿਆ:

GST ਕੌਸਲ GST-ਸਬੰਧਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟੈਕਸ ਦਰਾਂ, ਛੋਟਾਂ, ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਕੋਲ ਟੈਕਸ ਨਾ-ਭੁਗਤਾਨ ਜਾਂ ਘੱਟ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ GST ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਟੈਕਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

Q.72 _____ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਸਤੀ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਪੂੰਜੀ ਨੂੰ ਕਈ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

- ਭਾਈਵਾਲੀ
- ਕੰਪਨੀ
- ਇਕਲੌਤਾ ਮਾਲਕੀ
- ਸੀਮਤ ਦੇਣਦਾਰੀ ਭਾਈਵਾਲੀ

Answer: B

Sol: ਕੰਪਨੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਸਤੀ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਸ਼ੇਅਰ ਪੂੰਜੀ ਨੂੰ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਪੈਸੇ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ।

Q.73 ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਨੂੰ 'ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

- ਬਿਆਸ
- ਸਤਲੁਜ
- ਰਾਵੀ
- ਚਨਾਬ

Answer: B

Sol: ਸਤਲੁਜ ਦਰਿਆ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਸਿੰਚਾਈ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ 'ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਿਆ ਭਾਖੜਾ-ਨੰਗਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਗੁਆਂਢੀ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਸਿੰਚਾਈ ਅਤੇ ਪਣ-ਬਿਜਲੀ ਲਈ ਪਾਣੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

ਸਤਲੁਜ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਬਾ ਦਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੰਧ ਦਰਿਆ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਹਾਇਕ ਨਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਕੈਲਾਸ਼ ਪਹਾੜ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰਾਕਸ਼ਸਤਲ ਝੀਲ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਵਗਦਾ ਹੈ।

ਸਤਲੁਜ ਉੱਤੇ ਭਾਖੜਾ ਬੰਨ੍ਹ ਅਤੇ ਨੰਗਲ ਬੰਨ੍ਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹਨ।

ਇਹ ਦਰਿਆ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨਹਿਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਸੁੱਕੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਪਜਾਊ ਸੈਦਾਨ, ਕਣਕ ਅਤੇ ਚੌਲਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ, ਸਤਲੁਜ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਵਾਧੂ ਜਾਣਕਾਰੀ:

(ਏ) ਬਿਆਸ: ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦਰਿਆ, ਇਹ ਛੋਟਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਗਦਾ ਹੈ।

(ਅ) ਸਤਲੁਜ: ਸਹੀ ਜਵਾਬ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੁੱਖ ਦਰਿਆ।

(੮) ਰਾਵੀ: "ਲਾਹੌਰ ਦਰਿਆ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਵਹਾਅ ਸਤਲੁਜ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਘੱਟ ਹੈ।

(੯) ਚਨਾਬ: ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਦਰਿਆ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਲਈ ਘੱਟ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।

Q.74 ਆਮਦਨ ਕਰ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 80GGA, ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਾਨ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ

- ਖੋਜ ਸੰਗਠਨ ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਗਿਆਨਕ ਖੋਜ ਕਰਨਾ ਹੈ
- ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ
- ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ
- ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਗਠਨ

Answer: A

Sol: ਸਹੀ ਜਵਾਬ:

(ੳ) ਖੋਜ ਸੰਗਠਨ ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਗਿਆਨਕ ਖੋਜ ਕਰਨਾ ਹੈ

ਵਿਆਖਿਆ:

ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 80GGA ਵਿਗਿਆਨਕ ਖੋਜ ਜਾਂ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਾਨ ਲਈ ਕਟੌਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:

ਵਿਗਿਆਨਕ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਖੋਜ ਸੰਗਠਨ

ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨਿਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ

ਵਿਗਿਆਨਕ ਖੋਜ ਲਈ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ, ਕਾਲਜ, ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ

ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੂੰ ਦਾਨ ਧਾਰਾ 80GGA ਦੇ ਅਧੀਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ।

Q.75 ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

- ਖਰੀਦ ਆਰਡਰ
- ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਮੰਗ
- ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਰਸੀਦ ਨੋਟ

d. ਖਰੀਦ ਦੀ ਮੰਗ

Answer: C

Sol: ਸਹੀ ਉੱਤਰ:

(c) ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਮੰਗ

ਵਿਆਖਿਆ:

ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕੰਮ ਲਈ ਸਿੱਧੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਟੋਰਕੀਪਰ ਨੂੰ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸਹੀ ਟਰੈਕਿੰਗ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਲਾਗਤ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।

Q.76 ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਟੈਕਸਟ ਨੂੰ ਸਬਸਕ੍ਰਿਪਟ ਕਰਨ ਲਈ MS ਵਰਡ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸ਼ਾਰਟਕੱਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

- A. Ctrl + =
- B. Ctrl + -
- C. Ctrl+ *
- D. Ctrl+ /

Answer: A

Sol: MS Word ਵਿੱਚ, ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਟੈਕਸਟ 'ਤੇ ਸਬਸਕ੍ਰਿਪਟ ਫਾਰਮੈਟਿੰਗ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਾਰਟਕੱਟ Ctrl + = ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਬਸਕ੍ਰਿਪਟ ਫਾਰਮੈਟਿੰਗ ਟੈਕਸਟ ਨੂੰ ਬੇਸਲਾਈਨ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਅਕਸਰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੰਕੇਤਾਂ, ਫਾਰਮੂਲਿਆਂ ਅਤੇ ਰਸਾਇਣਕ ਸਮੀਕਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ:

2 ਲਈ H ਤੋਂ ਬਾਅਦ Ctrl + = ਟਾਈਪ ਕਰਨ ਨਾਲ H₂ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤੇ:

ਸਬਸਕ੍ਰਿਪਟ ਫਾਰਮੈਟਿੰਗ:

ਉਦੇਸ਼: ਟੈਕਸਟ ਨੂੰ ਬੇਸਲਾਈਨ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੇਠਾਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਆਕਾਰ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ।
ਵਰਤੋਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ:

ਰਸਾਇਣਕ ਫਾਰਮੂਲੇ: H₂O
ਗਣਿਤਿਕ ਸਮੀਕਰਨ: X₁ + X₂
ਸਬਸਕ੍ਰਿਪਟ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ:

ਉਹ ਟੈਕਸਟ ਚੁਣੋ ਜਿਸਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਫਾਰਮੈਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ।
ਸਬਸਕ੍ਰਿਪਟ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ Ctrl + = ਦਬਾਓ।
ਸਬਸਕ੍ਰਿਪਟ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ, ਟੈਕਸਟ ਚੁਣੋ ਅਤੇ Ctrl + = ਦੁਬਾਰਾ ਦਬਾਓ।
ਵਿਕਲਪਿਕ ਤਰੀਕਾ:
ਰਿਬਨ ਵਿੱਚ ਹੋਮ ਟੇਬ 'ਤੇ ਜਾਓ।
ਫੱਟ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ, ਸਬਸਕ੍ਰਿਪਟ (X₂) ਬਟਨ 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ।
ਗਿਆਨ ਬੁਸਟਰ:

ਹੋਰ ਵਿਕਲਪ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ?

- b) Ctrl + -: ਗਲਤ। ਇਹ ਸ਼ਾਰਟਕੱਟ MS Word ਵਿੱਚ ਸਬਸਕ੍ਰਿਪਟ ਫਾਰਮੈਟਿੰਗ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- c) Ctrl + * : ਗਲਤ। ਇਹ ਸ਼ਾਰਟਕੱਟ ਗੈਰ-ਫਿੰਟਿੰਗ ਅੱਖਰਾਂ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਚਿੰਨ੍ਹ, ਸਪੇਸ) ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਟੋਗਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- d) Ctrl + /: ਗਲਤ। ਇਹ ਸ਼ਾਰਟਕੱਟ MS Word ਵਿੱਚ ਸਬਸਕ੍ਰਿਪਟ ਜਾਂ ਫਾਰਮੈਟਿੰਗ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਬਸਕ੍ਰਿਪਟ ਅਤੇ ਸੁਪਰਸਕ੍ਰਿਪਟ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ:
ਸਬਸਕ੍ਰਿਪਟ: ਟੈਕਸਟ ਨੂੰ ਬੇਸਲਾਈਨ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ, H₂O)।

ਸੁਪਰਸਕ੍ਰਿਪਟ: ਟੈਕਸਟ ਨੂੰ ਬੇਸਲਾਈਨ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, Ctrl + Shift + = (ਜਿਵੇਂ ਕਿ, X²) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
ਸਬਸਕ੍ਰਿਪਟ ਦੇ ਉਪਯੋਗ:

ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੰਕੇਤ: CO₂, E_a।

ਗਣਿਤਿਕ ਸੂਚਕਾਂਕ: a₁, b₁।

ਦਿਲਚਸਪ ਤੱਥ:

ਸਬਸਕ੍ਰਿਪਟ ਫਾਰਮੈਟਿੰਗ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ PDF ਜਾਂ ਹੋਰ ਫਾਰਮੈਟਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਯਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

Q.77 'ਮੈਨੂ ਵਿਦਾ ਕਰੋ' _____ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

- A. ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ
- B. ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ
- C. ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ
- D. ਦਲੀਪ ਕੌਰ ਟਿਵਾਣਾ

Answer: C

Sol: 'ਮੈਨੂ ਵਿਦਾ ਕਰੋ' ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵੀ ਅਤੇ ਨਾਟਕਕਾਰ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਡੂੰਘਾਈ ਅਤੇ ਗੀਤਕਾਰੀ ਸ਼ੈਲੀ ਲਈ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ, ਬਟਾਲਵੀ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਪਿਆਰ, ਵਿਛੋੜੇ ਅਤੇ ਤਾਪਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਆਪਣੀ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ (1936–1973) ਆਪਣੀ ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਕਵਿਤਾ 'ਲੂਣਾ' ਲਈ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਸਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਡੂੰਘੀ ਰੋਮਾਂਟਿਕ ਅਤੇ ਉਦਾਸ ਕਵਿਤਾ ਲਈ "ਕੀਟਸ ਆਫ਼ ਪੰਜਾਬ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ 'ਲੂਣਾ', 'ਮੈਂ ਤੇ ਮੈਨੂੰ', 'ਪੀਰਾਂ ਦਾ ਪਰਾਗਾ' ਅਤੇ 'ਬਿਰਹਾ ਤੁ ਸੁਲਤਾਨ' ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕਾਂ ਅਤੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਬਟਾਲਵੀ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਆਪਣੀ ਤਾਲਬੱਧ ਸੁੰਦਰਤਾ, ਦਿਲੋਂ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਚਾਰ ਨਾਲ ਸਾਰਥਕਤਾ ਲਈ ਮਨਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
ਵਾਧੂ ਗਿਆਨ:

(ਏ) ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ: ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਲਈ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ; 'ਸਵਾਰੇ ਸਾਰੇਆ ਦੀ ਲੋਹ' ਦੇ ਲੇਖਕ ਹਨ।

(ਬੀ) ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ: 'ਲੋਹਾ ਕੁੱਟਾ' ਅਤੇ 'ਸੁਲਤਾਨ ਰਜ਼ੀਆ' ਵਰਗੇ ਨਾਟਕਾਂ ਲਈ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਇੱਕ ਨਾਟਕਕਾਰ।

(ਸੀ) ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ: ਸਹੀ ਜਵਾਬ; 'ਮਾਈ' ਵਿਦਾ ਕਰੋ ਵਰਗੇ ਭਾਵੁਕ ਅਤੇ ਗੀਤਕਾਰੀ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ।

(ਡੀ) ਦਲੀਪ ਕੌਰ ਟਿਵਾਣਾ: ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ 'ਏਹੋ ਹਮਾਰਾ ਜੀਵਨਾ' ਅਤੇ 'ਨਾਂਗੇ ਪੈਰਾਂ ਦਾ ਸਫ਼ਰ' ਵਰਗੇ ਨਾਵਲਾਂ ਲਈ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

Q.78 ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ ਪਰੇਡ 2021 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਝਾਂਕੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਕੀ ਸੀ?

- A. ਮਹਾਰਾਜ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ
- B. ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਦਾ ਸਾਕਾ
- C. ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ
- D. ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰੋ

Answer: C

Sol: ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ ਪਰੇਡ 2021 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਝਾਂਕੀ ਦਾ ਥੀਮ "ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ" ਸੀ। ਝਾਂਕੀ ਵਿੱਚ ਨੌਵੇਂ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਰਵਉੱਚ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਈ ਗਈ, ਜੋ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ 1675 ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਮੁਗਲ ਸਮਰਾਟ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੁਆਰਾ ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਝਾਂਕੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਨਿਆਂ, ਕੁਰਬਾਨੀ ਅਤੇ ਦਇਆ ਦੇ ਮੁੱਲਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕੇਂਦਰੀ ਤੌਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੀਸ ਗੰਜ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਹ ਥੀਮ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਮੀਰ ਵਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਝਾਂਕੀ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦਾ ਵੀ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਵਧੂ ਗਿਆਨ:

(a) ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ: ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਇਕਜੁੱਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ ਪਰੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(b) ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਕਤਲੇਆਮ: ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਸਾਲ (2019) ਦੌਰਾਨ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(c) ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ: ਸਹੀ ਜਵਾਬ; 2021 ਦੀ ਝਾਂਕੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ।

(d) ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼: ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ, ਪਰ 2021 ਦੀ ਪਰੇਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ।

Q.79 ਸਪ੍ਰੈਡਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ?

- A. ਬ੍ਰਾਊਜ਼ਰ
- B. ਸੈੱਲ
- C. ਫਾਰਮੂਲਾ
- D. ਅੱਖਰ

Answer: A

Sol: ਐਮਐਸ ਐਕਸਲ, ਗੂਗਲ ਸ਼ੀਟਸ, ਜਾਂ ਲਿਬਰੇਆਫਿਸ ਕੈਲਕ ਵਰਗੀਆਂ ਸਪ੍ਰੈਡਸ਼ੀਟਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, "ਬ੍ਰਾਊਜ਼ਰ" ਸ਼ਬਦ ਸਪ੍ਰੈਡਸ਼ੀਟ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲਤਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੈੱਲ, ਫਾਰਮੂਲਾ ਅਤੇ ਅੱਖਰ ਸ਼ਬਦ ਸਾਰੇ ਸਪ੍ਰੈਡਸ਼ੀਟਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹਨ।

ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤੇ:

ਸਪ੍ਰੈਡਸ਼ੀਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ:

ਸੈੱਲ:

ਇੱਕ ਸਪ੍ਰੈਡਸ਼ੀਟ ਦੀ ਮੂਲ ਇਕਾਈ ਜਿੱਥੇ ਡੇਟਾ, ਟੈਕਸਟ, ਜਾਂ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
ਫਾਰਮੂਲਾ:

ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਗਣਿਤਿਕ ਸਮੀਕਰਨ ਜਾਂ ਫੰਕਸ਼ਨ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ, =SUM(A1:A10))।

ਅੱਖਰ:

ਇੱਕ ਸੈੱਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅੱਖਰਾਂ, ਸੰਖਿਆਵਾਂ, ਜਾਂ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

"ਬ੍ਰਾਊਜ਼ਰ" ਗਲਤ ਕਿਉਂ ਹੈ:

ਇੱਕ ਬ੍ਰਾਊਜ਼ਰ ਇੱਕ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਹੈ ਜੋ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਰੋਮ, ਫਾਇਰਫਾਕਸ, ਜਾਂ ਐਜ਼।

ਇੱਕ ਸਪ੍ਰੈਡਸ਼ੀਟ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਸਦੀ ਕੋਈ ਸਿੱਧੀ ਭੂਮਿਕਾ ਜਾਂ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।
ਗਿਆਨ ਬੁਸਟਰ:

ਆਮ ਸਪ੍ਰੈਡਸ਼ੀਟ ਸ਼ਬਦ:

ਕਤਾਰ: ਸੈੱਲਾਂ ਦੀ ਖਿਤਿਜੀ ਲੜੀ, ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਛਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕਾਲਮ: ਸੈੱਲਾਂ ਦੀ ਲੰਬਕਾਰੀ ਲੜੀ, ਅੱਖਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਛਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਰੋਜ਼: ਸੈੱਲਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮੂਹ (ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, A1:A10)।

ਫਾਰਮੂਲਾ ਅਤੇ ਫੰਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ:

ਫਾਰਮੂਲਾ: ਇੱਕ ਉਪਭੋਗਤਾ-ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਿਤ ਸਮੀਕਰਨ (ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, =A1 + A2)।

ਫੰਕਸ਼ਨ: ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਾਰਜ (ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, =SUM(A1:A10))।

ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਤੱਥ:

ਪਹਿਲਾ ਸਪ੍ਰੈਡਸ਼ੀਟ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ, VisiCalc, 1979 ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਡੇਟਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਲਿਆ ਦਿੱਤੀ।

Q.80 ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰੈਂਡ ਟਰੰਕ ਰੋਡ ਨੂੰ ਕਿਸਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਬਣਾਇਆ?

- A. ਬਾਬਰ
- B. ਅਕਬਰ
- C. ਜਹਾਂਗੀਰ
- D. ਸ਼ੇਰ ਸ਼ਾਹ

Answer: D

Sol: ਸ਼ੇਰ ਸ਼ਾਹ ਸੂਰੀ ਨੇ 16ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਦੌਰਾਨ ਗ੍ਰੈਂਡ ਟਰੰਕ ਰੋਡ (ਜੀਟੀ ਰੋਡ) ਦਾ ਪੁਨਰ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸੜਕ, ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੌਰੀਆ ਯੁੱਗ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਵਪਾਰਕ ਰਸਤੇ ਵਜੋਂ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਨੂੰ ਸ਼ੇਰ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਰਾਜ ਦੌਰਾਨ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਅਤੇ ਫੈਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸਦੇ ਸਾਮਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਸੰਪਰਕ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

ਜੀਟੀ ਰੋਡ ਸੋਨਾਰਗਾਓ (ਹੁਣ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ) ਤੋਂ ਪੇਸ਼ਾਵਰ (ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ) ਤੱਕ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਇਹ ਦਿੱਲੀ, ਲਾਹੌਰ ਅਤੇ ਆਗਰਾ ਵਰਗੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਵਧਦੀ ਸੀ।

ਸ਼ੇਰ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਲਈ ਸੜਕ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨਿਯਮਤ ਅੰਤਰਾਲਾਂ 'ਤੇ ਆਰਾਮ ਘਰ (ਸਰਾਏ) ਬਣਾਏ।

ਇਹ ਸੜਕ ਛਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੁੱਖਾਂ ਅਤੇ ਖੂਹਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਲੈਸ ਸੀ, ਜੋ ਸ਼ੇਰ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਦੂਰਦਰਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਸੀ।

ਜੀਟੀ ਰੋਡ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਕਈ ਆਧੁਨਿਕ ਰਾਜਮਾਰਗਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵਗਾਮੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਸੀ।

ਵਾਧੂ ਗਿਆਨ:

(ਏ) ਬਾਬਰ: ਮੁਗਲ ਸਾਮਰਾਜ ਦਾ ਸੰਸਥਾਪਕ, ਪਰ ਜੀਟੀ ਰੋਡ ਨਿਰਮਾਣ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(ਬੀ) ਅਕਬਰ: ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਦੌਰਾਨ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਕੀਤਾ ਪਰ ਜੀਟੀ ਰੋਡ ਦਾ ਪੁਨਰ ਨਿਰਮਾਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

(c) ਜਹਾਂਗੀਰ: ਮੀਲ ਪੱਥਰਾਂ (ਕੋਸ ਮੀਨਾਰ) ਅਤੇ ਬਿਹਤਰ ਮੁਗਲ ਸੜਕੀ ਨੈੱਟਵਰਕ ਨਾਲ ਸੜਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ।

(d) ਸ਼ੇਰ ਸ਼ਾਹ: ਸਹੀ ਜਵਾਬ; ਜੀ.ਟੀ. ਰੋਡ ਦਾ ਪੁਨਰ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਕੀਤਾ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਰਾਸਤ ਛੱਡੀ।

Q.81 SA (ਸਟੈਂਡਰਡਜ਼ ਐਂਡ ਆਡਿਟਿੰਗ) -700 ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ _____।

- A. ਵਿੱਤੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟਾਂ 'ਤੇ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਕਰਨਾ
- B. ਆਡਿਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਭੌਤਿਕਤਾ
- C. ਆਡਿਟ ਦਸਤਾਵੇਜ਼
- D. ਵਿੱਤੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟਾਂ ਦਾ ਸੰਯੁਕਤ ਆਡਿਟ

Answer: A

Sol: ਸਹੀ ਜਵਾਬ:

(ਏ) ਵਿੱਤੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟਾਂ 'ਤੇ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਕਰਨਾ

ਵਿਆਖਿਆ:

SA 700 ਵਿੱਤੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟਾਂ ਅਤੇ ਆਡੀਟਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਡੀਟਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਬਾਰੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਡੀਟਰ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਢੁਕਵੀਂ ਆਡਿਟ ਰਾਏ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

Q.82 ਈਮੇਲ ਸੁਨੇਹੇ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਭਾਗ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੇਠਾਂ ਕਿਹੜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ?

- A. ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ
- B. ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ
- C. ਵਿਸ਼ਾ
- D. ਅਸਲ ਟੈਕਸਟ ਸੁਨੇਹਾ

Answer: D

Sol: ਈਮੇਲ ਸੁਨੇਹੇ ਦੇ ਹੈਡਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਟੈਕਸਟ ਸੁਨੇਹਾ (ਈਮੇਲ ਬਾਡੀ) ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸਦੀ ਬਜਾਏ, ਹੈਡਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਈਮੇਲ ਬਾਰੇ ਮੈਟਾਡੇਟਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ:

ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ (ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਈਮੇਲ ਪਤਾ)।

ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ (ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦਾ ਈਮੇਲ ਪਤਾ)।

ਈਮੇਲ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾ ਲਾਈਨ।

ਈਮੇਲ ਦਾ ਅਸਲ ਟੈਕਸਟ ਸੁਨੇਹਾ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਹਿੱਸਾ ਹੈਡਰ ਭਾਗ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਈਮੇਲ ਦੀ ਮੁੱਖ ਸਮੱਗਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤੇ:

ਈਮੇਲ ਹੈਡਰ ਉਦੇਸ਼:

ਈਮੇਲ ਬਾਰੇ ਮੈਟਾਡੇਟਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:
ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ (ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਈਮੇਲ ਪਤਾ, IP ਪਤਾ)।
ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ (ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਪ੍ਰਤੀ, ਸੀਸੀ, ਬੀਸੀਐਸੀ)।
ਵਿਸ਼ਾ ਲਾਈਨ।
ਟਾਈਮਸਟੈਂਪ ਅਤੇ ਗੁੰਠਿੰਗ ਜਾਣਕਾਰੀ।

ਸਿਰਲੇਖ ਬਨਾਮ ਮੁੱਖ ਹਿੱਸਾ:

ਸਿਰਲੇਖ: ਈਮੇਲ ਦੇ ਮੂਲ ਅਤੇ ਗੁੰਠਿੰਗ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।
ਮੁੱਖ ਹਿੱਸਾ: ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਸਲ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਸੁਨੇਹਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।
ਈਮੇਲ ਹੈਡਰ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰ:
ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦਾ ਈਮੇਲ ਪਤਾ।
ਵੱਲੋਂ: ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਈਮੇਲ ਪਤਾ।

ਵਿਸ਼ਾ: ਈਮੇਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਜਾਂ ਸਿਰਲੇਖ।

ਮਿਤੀ: ਜਦੋਂ ਈਮੇਲ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ।

ਗਿਆਨ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

ਹੋਰ ਵਿਕਲਪ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ?

a) ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ:

ਸਿਰਲੇਖ ਭਾਗ ਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਈਮੇਲ ਕਿਸਨੇ ਭੇਜੀ ਹੈ।

b) ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ:

ਸਿਰਲੇਖ ਭਾਗ ਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਈਮੇਲ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

c) ਵਿਸ਼ਾ:

ਸਿਰਲੇਖ ਭਾਗ ਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਈਮੇਲ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

d) ਅਸਲ ਟੈਕਸਟ ਸੁਨੇਹਾ:

ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਈਮੇਲ ਬਾਡੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਸੁਨੇਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਦਿਲਚਸਪ ਤੱਥ:

ਈਮੇਲ ਹੈਡਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤਕਨੀਕੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੁਨੇਹਾ-ਆਈਡੀ ਅਤੇ SMTP ਸਰਵਰ ਵੇਰਵੇ, ਜੋ ਈਮੇਲ ਦੇ ਮੂਲ ਅਤੇ ਡਿਲੀਵਰੀ ਮਾਰਗ ਨੂੰ ਟਰੈਕ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ।

Q.83 ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਟੈਕਸਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਦਰਾਮਦ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ?

- A. CGST
- B. IGST
- C. CCST & SCST
- D. UTGST

Answer: B

Sol: IGST (ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਟੈਕਸ) GST ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੇ ਪਾਰ ਵਸਤੂਆਂ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ 'ਤੇ ਇਕਸਾਰ ਟੈਕਸ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਾਲੀਆ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

GST ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਯਾਤ ਨੂੰ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਆਯਾਤ 'ਤੇ IGST ਦੀ ਗਣਨਾ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ + ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀ + ਹੋਰ ਖਰਚਿਆਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

CGST ਅਤੇ SGST/UTGST ਸਿਰਫ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਕਸਟਮ ਐਕਟ, 1962, IGST ਦੇ ਨਾਲ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀਆਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਯਾਤ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ GST ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ੀਰੋ-ਰੇਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਵਾਧੂ ਜਾਣਕਾਰੀ:

(a) CGST: ਕੇਂਦਰੀ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਟੈਕਸ, ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਪਲਾਈ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(b) IGST: ਸਹੀ ਜਵਾਬ; ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਅਤੇ ਆਯਾਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(c) CCSST ਅਤੇ SCSST: GST ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਟੈਕਸ।

(d) UTGST: ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ GST, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ UTs ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਪਲਾਈ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

Q.84 ਕਿਸ ਐਂਗਲੋ-ਸਿੱਖ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਡਲਹੌਜ਼ੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਲਿਆ

- A. I
- B. II
- C. III
- D. IV

Answer: B

Sol: ਦੂਜੀ ਐਂਗਲੋ-ਸਿੱਖ ਜੰਗ (1848-1849) ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਰਡ ਡਲਹੌਜ਼ੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀ ਹਾਰ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਲਾਰਡ ਦੀ ਸੰਧੀ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

ਪਹਿਲੀ ਐਂਗਲੋ-ਸਿੱਖ ਜੰਗ (1845-1846) ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਿੱਖ ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਤੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੰਟਰੋਲ ਹੋਇਆ ਪਰ ਪੂਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਦੂਜੀ ਐਂਗਲੋ-ਸਿੱਖ ਜੰਗ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਸੰਧੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਅਸਾਂਤੀ ਕਾਰਨ ਹੋਈ।

ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਫੈਸਲਾਕੁੰਨ ਲੜਾਈ (1849) ਨੇ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਲਾਰਡ ਦੀ ਸੰਧੀ ਨੇ ਸਿੱਖ ਸਾਮਰਾਜ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਇੱਕ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਪ੍ਰਾਂਤ ਬਣ ਗਿਆ।

ਡਲਹੌਜ਼ੀ ਦੇ ਭੁੱਲਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਉਸਦੀਆਂ ਵਿਸਥਾਰਵਾਦੀ ਨੀਤੀਆਂ ਨੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਵਾਧੂ ਗਿਆਨ:

(a) I: ਅੰਸ਼ਕ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੰਟਰੋਲ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਰ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

(b) II: ਸਹੀ ਜਵਾਬ; ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵੱਲ ਲੈ ਗਿਆ।

(c) III: ਕੋਈ ਤੀਜੀ ਐਂਗਲੋ-ਸਿੱਖ ਜੰਗ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।

(d) IV: ਗਲਤ; ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਐਂਗਲੋ-ਸਿੱਖ ਜੰਗਾਂ ਲੜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

Q.85 ਮੁਗਲ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੋ ਸੂਬੇ ਕਿਹੜੇ ਸਨ?

- A. ਸਿੰਧ ਅਤੇ ਲਾਹੌਰ
- B. ਸਿੰਧ ਅਤੇ ਮੁਲਤਾਨ
- C. ਲਾਹੌਰ ਅਤੇ ਮੁਲਤਾਨ
- D. ਲਾਹੌਰ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

Answer: C

Sol: ਮੁਗਲ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ, ਪੰਜਾਬ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਦੋ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੂਬਿਆਂ (ਸੂਬਿਆਂ) ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: ਲਾਹੌਰ ਅਤੇ ਮੁਲਤਾਨ। ਇਹ ਸੂਬੇ ਮੁਗਲ ਸ਼ਾਸਨ ਅਧੀਨ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਕੇਂਦਰ ਸਨ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

ਲਾਹੌਰ ਸੂਬਾ: ਇੱਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਕੇਂਦਰ, ਜੋ ਆਪਣੀ ਆਰਕੀਟੈਕਚਰ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤਕ ਸਥਿਤੀ ਲਈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮੁਲਤਾਨ ਸੂਬਾ: ਆਪਣੇ ਵਪਾਰ, ਕਾਰੀਗਰੀ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮਹੱਤਵ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ।

ਮੁਗਲ ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਸੂਬਿਆਂ, ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪਰਗਣਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਰਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਉਪਜਾਊ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਮਾਲੀਆ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਖੇਤਰ ਬਣਾਇਆ।

ਲਾਹੌਰ ਮੱਧ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਮੁਗਲ ਫੌਜੀ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਅਧਾਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ।

ਵਾਧੂ ਗਿਆਨ:

(ਏ) ਸਿੰਧ ਅਤੇ ਲਾਹੌਰ: ਸਿੰਧ ਮੁਗਲ ਸ਼ਾਸਨ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(ਬੀ) ਸਿੰਧ ਅਤੇ ਮੁਲਤਾਨ: ਸਿੰਧ ਮੁਗਲਾਂ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਸੂਬਾ ਸੀ।

(ਸੀ) ਲਾਹੌਰ ਅਤੇ ਮੁਲਤਾਨ: ਸਹੀ ਜਵਾਬ; ਮੁਗਲ ਸ਼ਾਸਨ ਅਧੀਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੋ ਸੂਬੇ।

(ਡੀ) ਲਾਹੌਰ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸੂਬਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ।

Q.86 MS-ਸ਼ਬਦ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ _____ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

- A. ਡਾਟਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ
- B. ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ
- C. ਡਾਟਾਬੇਸ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ
- D. ਸਲਾਈਡਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ

Answer: B

Sol: ਐਮਐਸ-ਵਰਡ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਵਰਡ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਹੈ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਟੈਕਸਟ-ਅਧਾਰਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅੱਖਰ, ਰਿਪੋਰਟਾਂ, ਰੈਜ਼ੂਮੇ ਅਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖਣ, ਫਾਰਮੈਟ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਟ ਕਰਨ ਲਈ ਟੂਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤੇ:

ਐਮਐਸ-ਵਰਡ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼:

ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ: ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ।

ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਲੇਖ।

ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼।
ਰਿਜ਼ਿਊਮੇ ਅਤੇ ਕਵਰ ਲੈਟਰ।

ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਐਮਐਸ-ਵਰਡ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ:

ਟੈਕਸਟ ਫਾਰਮੈਟਿੰਗ: ਫੱਟ ਸ਼ੈਲੀ, ਆਕਾਰ, ਰੰਗ ਅਤੇ ਅਲਾਈਨਮੈਂਟ।

ਪੰਨਾ ਲੇਆਉਟ: ਹਾਸ਼ੀਏ, ਪੰਨਾ ਸਥਿਤੀ, ਅਤੇ ਸਪੇਸਿੰਗ।

ਸੰਦ: ਸਪੈਲ ਚੈੱਕ, ਵਿਆਕਰਣ ਜਾਂਚ, ਅਤੇ ਥੀਸੌਰਸ।

ਸ਼ੌਮਿਲਨ: ਟੇਬਲ, ਚਿੱਤਰ, ਚਾਰਟ, ਅਤੇ ਹਾਈਪਰਲਿੰਕ।
ਨੌਲੇਜ ਬੁਸਟਰ:

ਹੋਰ ਵਿਕਲਪ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ?

a) ਡੇਟਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ:

ਗਲਤ। ਡੇਟਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਮਐਸ ਐਕਸਲ ਵਰਗੇ ਸਪੈਡਸ਼ੀਟ ਸੌਫਟਵੇਅਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

c) ਡੇਟਾਬੇਸ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ:

ਗਲਤ। ਡੇਟਾਬੇਸ ਐਮਐਸ ਐਕਸਲ ਜਾਂ ਐਸਕੀਐਲ-ਅਧਾਰਿਤ ਟੂਲਸ ਵਰਗੇ ਡੇਟਾਬੇਸ ਸੌਫਟਵੇਅਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਬਣਾਏ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

d) ਸਲਾਈਡਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ:

ਗਲਤ। ਸਲਾਈਡਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ MS PowerPoint ਵਰਗੇ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਸੌਫਟਵੇਅਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਦਿਲਚਸਪ ਤੱਥ:

MS-Word ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 1983 ਵਿੱਚ Xenix ਸਿਸਟਮਾਂ ਲਈ ਮਲਟੀ-ਟੂਲ ਵਰਡ ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਲਈ ਇੱਕ ਮਿਆਰ ਬਣ ਗਿਆ।

Q.87 ਇੰਡੀਅਨ ਅਕਾਊਂਟਿੰਗ ਸਟੈਂਡਰਡ (ਇੰਡ ਏਐਸ) 36 _____ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ।

- A. ਵਿੱਤੀ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ
- B. ਪ੍ਰਤੀ ਸ਼ੇਅਰ ਕਮਾਈ
- C. ਅੰਤਰਿਮ ਵਿੱਤੀ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ
- D. ਸੰਪਤੀਆਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ

Answer: D

Sol: ਸਹੀ ਉੱਤਰ:

(d) ਸੰਪਤੀਆਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ

ਵਿਆਖਿਆ:

ਇੰਡ AS 36 - ਸੰਪਤੀਆਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਉਹਨਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਇੱਕ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਉਸਦੀ ਸੰਪਤੀਆਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀਯੋਗ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਣ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਢੇਆ-ਢੁਆਈ ਦੀ ਰਕਮ ਇਸਦੀ ਵਸੂਲੀਯੋਗ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿੱਤੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

Q.88 MS Excel ਵਿੱਚ ਵਰਕਸ਼ੀਟਾਂ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

- A. ਵਰਕਬੁੱਕ
- B. ਸਪੈਡਸ਼ੀਟ
- C. ਐਕਸਲ ਸ਼ੀਟ
- D. ਸੈੱਲ

Answer: A

Sol: ਐਮਐਸ ਐਕਸਲ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਰਕਬੁੱਕ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਫਾਈਲ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਏ ਗਏ ਕਈ ਵਰਕਸ਼ੀਟਾਂ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ ਐਕਸਲ ਫਾਈਲ ਖੋਲ੍ਹਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਵਰਕਬੁੱਕ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਰਕਸ਼ੀਟਾਂ (ਜਿਸਨੂੰ ਸਪੈਡਸ਼ੀਟ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤੇ:

ਵਰਕਬੁੱਕ:

ਇੱਕ ਵਰਕਬੁੱਕ ਪੂਰੀ ਐਕਸਲ ਫਾਈਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਈ ਵਰਕਸ਼ੀਟਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਡਿਫਾਲਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਵਰਕਬੁੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਰਕਸ਼ੀਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਪਭੋਗਤਾ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਵਰਕਸ਼ੀਟਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਨਾਮ ਬਦਲ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਮਿਟਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਵਰਕਸ਼ੀਟਾਂ:

ਵਰਕਸ਼ੀਟਾਂ ਇੱਕ ਵਰਕਬੁੱਕ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਟੈਬ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਡੇਟਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਹਰੇਕ ਵਰਕਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਕਤਾਰਾਂ, ਕਾਲਮ ਅਤੇ ਸੈੱਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਵਰਕਬੁੱਕ ਦਾ ਉਦੇਸ਼:

ਸਬੰਧਿਤ ਡੇਟਾ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਆਸਾਨ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਕਈ ਸ਼ੀਟਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰਨਾ।

ਗਿਆਨ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

ਹੋਰ ਵਿਕਲਪ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ?

b) ਸਪੈਡਸ਼ੀਟ:

ਗਲਤ। ਇੱਕ ਸਪੈਡਸ਼ੀਟ ਇੱਕ ਵਰਕਬੁੱਕ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਰਕਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਵਰਕਸ਼ੀਟਾਂ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਨੂੰ ਨਹੀਂ।

c) ਐਕਸਲ ਸ਼ੀਟ:

ਗਲਤ। ਇੱਕ ਐਕਸਲ ਸ਼ੀਟ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਵਰਕਸ਼ੀਟ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਕਈ ਵਰਕਸ਼ੀਟਾਂ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਨਹੀਂ।

d) ਸੈੱਲ:

ਗਲਤ। ਇੱਕ ਸੈੱਲ ਇੱਕ ਵਰਕਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਮੁੱਢਲੀ ਇਕਾਈ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਡੇਟਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਵਰਕਸ਼ੀਟਾਂ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਨਹੀਂ।

ਦਿਲਚਸਪ ਤੱਥ:

ਐਮਐਸ ਐਕਸਲ ਵਿੱਚ, ਵਰਕਬੁੱਕਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਰਕਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ 1,048,576 ਕਤਾਰਾਂ ਅਤੇ 16,384 ਕਾਲਮ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇੱਕ ਵਰਕਬੁੱਕ ਸ਼ੀਟਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲਿੰਕ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਕਰਾਸ-ਸ਼ੀਟ ਗਣਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਇੱਕ ਵਰਕਬੁੱਕ ਵਿੱਚ ਵਰਕਸ਼ੀਟਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਾਰਟਕੱਟ:

ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਵਰਕਸ਼ੀਟ ਪਾਓ: Shift + F11 ਦਬਾਓ।

ਸ਼ੀਟਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਵਿਚ ਕਰੋ: Ctrl + Page Up/Page Down ਦਬਾਓ।

Q.89 HSN ਵਿੱਚ N ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?

- ਨਾਮਕਰਨ (Nomenclature)
- ਨੈੱਟਵਰਕ
- ਨੈਸ਼ਨਲ
- ਨਾਵਲ

Answer: A

Sol: HSN ਵਿੱਚ N ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਨਾਮਕਰਨ। HSN ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਹਾਰਮੋਨਾਈਜ਼ਡ ਸਿਸਟਮ ਆਫ਼ ਨਾਮਕਰਨ, ਜੋ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿੱਚ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਡਿੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ GST ਦੇ ਅਧੀਨ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਬੁਸਟਰ:

HSN ਕੋਡ: ਵਿਸ਼ਵ ਕਸਟਮਜ਼ ਸੰਗਠਨ (WCO) ਦੁਆਰਾ ਵਪਾਰ ਕੀਤੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਛੇ-ਅੰਕਾਂ ਵਾਲਾ ਕੋਡ।

ਇਹ ਕਸਟਮ, ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ ਲਈ ਉਤਪਾਦ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਮਾਨਕੀਕਰਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ, HSN ਕੋਡਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਸਤੂਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ GST ਦਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

HSN ਵਰਗੀਕਰਨ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰਤਾ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ।
ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਅੰਕ ਅਧਿਆਇ, ਅਗਲੇ ਦੋ ਸਿਰਲੇਖ, ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਦੋ ਉਪ-ਸਿਰਲੇਖ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਵਾਧੂ ਗਿਆਨ:

(a) ਨਾਮਕਰਨ: ਸਹੀ ਉੱਤਰ; ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਨਾਮਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
(b) ਨੈੱਟਵਰਕ: ਗਲਤ; HSN ਕੋਡ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ।

(c) ਰਾਸ਼ਟਰੀ: ਗਲਤ; HSN ਇੱਕ ਗਲੋਬਲ ਸਿਸਟਮ ਹੈ, ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰ ਲਈ ਖਾਸ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(d) ਨਾਵਲ: ਗਲਤ; ਵਰਗੀਕਰਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ।

Q.90 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸੂਫੀ ਸੰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਧਰਤੀ ਦਾ ਫਿਰਦੌਸ ਕਿਹਾ ਹੈ?

- ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ
- ਅਮਿਰ ਖੁਰਦ
- ਅਮਿਰ ਖੁਸਰੋ
- ਸ਼ਾਹ ਅਮਾਨਤ

Answer: C

Sol: ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੂਫੀ ਕਵੀ, ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਅਮੀਰ ਖੁਸਰੋ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਸਵਰਗ ਕਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਭਾਰਤੀ ਉਪ-ਮਹਾਂਦੀਪ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਸੁੰਦਰਤਾ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਮੀਰੀ ਅਤੇ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਲਈ ਡੂੰਘੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

ਅਮੀਰ ਖੁਸਰੋ (1253-1325) ਚਿਸ਼ਤੀ ਸੰਪਰਦਾਇ ਦੇ ਨਿਜ਼ਾਮੁਦੀਨ ਔਲੀਆ ਦੇ ਚੇਲੇ ਸਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੱਵਾਲੀ ਦਾ ਪਿਤਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਸ਼ੈਲੀ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਖੁਸਰੋ ਨੇ ਫ਼ਾਰਸੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦਵੀ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ, ਕਵਿਤਾ, ਬੁਝਾਰਤਾਂ ਅਤੇ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਬਣਾਈ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸਤਰਾਂ:

"ਜੇ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਵਰਗ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇਹ ਹੈ, ਇਹ ਇਹ ਹੈ, ਇਹ ਇਹ ਹੈ।"

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਨਸਪਤੀ, ਜੀਵ-ਜੰਤੂ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਏਕਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਤੁਗਲਕਨਾਮਾ, ਖਮਸਾ-ਏ-ਨਿਜ਼ਾਮੀ ਅਤੇ ਆਸ਼ਿਕਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਵਾਧੂ ਗਿਆਨ:

(ਏ) ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ: ਚਿਸ਼ਤੀ ਸੰਪਰਦਾਇ ਦੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੂਫੀ ਸੰਤ, ਜੋ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਛੰਦਾਂ ਲਈ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

(ਅ) ਅਮੀਰ ਖੁਸਰੋ: ਸ਼ਾਇਦ ਇੱਕ ਟਾਈਪੋਗ੍ਰਾਫੀਕਲ ਗਲਤੀ; ਅਮੀਰ ਖੁਸਰੋ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

(ਏ) ਅਮੀਰ ਖੁਸਰੋ: ਸਹੀ ਜਵਾਬ; ਉਹ ਕਵੀ ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਦੌਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਦਾ ਸੀ।

(ਸ) ਸ਼ਾਹ ਅਮਾਨਤ: ਇੱਕ ਘੱਟ ਜਾਣਿਆ-ਪਛਾਣਿਆ ਸੂਫੀ ਸੰਤ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਸਤਿਕਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ।

Q.91 ਰਮੇਸ਼, ਇੱਕ ਨਿਵਾਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ XYZ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟਡ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2021-22 ਲਈ ਕੁੱਲ ਸਾਲਾਨਾ ਤਨਖਾਹ ਆਮਦਨ 18,45,000 ਰੁਪਏ ਹੈ। ਆਮਦਨ ਕਰ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 16(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਲਬਧ ਮਿਆਰੀ ਕਟੌਤੀ ਹੋਵੇਗੀ।

- 40,000
- 50,000
- 60,000
- Nil

Answer: B

Sol: ਸਹੀ ਜਵਾਬ:

(ਅ) ₹50,000

ਵਿਆਖਿਆ:

ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 16(1) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਤਨਖਾਹਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਤਨਖਾਹ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚੋਂ ₹50,000 ਦੀ ਮਿਆਰੀ ਕਟੌਤੀ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਇਹ ਕਟੌਤੀ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰਕਮ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2021-22 ਲਈ, ਮਿਆਰੀ ਕਟੌਤੀ ₹50,000 ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

Q.92 ਬੀੜ ਐਸ਼ਵਾਨ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ ਅਭਿਆਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ _____ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ।

- ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
- ਲੁਧਿਆਣਾ
- ਸੰਗਰੂਰ
- ਬਠਿੰਡਾ

Answer: C

Sol: ਬੀਰ ਐਸ਼ਵਾਨ ਵਾਈਲਡਲਾਈਫ ਸੈਂਚੁਰੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੰਗਰੂਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਜ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੈਂਕਚੁਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬਨਸਪਤੀ ਅਤੇ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਛੀਆਂ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਬਣਧਾਰੀ ਜੀਵਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

ਬੀਰ ਐਸ਼ਵਾਨ ਆਪਣੀ ਜੈਵ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਲਈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੇਰ, ਜੰਗਲੀ ਸੂਰ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿਰਨਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਹਨ।

ਇਹ ਸੰਗਰੂਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੈਂਕਚੁਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਪੰਜਾਬ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੰਛੀ ਦੇਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨੇੜਲੀਆਂ ਹੋਰ ਸੈਂਕਚੁਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬੀੜ ਭਾਦਸੌਂ ਅਤੇ ਬੀੜ ਗੁਰਦਿਆਲਪੁਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਨ।
ਵਾਧੂ ਜਾਣਕਾਰੀ:
(ਏ) ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਹਰੀਕੇ ਵੈਟਲੈਂਡ ਅਤੇ ਬਰਡ ਸੈਂਚੁਰੀ ਲਈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਬੀੜ ਐਸ਼ਵਾਨ ਨਹੀਂ।
(ਬੀ) ਲੁਧਿਆਣਾ: ਕੁਝ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਖੇਤਰ ਹਨ ਪਰ ਬੀੜ ਐਸ਼ਵਾਨ ਨਹੀਂ।
(ਸੀ) ਸੰਗਰੂਰ: ਸਹੀ ਜਵਾਬ; ਬੀਰ ਐਸ਼ਵਾਨ ਵਾਈਲਡਲਾਈਫ ਸੈਂਚੁਰੀ ਦਾ ਸਥਾਨ।

(d) ਬਠਿੰਡਾ: ਬੀਰ ਤਾਲਾਬ ਚਿੜੀਆਘਰ ਲਈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਬੀਰ ਐਸ਼ਵਾਨ ਸੈਂਕਚੁਰੀ ਲਈ।

Q.93 ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ NPA ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ?

- A. ਉਪ-ਮਿਆਰੀ ਸੰਪਤੀਆਂ
- B. ਕਮਜ਼ੋਰ ਸੰਪਤੀਆਂ
- C. ਨੁਕਸਾਨੀ ਸੰਪਤੀਆਂ
- D. ਸ਼ੱਕੀ ਸੰਪਤੀਆਂ

Answer: B

Sol: ਬੈਂਕਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕਮਜ਼ੋਰ ਜਾਇਦਾਦ ਗੈਰ-ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਸ਼ੀਲ ਜਾਇਦਾਦਾਂ (NPA) ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। RBI ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ NPA ਦੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਰਗੀਕਰਨ ਹਨ:

ਉਪ-ਮਿਆਰੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ
ਸ਼ੱਕੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ
ਨੁਕਸਾਨ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ
ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

ਉਪ-ਮਿਆਰੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ: ਉਹ ਕਰਜ਼ੇ ਜੋ 12 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਲਈ NPA ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਸ਼ੱਕੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ: ਉਹ ਕਰਜ਼ੇ ਜੋ 12 ਮਹੀਨਿਆਂ ਜਾਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਘੱਟ-ਮਿਆਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਹਨ।

ਘਾਟਾ ਜਾਇਦਾਦਾਂ: ਉਹ ਕਰਜ਼ੇ ਜੋ ਵਾਪਸੀਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਵਜੋਂ ਲਿਖ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਕਮਜ਼ੋਰ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਲੇਖਾ ਮਿਆਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਆਮ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਜੋ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ NPA ਵਰਗੀਕਰਨ ਲਈ ਖਾਸ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਵਾਧੂ ਗਿਆਨ:

- (a) ਘੱਟ-ਮਿਆਰੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ: NPAs ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਹੀ ਵਰਗੀਕਰਨ।
- (b) ਕਮਜ਼ੋਰ ਜਾਇਦਾਦਾਂ: ਗਲਤ; RBI ਦੇ NPA ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ।
- (c) ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਸੰਪਤੀ: ਅਣ-ਉਗਰਾਹੀ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ NPA ਸ਼੍ਰੇਣੀ।
- (d) ਸ਼ੱਕੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ: ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਵਾਲੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਲਈ ਸਹੀ ਵਰਗੀਕਰਨ।

Q.94 ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਸਹਾਇਕ ਮੈਮੋਰੀ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?

- A. ROM
- B. SRAM
- C. ਚੁੰਬਕੀ ਟੇਪ
- D. ਕੈਸ਼ ਮੈਮੋਰੀ

Answer: C

Sol: ਮੈਗਨੈਟਿਕ ਟੇਪ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਮੈਮੋਰੀ ਦੀ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ। ਸਹਾਇਕ ਮੈਮੋਰੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਟੋਰੇਜ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਡੇਟਾ ਸਟੋਰੇਜ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਬਾਹਰੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਅਸਥਿਰ ਮੈਮੋਰੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਮੈਗਨੈਟਿਕ ਟੇਪ ਡੇਟਾ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸਟੋਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡੇਟਾ ਬੈਕਅੱਪ ਅਤੇ ਪੁਰਾਲੇਖ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤੇ:

ਸਹਾਇਕ ਮੈਮੋਰੀ:

ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਡੇਟਾ ਸਟੋਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਗੈਰ-ਅਸਥਿਰ ਮੈਮੋਰੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਵਿੱਚ ਚੁੰਬਕੀ ਟੇਪ, ਹਾਰਡ ਡਰਾਈਵ ਅਤੇ SSD ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੈਮੋਰੀ (RAM ਜਾਂ ਕੈਸ਼) ਨਾਲੋਂ ਹੌਲੀ ਹੈ ਪਰ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਸਟੋਰੇਜ ਸਮਰੱਥਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।
ਚੁੰਬਕੀ ਟੇਪ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ:
ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਪੜ੍ਹੋ: ਡੇਟਾ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
ਘੱਟ ਲਾਗਤ: ਵੱਡੇ ਪੈਮਾਨੇ ਦੇ ਡੇਟਾ ਸਟੋਰੇਜ ਲਈ ਚੁਕਵਾਂ।
ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ: ਪੁਰਾਲੇਖ ਸਟੋਰੇਜ, ਬੈਕਅੱਪ ਅਤੇ ਡੇਟਾ ਵੇਅਰਹਾਊਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
ਗਿਆਨ ਬੁਸਟਰ:

ਹੋਰ ਵਿਕਲਪ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ?

a) ROM:

ਗਲਤ। ROM (ਰੀਡ-ਓਨਲੀ ਮੈਮੋਰੀ) ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੈਮੋਰੀ ਹੈ ਜੋ ਫਰਮਵੇਅਰ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਟੋਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

b) SRAM:

ਗਲਤ। SRAM (ਸਟੈਟਿਕ RAM) ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੈਮੋਰੀ ਹੈ ਜੋ ਕੈਸ਼ ਮੈਮੋਰੀ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ ਪੜ੍ਹੋ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

d) ਕੈਸ਼ ਮੈਮੋਰੀ:

ਗਲਤ। ਕੈਸ਼ ਮੈਮੋਰੀ ਇੱਕ ਹਾਈ-ਸਪੀਡ ਅਸਥਿਰ ਮੈਮੋਰੀ ਹੈ ਜੋ CPU ਦੇ ਨੇੜੇ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਜੋ ਅਸਥਾਈ ਡੇਟਾ ਸਟੋਰੇਜ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਮੈਮੋਰੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ:

ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੈਮੋਰੀ: ਅਸਥਿਰ, ਤੇਜ਼, ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰੈਸੈਂਸਿੰਗ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ, RAM, ਕੈਸ਼)।

ਸਹਾਇਕ ਮੈਮੋਰੀ: ਗੈਰ-ਅਸਥਿਰ, ਹੌਲੀ, ਅਤੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਟੋਰੇਜ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਮੈਗਨੈਟਿਕ ਟੇਪ, ਹਾਰਡ ਡਰਾਈਵ)।

ਦਿਲਚਸਪ ਤੱਥ:

ਮੈਗਨੈਟਿਕ ਟੇਪ, ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੀ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸਦੀ ਟਿਕਾਊਤਾ ਅਤੇ ਲਾਗਤ-ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਜੇ ਵੀ ਪੁਰਾਲੇਖ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

Q.95 ਇਸਦੀ ਔਸਤ ਵਸਤੂ ਸੂਚੀ 11,25,000 ਰੁਪਏ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਪਤੀ ਵਸਤੂ ਸੂਚੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਵਸਤੂ ਸੂਚੀ ਨਾਲੋਂ 1,00,000 ਰੁਪਏ ਘੱਟ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਮਾਪਤੀ ਵਸਤੂ ਸੂਚੀ ਦਾ ਮੁੱਲ _____ ਹੋਵੇਗਾ।

- A. 11,75,000
- B. 10,75,000
- C. 9,75,000
- D. 12,50,000

Answer: B

Sol: We are given:

- **Average Inventory** = ₹11,25,000
- **Closing Inventory** = Opening Inventory - ₹1,00,000

Formula for Average Inventory:

$$\text{Average Inventory} = \frac{\text{Opening Inventory} + \text{Closing Inventory}}{2}$$

Let **Opening Inventory** be **X**.

So, **Closing Inventory** = **X - 1,00,000**

$$11,25,000 = \frac{X + (X - 1,00,000)}{2}$$

$$11,25,000 = \frac{2X - 1,00,000}{2}$$

$$2 \times 11,25,000 = 2X - 1,00,000$$

$$22,50,000 + 1,00,000 = 2X$$

$$2X = 23,50,000$$

$$X = 11,75,000$$

$$\text{So, Closing Inventory} = X - 1,00,000 = 11,75,000 - 1,00,000 = 10,75,000$$

Correct Answer:

(b) 10,75,000

Q.96 ਇੱਕ ਡਿਬੈਚਰ ਧਾਰਕ _____ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

- A. ਲਾਭਅੰਸ਼
- B. ਲਾਭ ਸ਼ੇਅਰ
- C. ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਵਿਆਜ ਦਰ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਜ।
- D. ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਵੋਟਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰ

Answer: C

Sol: ਇੱਕ ਡਿਬੈਚਰ ਧਾਰਕ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਦਰ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਿਬੈਚਰ ਮੁੱਦੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕੰਪਨੀ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਕਰੇ। ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਉਲਟ, ਡਿਬੈਚਰ ਧਾਰਕ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਲੈਣਦਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਵੋਟਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦਾ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

ਡਿਬੈਚਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਫੰਡ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਸਾਧਨ ਹਨ, ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਡਿਬੈਚਰ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਦਰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਡਿਬੈਚਰ ਧਾਰਕ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

ਡਿਬੈਚਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜਾਂ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਮਾਂਦਰੂ ਵਜੋਂ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਡਿਬੈਚਰ ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਲਾਧਨ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਲਿਕਵੀਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਵਾਧੂ ਗਿਆਨ:

(ਏ) ਲਾਭਅੰਸ਼: ਇਕੁਇਟੀ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਡਿਬੈਚਰ ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ।

(ਬੀ) ਲਾਭਅੰਸ਼: ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕ ਹੀ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

(ਸੀ) ਸਥਿਰ ਵਿਆਜ ਦਰ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਜ: ਸਹੀ; ਡਿਬੈਚਰ ਧਾਰਕ ਮੁੱਦੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਦਰ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹਨ।

(d) ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ: ਸਿਰਫ਼ ਇਕੁਇਟੀ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਕੋਲ ਹੀ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ; ਡਿਬੈਚਰ ਧਾਰਕਾਂ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।

Q.97 ਕਿਸੇ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟ (ਧਾਰਾ 80G ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ) ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਨਕਦ ਦਾਨ ਉਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕਟੌਤੀ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਦਾਨ ਦੀ ਰਕਮ ਆਮਦਨ ਕਰ ਐਕਟ, 1961 ਦੇ ਅਧੀਨ _____ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

- A. 1,500
- B. 1,000
- C. 2,500
- D. 2,000

Answer: D

Sol: ਸਹੀ ਜਵਾਬ:

(d) ₹2,000

ਵਿਆਖਿਆ:

ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 80G ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਕਦ ਦਾਨ ਕਟੌਤੀ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਾਰਾ 80G ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਟੌਤੀਆਂ ਸਿਰਫ਼ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ₹2,000 ਤੱਕ ਦੇ ਨਕਦ ਦਾਨ ਲਈ ਹੀ ਆਗਿਆ ਹਨ। ਇਸ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾਨ ਕਟੌਤੀ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ ਲਈ ਚੈੱਕ, ਡਰਾਫਟ, ਜਾਂ ਡਿਜੀਟਲ ਮੋਡਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

Q.98 ਧਾਰਾ 80 RRB ਆਮਦਨ-ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961 ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕਟੌਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ

- A. ਲਾਭਅੰਸ਼/ਲਾਭਅੰਸ਼ ਤੋਂ ਆਮਦਨ
- B. ਸੇਵਿੰਗ ਬੈਂਕ ਵਿਆਜ/ਸੇਵਿੰਗ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਆਮਦਨ

- c. ਪੇਟੈਂਟ/ਪੇਟੈਂਟ 'ਤੇ ਰਾਇਲਟੀ
d. ਬਾਇਓ-ਡੀਗ੍ਰੇਡੇਬਲ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਸੈਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੋਂ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਅਤੇ ਲਾਭ

Answer: C

Sol: ਸਹੀ ਜਵਾਬ:

(c) ਪੇਟੈਂਟਾਂ 'ਤੇ ਰਾਇਲਟੀ

ਵਿਆਖਿਆ:

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 80RRB ਪੇਟੈਂਟਾਂ 'ਤੇ ਰਾਇਲਟੀ ਵਜੋਂ ਕਮਾਈ ਗਈ ਆਮਦਨ ਲਈ ਕਟੌਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਟੌਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪੇਟੈਂਟ ਧਾਰਕਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੇਟੈਂਟ ਐਕਟ, 1970 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣਾ ਪੇਟੈਂਟ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਟੌਤੀ ₹3,00,000 ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਾਭ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਨਿਵਾਸੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

Q.99 ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਹੋਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਕੀ ਸੀ?

- A. 1539-1552 AD
B. 1567-1589AD
C. 1534-1545 AD
D. 1556-1578AD

Answer: A

Sol: ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ, ਦੂਜੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ, ਨੇ 1539 ਤੋਂ 1552 ਈਸਵੀ ਤੱਕ ਗੁਰੂ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ। ਉਹ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਮਾਲ ਅਖਾੜਾ (ਕੁਸ਼ਤੀ ਦੇ ਅਖਾੜੇ) ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਰਾਹੀਂ ਸਰੀਰਕ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ (1504–1552) ਦਾ ਜਨਮ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੁਕਤਸਰ, ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਭਜਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਕਲਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਲਈ ਲਿਖੀ ਬਣ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸੇਵਾ, ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੜਕ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਕੇਂਦਰ ਵਜੋਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ। ਵਧੀਕ ਗਿਆਨ:

(ੳ) 1539–1552 ਈਸਵੀ: ਸਹੀ; ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਰਜਕਾਲ।

(ਅ) 1567–1589 ਈਸਵੀ: ਗਲਤ; ਇਹ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ।

(c) 1534-1545 ਈ: ਗਲਤ; ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ 1538 ਈ: ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਬਣੇ।

(d) 1556-1578 ਈ: ਗਲਤ; ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ।

Q.100 ਅਗਲੇ ਕਿਹੜੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਈ ਬਾਗ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਫੌਜਾਂ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਲਿਆ ਸੀ?

- A. 1770
B. 1780
C. 1782
D. 1783

Answer: D

Sol: 1783 ਵਿੱਚ ਭਾਈ ਬਘੇਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸਿੱਖ ਫੌਜਾਂ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਲਿਆ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਮੁਗਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸ਼ਾਹ ਆਲਮ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਈ ਖੇਤਰਾਂ ਤੋਂ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

ਭਾਈ ਬਘੇਲ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਸੰਘ ਦੀ ਕਰੋੜ ਸਿੰਘਿਆ ਮਿਸਲ ਦੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨੇਤਾ ਸਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 18ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ।

ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੀਸ ਗੰਜ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰਕਾਬ ਗੰਜ ਸਾਹਿਬ ਸਮੇਤ ਕਈ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕੀਤੀ।

ਇਹ ਘਟਨਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਫੌਜਾਂ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਦਿੱਲੀ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਸਿੱਖ ਭਾਕਤ ਅਤੇ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਕਾਤਮਕ ਜਿੱਤ ਸੀ।

ਵਧੀਕ ਜਾਣਕਾਰੀ:

(ੳ) 1770: ਗਲਤ; ਸਿੱਖ ਫੌਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਇਕਜੁੱਟ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ।

(ਅ) 1780: ਗਲਤ; ਭਾਈ ਬਘੇਲ ਸਿੰਘ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਪਰ ਦਿੱਲੀ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ।

(ਸੀ) 1782: ਗਲਤ; ਸਿੱਖ ਆਪਣੀ ਦਿੱਲੀ ਜਿੱਤ ਲਈ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

(ਸ) 1783: ਸਹੀ; ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਭਾਈ ਬਘੇਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਦਿੱਲੀ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ।

Q.101 ਉਹ ਅਨੁਪਾਤ ਜੋ ਫਰਮ ਦੀ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- A. ਗਤੀਵਿਧੀ ਅਨੁਪਾਤ
B. ਤਰਲਤਾ ਅਨੁਪਾਤ
C. ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਅਨੁਪਾਤ
D. ਲੀਵਰੇਜ ਅਨੁਪਾਤ

Answer: B

Sol: ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਹੈ:

(ਅ) ਤਰਲਤਾ ਅਨੁਪਾਤ

ਤਰਲਤਾ ਅਨੁਪਾਤ ਇੱਕ ਫਰਮ ਦੀ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਅਨੁਪਾਤ (ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਪਤੀਆਂ / ਮੌਜੂਦਾ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ) ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਅਨੁਪਾਤ (ਤੁਰੰਤ ਸੰਪਤੀਆਂ / ਮੌਜੂਦਾ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ) ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇੱਕ ਉੱਚ ਤਰਲਤਾ ਅਨੁਪਾਤ ਬਿਹਤਰ ਵਿੱਤੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸੰਕਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

Q.102 ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਤੀਰਥ ਅਸਥਾਨ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਕਿਸ ਦਰਿਆ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਸਥਿਤ ਹੈ?

- A. ਗੋਦਾਵਰੀ
B. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ

- c. ਸਤਲੁਜ
d. ਬਿਆਸ

Answer: A

Sol: ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਸਨੂੰ ਤਖ਼ਤ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਅਬਚਲ ਨਗਰ ਸਾਹਿਬ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਾਂਦੇੜ ਵਿੱਚ ਗੋਦਾਵਰੀ ਨਦੀ ਦੇ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਤਖ਼ਤਾਂ (ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਥਾਨ) ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਮਹੱਤਵ ਹੈ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਉਸ ਸਥਾਨ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦਸਵੇਂ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਬਿਤਾਏ ਅਤੇ 1708 ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਸਦੀਵੀ ਗੁਰੂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ।

ਤਖ਼ਤ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਅਵਸ਼ੇਸ਼ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਛਤਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਇਹ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਤੀਰਥ ਸਥਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਸਾਲ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਗੋਦਾਵਰੀ ਨਦੀ ਭਾਰਤੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਥਾਨ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਆਰਕੀਟੈਕਚਰ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਮੁਗਲ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਦੇ ਮਿਸ਼ਰਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਵਾਧੂ ਗਿਆਨ:

(a) ਗੋਦਾਵਰੀ: ਸਹੀ; ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਨਾਂਦੇੜ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈ।

(b) ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ: ਗਲਤ; ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਨਦੀ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਗਦੀ ਹੈ ਪਰ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(c) ਸਤਲੁਜ: ਗਲਤ; ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਪਰ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਨਹੀਂ।

(d) ਬਿਆਸ: ਗਲਤ; ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬਿਆਸ ਨਦੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨਾਲ ਹੈ ਪਰ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

Q.103 _____ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰ ਪ੍ਰੋਫਿਟ ਵਿਧੀ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

- A. ਸਥਿਰ ਸੰਪਤੀਆਂ
B. ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਪਤੀਆਂ
C. ਸਦਭਾਵਨਾ
D. ਕਰਜ਼ੇ

Answer: C

Sol: ਸਹੀ ਉੱਤਰ:

(c) ਸਦਭਾਵਨਾ

ਵਿਆਖਿਆ:

ਇੱਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਸਦਭਾਵਨਾ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਪਰ ਪ੍ਰੋਫਿਟ ਵਿਧੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਧੀ ਆਮ ਉਮੀਦ ਕੀਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਮਾਏ ਗਏ ਵਾਧੂ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦੀ ਹੈ। ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਫਾਰਮੂਲਾ ਇਹ ਹੈ:

ਸਦਭਾਵਨਾ = ਸੁਪਰ ਪ੍ਰੋਫਿਟ × ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦੀ ਗਿਣਤੀ $\text{text(ਸਦਭਾਵਨਾ)} = \text{text(ਸੁਪਰ ਪ੍ਰੋਫਿਟ)} \times \text{text(ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦੀ ਗਿਣਤੀ)}$

ਸਦਭਾਵਨਾ = ਸੁਪਰ ਪ੍ਰੋਫਿਟ × ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦੀ ਗਿਣਤੀ

ਜਿੱਥੇ ਸੁਪਰ ਪ੍ਰੋਫਿਟ = ਅਸਲ ਔਸਤ ਲਾਭ - ਆਮ ਉਮੀਦ ਕੀਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ।

Q.104 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਨੂੰ 'ਜਨਸੰਖਿਆ ਵੰਡ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

- A. 1921
B. 1931
C. 1941
D. 1951

Answer: A

Sol: 1921 ਦੇ ਸਾਲ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 'ਜਨਸੰਖਿਆ ਵੰਡ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਜਨਗਣਨਾ ਸਾਲ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਆਬਾਦੀ ਵਾਧਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ 1918-19 ਦੀ ਇਨਫਲੂਐਂਜ਼ਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਅਤੇ ਮਾੜੇ ਸਿਹਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਉੱਚ ਮੌਤ ਦਰ ਦੇ ਕਾਰਨ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

1921 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ, ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਸਪਲਾਈ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰਾਂ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਣ ਲੱਗੀ।

1921 ਦੀ ਜਨਗਣਨਾ ਨੇ 1911 ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 0.31% ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਿੱਚ ਗਿਰਾਵਟ ਦਿਖਾਈ।

ਇਸਨੇ ਜਨਸੰਖਿਆ ਚੱਕਰ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ, ਜਿਸਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਮੌਤ ਦਰ ਵਿੱਚ ਗਿਰਾਵਟ ਸੀ ਪਰ ਉੱਚ ਜਨਮ ਦਰ ਜਾਰੀ ਰਹੀ।

1921 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ 'ਨੱਪ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਸਮਾਂ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

1921 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਧਾ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਗਿਆ, 1971 ਦੀ ਜਨਗਣਨਾ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦਾ ਵਾਧਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਵਾਧੂ ਗਿਆਨ:

(a) 1921: ਸਹੀ; ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਨ ਜਨਸੰਖਿਆ ਵੰਡ।

(ਅ) 1931: ਗਲਤ; ਲਗਾਤਾਰ ਆਬਾਦੀ ਵਾਧਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ।

(ੲ) 1941: ਗਲਤ; ਬਿਹਤਰ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਾਧਾ।

(ਸ) 1951: ਗਲਤ; ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਜਨਗਣਨਾ, ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

Q.105 ਅਗਲੇ ਕਿਹੜੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਫਲੱਡ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ?

- A. 1969
B. 1970
C. 1971
D. 1972

Answer: B

Sol: ਨੈਸ਼ਨਲ ਡੇਅਰੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਬੋਰਡ (NDDB) ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਫਲੱਡ 1970 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। "ਫ੍ਰਾਈਟ ਰੈਵੋਲਿਊਸ਼ਨ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਦੁੱਧ ਅਤੇ ਡੇਅਰੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਉਤਪਾਦਕ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਫ੍ਰਾਈਟ ਰੈਵੋਲਿਊਸ਼ਨ ਦੇ ਪਿਤਾਮਾ ਮੰਨੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਰਗੀਜ਼ ਕੁਰੀਅਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਯੂਰਪੀਅਨ ਆਰਥਿਕ ਭਾਈਚਾਰੇ (EEC) ਦੁਆਰਾ ਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਕਿਮਡ ਦੁੱਧ ਪਾਊਡਰ ਅਤੇ ਮੱਖਣ ਦੇ ਤੇਲ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਫੰਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸਨੇ ਦੁੱਧ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਪੈਟਰਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੇਂਡੂ ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਰੀ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ।

ਆਪ੍ਰੋਸ਼ਨ ਫਲੱਡ ਨੇ ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫੇਅਰੀ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪੜਾਅ ਸਨ:

ਪੜਾਅ I: 1970-1980

ਪੜਾਅ II: 1981-1985

ਪੜਾਅ III: 1985-1996

ਵਾਧੂ ਗਿਆਨ:

(a) 1969: ਗਲਤ; NDDB ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਆਪ੍ਰੋਸ਼ਨ ਫਲੱਡ 1970 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ।

(b) 1970: ਸਹੀ; ਇਹ ਆਪ੍ਰੋਸ਼ਨ ਫਲੱਡ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

(c) 1971: ਗਲਤ; ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਲਾਗੂਕਰਨ ਪੜਾਅ ਪਰ ਲਾਂਚ ਸਾਲ ਨਹੀਂ।

(d) 1972: ਗਲਤ; ਆਪ੍ਰੋਸ਼ਨ ਫਲੱਡ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ।

Q.106 ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ MAT ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ _____

- A. Minimum Adjustable Tax
- B. Minimum Alternate Tax
- C. Minimum Applicable Tax
- D. Minimum Allowable Tax

Answer: B

Sol: MAT (ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਵਿਕਲਪਕ ਟੈਕਸ) ਆਮਦਨ ਕਰ ਐਕਟ, 1961 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਉਪਬੰਧ ਹੈ, ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਪਰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਟੈਕਸ ਦੇਣਦਾਰੀ (ਛੋਟੇ ਜਾਂ ਕਟੌਤੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ) ਵਾਲੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

MAT ਆਮਦਨ ਕਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 115JB ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੰਪਨੀਆਂ (ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਸਮੇਤ) 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

MAT ਬੁੱਕ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੇ 15% ਦੀ ਦਰ 'ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਟੈਕਸ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ (ਨਵੀਨਤਮ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ)।

ਕੰਪਨੀਆਂ ਨਿਯਮਤ ਦੇਣਦਾਰੀ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਧੂ ਟੈਕਸ ਲਈ MAT ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸਨੂੰ 15 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਰਥਿਕ ਖੇਤਰਾਂ (SEZs) ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ MAT ਤੋਂ ਛੋਟ ਹੈ।

ਵਾਧੂ ਗਿਆਨ:

(a) ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਐਡਜਸਟੇਬਲ ਟੈਕਸ: ਗਲਤ; MAT ਐਡਜਸਟੇਬਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(b) ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਵਿਕਲਪਕ ਟੈਕਸ: ਸਹੀ; ਬੁੱਕ ਮੁਨਾਫ਼ੇ 'ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਟੈਕਸ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

(c) ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਲਾਗੂ ਟੈਕਸ: ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਲਤ ਸ਼ਬਦ।

(d) ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਟੈਕਸ: ਗਲਤ; ਆਮਦਨ ਕਰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ।

Q.107 ਭਗਤੀ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਸੀ?

- A. ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ
- B. ਹਿੰਦੀ
- C. ਮਰਾਠੀ
- D. ਸਥਾਨਕ/ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ

Answer: D

Sol: ਭਗਤੀ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰਵਾਦੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਸਥਾਨਕ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਅਪਣਾਈਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੀ, ਮਰਾਠੀ, ਤਾਮਿਲ, ਕੰਨੜ, ਬੰਗਾਲੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਰਗੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

ਭਗਤ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਰਸਮਾਂ ਅਤੇ ਜਾਤੀ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਉੱਤੇ ਭਗਤੀ (ਭਗਤੀ) ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ।

ਕਬੀਰ, ਤੁਲਸੀਦਾਸ, ਮੀਰਾਬਾਈ ਅਤੇ ਨਾਮਦੇਵ ਵਰਗੇ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਰਲ, ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ।

ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੇ ਭਗਤੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਅਪੀਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਭਜਨ, ਦੇਹੇ ਅਤੇ ਅਭੰਗਾਂ ਵਰਗੇ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ। ਇਸ ਅਭਿਆਸ ਨੇ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ।

ਵਧੀਕ ਗਿਆਨ:

(ਏ) ਸੰਕ੍ਰਿਤ: ਗਲਤ; ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਤਿਉਹਾਰ।

(ਬੀ) ਹਿੰਦੀ: ਅਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਪਰ ਸਿਰਫ਼ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ।

(ਸੀ) ਮਰਾਠੀ: ਖਾਸ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸਾਰੇ ਸੰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਈ ਜਾਂਦੀ।

(ਡੀ) ਸਥਾਨਕ/ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ: ਸਹੀ; ਭਗਤੀ ਸੰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

Q.108 ਲਾਗਤ ਰਿਕਾਰਡ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ, 2013 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖੇ ਜਾਣੇ ਹਨ -

- A. u/s146
- B. u/s147
- C. u/s 148(1)
- D. u/s 145(1)

Answer: C

Sol: ਸਹੀ ਜਵਾਬ:

(c) ਧਾਰਾ 148(1) ਅਧੀਨ

ਵਿਆਖਿਆ:

ਕੰਪਨੀਆਂ ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 148(1) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝੀਆਂ ਕੁਝ ਖਾਸ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗਤ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਲਈ ਲਾਗਤ ਲੇਖਾ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਲਾਗਤ ਆਡਿਟ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ।

Q.109 ਪੰਜਾਬ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ?

- A. ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬੀ
- B. ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮੀ
- C. ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬੀ
- D. ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ

Answer: D

Sol: ਪੰਜਾਬ ਭਾਰਤ ਦੇ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਪੱਛਮ ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਉੱਤਰ ਵਿੱਚ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ, ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਵਿੱਚ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਅਤੇ ਦੱਖਣ ਅਤੇ ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬ ਵਿੱਚ ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

ਪੰਜਾਬ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਵੱਧ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਹਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਦੌਰਾਨ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।

ਇਹ ਸਿੰਧੂ ਘਾਟੀ ਖੇਤਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਜੋ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਰਾਸਤ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਣਨੀਤਕ ਸਥਿਤੀ ਇਸਨੂੰ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਬਿੰਦੂ, ਵਾਹਗਾ ਸਰਹੱਦ, ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ।

ਵਾਧੂ ਜਾਣਕਾਰੀ:

(ਏ) ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬੀ: ਗਲਤ; ਭਾਰਤ ਦੇ ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

(ਬੀ) ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮੀ: ਗਲਤ; ਕੇਰਲਾ ਅਤੇ ਗੋਆ ਵਰਗੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

(ਸੀ) ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬੀ: ਗਲਤ; ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੱਤ ਭੈਣ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

(ਡੀ) ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ: ਸਹੀ; ਪੰਜਾਬ ਇੱਥੇ ਸਥਿਤ ਹੈ।

Q.110 ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦੀ ਖੋਜ ਕਿਸਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ?

- A. ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ
- B. ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ
- C. ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ
- D. ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ

Answer: B

Sol: ਦੂਜੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ, ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਿਪੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਗ੍ਰੰਥ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣ ਗਿਆ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

ਗੁਰਮੁਖੀ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ "ਗੁਰੂ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ"।

ਇਸਨੂੰ ਲੰਡਾ ਵਰਗੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਲਿਪੀਆਂ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਅਤੇ ਲਿਖਣਾ ਆਸਾਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਲਿਪੀ ਵਿੱਚ 35 ਅੱਖਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜੋ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਲਈ ਧੁਨੀਆਤਮਕ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਗੁਰਮੁਖੀ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣ ਗਈ, ਇਸਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਵਾਧੂ ਗਿਆਨ:

(a) ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ: ਚੌਥੇ ਗੁਰੂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

(b) ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ: ਸਹੀ; ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸਿਰਗਾ।

(c) ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ: ਤੀਜੇ ਗੁਰੂ, ਲੰਗਰ ਅਤੇ ਮੰਜੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਲਈ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

(d) ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ: ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ।

Q.111 'ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕੋਇਲ' ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

- A. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ
- B. ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ
- C. ਸਤਿੰਦਰ ਸੱਤੀ
- D. ਪੂਜਾ

Answer: B

Sol: ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੁਰੀਲੀ ਆਵਾਜ਼ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਅਤੇ ਭਗਤੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਅਥਾਹ ਯੋਗਦਾਨ ਲਈ 'ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕੋਇਲ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੋਢੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਗਾਇਕੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦਾ ਕਰੀਅਰ 1943 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ ਨਾਲ ਦੇਗਾਏ ਗਾਏ ਸਨ।

ਉਸਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੀਤਾਂ ਵਿੱਚ "ਖਿੱਤੇ ਦੀ ਚਾਦਰ," "ਜੁੱਟੀ ਕਸੂਰੀ," ਅਤੇ "ਮਧਾਣੀਆਂ" ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਉਸਨੂੰ ਪਦਮ ਸ਼੍ਰੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਸਮੇਤ ਕਈ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ।

ਉਸਦਾ ਸੰਗੀਤ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਮੀਰ ਲੋਕ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਪਿਆਰਾ ਹੈ।

ਵਧੀਕ ਗਿਆਨ:

(ਏ) ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ: ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨਾਲ ਦੇਗਾਣਿਆਂ ਲਈ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ 'ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕੋਇਲ' ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ।

(ਬੀ) ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ: ਸਹੀ; 'ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕੋਇਲ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(ਸੀ) ਸਤਿੰਦਰ ਸੱਤੀ: ਇੱਕ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕਾ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਕਾਰ, ਇਸ ਸਿਰਲੇਖ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਡੀ) ਪੂਜਾ: ਗਲਤ; ਇਸ ਸਿਰਲੇਖ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ।

Q.112 ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅੱਪਰ ਬਾਰੀ ਦੁਆਬ ਨਹਿਰ _____ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ।

- A. ਜਲੰਧਰ
- B. ਨੰਗਲ
- C. ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
- D. ਮਾਧੋਪੁਰ

Answer: D

Sol: ਅੱਖਰ ਬਾਰੀ ਦੁਆਬ ਨਹਿਰ (UBDC) ਪਠਾਨਕੋਟ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੇੜੇ ਮਾਧੋਪੁਰ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਵੀ ਦਰਿਆ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਸਿੰਚਾਈ ਨਹਿਰ ਹੈ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਬਣਾਈ ਗਈ, UBDC ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿੰਚਾਈ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।

ਇਹ ਨਹਿਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਅਤੇ ਤਰਨਤਾਰਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਪਜਾਊ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਸਿੰਚਾਈ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਕਣਕ, ਚੌਲ ਅਤੇ ਗੰਨੇ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

UBDC ਰਾਵੀ ਦਰਿਆ ਦੇ ਵਹਾਅ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਵਾਧੂ ਜਾਣਕਾਰੀ:

- (a) ਜਲੰਧਰ: ਗਲਤ; UBDC ਇੱਥੋਂ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦਾ।
- (b) ਨੰਗਲ: ਗਲਤ; ਨੰਗਲ ਸਤਲੁਜ 'ਤੇ ਭਾਖੜਾ ਨੰਗਲ ਡੈਮ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।
- (c) ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਗਲਤ; UBDC ਦਾ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਪਰ ਇਸਦੇ ਮੂਲ ਸਥਾਨ ਦਾ ਨਹੀਂ।
- (d) ਮਾਧੋਪੁਰ: ਸਹੀ; ਨਹਿਰ ਇੱਥੋਂ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ।

Q.113 ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਫੌਂਟ ਸ਼ੈਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ?

- A. Bold
- B. Italic
- C. Regular
- D. Superscript

Answer: D

Sol: ਸੁਪਰਸਕ੍ਰਿਪਟ ਇੱਕ ਫੌਂਟ ਸ਼ੈਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਹ ਇੱਕ ਟੈਕਸਟ ਫਾਰਮੈਟਿੰਗ ਵਿਕਲਪ ਹੈ ਜੋ ਟੈਕਸਟ ਨੂੰ ਬੇਸਲਾਈਨ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਉੱਪਰ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਆਕਾਰ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਣਿਤਿਕ ਨੋਟੇਸ਼ਨਾਂ, ਰਸਾਇਣਕ ਫਾਰਮੂਲਿਆਂ, ਜਾਂ ਫੁੱਟਨੋਟਾਂ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ, x^2 , H_2O) ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸਦੇ ਉਲਟ, ਬੋਲਡ, ਇਟਾਲਿਕ, ਅਤੇ ਹੈਗੂਲਰ ਫੌਂਟ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਟੈਕਸਟ ਦੀ ਵਿੱਖ ਨੂੰ ਬਦਲਦੀਆਂ ਹਨ।

ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤੇ:

ਫੌਂਟ ਸ਼ੈਲੀਆਂ:

ਬੋਲਡ: ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ ਟੈਕਸਟ ਨੂੰ ਮੋਟਾ ਅਤੇ ਗੂੜ੍ਹਾ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਇਟਾਲਿਕ: ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਜਾਂ ਭਿੰਨਤਾ ਲਈ ਟੈਕਸਟ ਨੂੰ ਤਿਲਕਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਹੈਗੂਲਰ: ਡਿਫਾਲਟ ਸ਼ੈਲੀ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜ਼ੋਰ ਜਾਂ ਵਾਧੂ ਫਾਰਮੈਟਿੰਗ ਦੇ।

ਸੁਪਰਸਕ੍ਰਿਪਟ:

ਉਦੇਸ਼: ਬੇਸਲਾਈਨ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਟੈਕਸਟ ਨੂੰ ਸਥਿਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ, x^2)।

ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ: MS Word ਜਾਂ ਹੋਰ ਟੈਕਸਟ ਐਡੀਟਰਾਂ ਵਿੱਚ "ਫਾਰਮੈਟ ਟੈਕਸਟ" ਦੇ ਅਧੀਨ ਫੌਂਟ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨੋਲੇਜ ਬੁਸਟਰ:

ਹੋਰ ਵਿਕਲਪ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ?

a) ਬੋਲਡ:

ਸਹੀ। ਇੱਕ ਫੌਂਟ ਸ਼ੈਲੀ ਜੋ ਟੈਕਸਟ ਨੂੰ ਬੋਲਡ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।

b) ਇਟਾਲਿਕ:

ਸਹੀ। ਇੱਕ ਫੌਂਟ ਸ਼ੈਲੀ ਜੋ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ ਟੈਕਸਟ ਨੂੰ ਤਿਲਕਾਉਂਦੀ ਹੈ।

c) ਨਿਯਮਤ:

ਸਹੀ। ਡਿਫਾਲਟ ਫੌਂਟ ਸ਼ੈਲੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਾਸ ਫਾਰਮੈਟਿੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

d) ਸੁਪਰਸਕ੍ਰਿਪਟ:

ਫੌਂਟ ਸ਼ੈਲੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ। ਇਹ ਇੱਕ ਟੈਕਸਟ ਫਾਰਮੈਟਿੰਗ ਵਿਕਲਪ ਹੈ, ਇੱਕ ਸਟਾਈਲ ਨਹੀਂ।

ਫੌਂਟ ਸ਼ੈਲੀ ਅਤੇ ਫਾਰਮੈਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ:

ਫੌਂਟ ਸ਼ੈਲੀ: ਟੈਕਸਟ ਦੀ ਵਿੱਖ ਨੂੰ ਬਦਲਦਾ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਬੋਲਡ, ਇਟਾਲਿਕ)।

ਫੌਂਟ ਵਿਕਲਪ: ਟੈਕਸਟ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਅਲਾਈਨਮੈਂਟ ਨੂੰ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕਰੇ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਸੁਪਰਸਕ੍ਰਿਪਟ, ਸਬਸਕ੍ਰਿਪਟ)।

ਦਿਲਚਸਪ ਤੱਥ:

ਸੁਪਰਸਕ੍ਰਿਪਟ ਅਤੇ ਸਬਸਕ੍ਰਿਪਟ ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਤੇ ਗਣਿਤਿਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬੋਲਡ ਅਤੇ ਇਟਾਲਿਕ ਵਰਗੀਆਂ ਫੌਂਟ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਆਮ ਹਨ।

Q.114 ਇੱਕ ਸਿੱਕਮ ਵਾਸੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਉਸਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਆਮਦਨ ਇਕੱਠੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਆਮਦਨ ਕਰ ਐਕਟ, 1961 ਦੇ ਅਧੀਨ ਛੋਟ ਮਿਲੇਗੀ?

- A. ਸਿੱਕਮ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਆਮਦਨ
- B. ਸਿਰਫ਼ ਲਾਭਅੰਸ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਮਦਨ
- C. ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਮਦਨ
- D. ਉੱਪਰ ਸਾਰੇ

Answer: D

Sol: ਸਹੀ ਜਵਾਬ:

(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

ਵਿਆਖਿਆ:

ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 10(26AAA) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਸਿੱਕਮ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇਹਨਾਂ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਅਦਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ:

ਸਿਕੱਮ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਆਮਦਨ
ਲਾਭਅੰਸ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਮਦਨ
ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਮਦਨ
ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਆਮਦਨਾਂ ਛੋਟੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਹੈ (ਸ) ਉੱਪਰ ਸਾਰੇ।

Q.115 ਪੂੰਜੀ ਗੋਅਰਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ ਹੈ।

- ਤਰਲਤਾ ਅਨੁਪਾਤ
- ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸੈਲਵੈਂਸੀ ਅਨੁਪਾਤ
- ਟਰਨਓਵਰ ਅਨੁਪਾਤ
- ਮਾਰਕੀਟ ਟੈਸਟ ਅਨੁਪਾਤ

Answer: B

Sol: ਪੂੰਜੀ ਗੋਅਰਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ ਇੱਕ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਸੈਲਵੈਂਸੀ ਅਨੁਪਾਤ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਪੂੰਜੀ ਦੇ ਫੰਡ ਨੂੰ ਇਕੁਇਟੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸਥਿਰ-ਵਿਆਜ ਜਾਂ ਸਥਿਰ-ਲਾਭਅੰਸ਼ ਸਰੋਤਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਰਜ਼ਾ ਅਤੇ ਤਰਜੀਹੀ ਸ਼ੇਅਰਾਂ, ਦੁਆਰਾ ਮਾਪਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਨੁਪਾਤ ਉੱਚ ਵਿੱਤੀ ਲੀਵਰੇਜ ਅਤੇ ਉਧਾਰ ਲਏ ਫੰਡਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਰਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

Q.116 ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2021-22 ਲਈ ਆਮਦਨ ਕਰ ਐਕਟ, 1961 ਦੇ BOCG ਅਧੀਨ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀਮਾ _____ ਹੈ।

- 5,000
- 50,000
- 5,00,000
- 500

Answer: A

Sol: ਸਹੀ ਜਵਾਬ:

(ਓ) ₹5,000

ਵਿਆਖਿਆ:

ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 80GG ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਕਿਰਾਏ ਲਈ ਕਟੌਤੀ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੇਠਲੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ:

ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀਮਾ ₹5,000 ਹੈ, ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਹੈ (ਓ) ₹5,000।

₹5,000 ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ (ਭਾਵ, ₹60,000 ਸਾਲਾਨਾ)।

ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਦਾ 25% (ਪੂੰਜੀ ਲਾਭ ਅਤੇ 80C ਤੋਂ 80U ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਟੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ)।
ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਦਾ 10% ਘੱਟਾ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਸਲ ਕਿਰਾਇਆ।

Q.117 ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੈਸੈਕਸ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ?

- 35
- 30
- 25
- 50

Answer: B

Sol: ਸੈਸੈਕਸ (ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਸੂਚਕਾਂਕ) ਵਿੱਚ 30 ਕੰਪਨੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹ ਬੰਬੇ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ (BSE) ਦਾ ਬੈਚਮਾਰਕ ਸਟਾਕ ਮਾਰਕੀਟ ਸੂਚਕਾਂਕ ਹੈ, ਜੋ ਐਕਸਚੇਂਜ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਚੋਟੀ ਦੀਆਂ 30 ਵਿੱਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

ਸੈਸੈਕਸ 1986 ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਸਟਾਕ ਮਾਰਕੀਟ ਸੂਚਕਾਂਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਸੈਸੈਕਸ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਫ੍ਰੀ-ਫਲੋਟ ਮਾਰਕੀਟ ਪੂੰਜੀਕਰਣ ਅਤੇ ਸੈਕਟਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਸਟਾਕ ਮਾਰਕੀਟ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਸੂਚਕ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੂਚਕਾਂਕ ਵਿੱਤ, ਤਕਨਾਲੋਜੀ, ਸਿਰਤ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਊਰਜਾ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੈਸੈਕਸ ਦੀ ਗਣਨਾ ਫ੍ਰੀ-ਫਲੋਟ ਮਾਰਕੀਟ ਪੂੰਜੀਕਰਣ ਵਿਧੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

Q.118 LCD ਦਾ ਪੂਰਾ ਰੂਪ _____ ਹੈ।

- Liquid Crystal Display
- Live Crystal Display
- Live Clear Display
- Liquid Clear Display

Answer: A

Sol: LCD ਦਾ ਪੂਰਾ ਰੂਪ Liquid Crystal Display ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਫਲੈਟ-ਪੈਨਲ ਡਿਸਪਲੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਹੈ ਜੋ ਤਸਵੀਰਾਂ ਜਾਂ ਟੈਕਸਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਕਰਨ ਲਈ ਤਰਲ ਕ੍ਰਿਸਟਲ ਅਤੇ ਬੈਕਲਾਈਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। LCDs ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ, ਕੰਪਿਊਟਰ ਮਾਨੀਟਰ, ਸਮਾਰਟਫੋਨ ਅਤੇ ਡਿਜੀਟਲ ਘੜੀਆਂ ਵਰਗੇ ਡਿਵਾਈਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤੇ:

LCD ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ:
LCDs ਤਰਲ ਕ੍ਰਿਸਟਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੌਸ਼ਨੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੇ ਸਗੋਂ ਚਿੱਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਨੂੰ ਸੋਧਦੇ ਹਨ।

ਰੋਸ਼ਨੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਬੈਕਲਾਈਟ ਜਾਂ ਰਿਫਲੈਕਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
LCD ਦੇ ਉਪਯੋਗ:

ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਅਤੇ ਮਾਨੀਟਰ: HD ਅਤੇ UHD ਡਿਸਪਲੇਅ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਸਮਾਰਟਫੋਨ ਅਤੇ ਟੈਬਲੇਟ: ਹਲਕੇ ਅਤੇ ਚੂਰਜਾ-ਕੁਸ਼ਲ ਸਕ੍ਰੀਨਾਂ।

ਘੜੀਆਂ ਅਤੇ ਕੈਲਕੂਲੇਟਰ: ਸੰਖੇਪ ਅਤੇ ਘੱਟ-ਪਾਵਰ ਡਿਸਪਲੇਅ ਲਈ।
LCD ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਫਾਇਦੇ:

ਪਤਲੇ ਅਤੇ ਹਲਕੇ: ਪੁਰਾਣੇ CRT ਮਾਨੀਟਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ।

ਘੱਟ ਪਾਵਰ ਖਪਤ: ਪੇਰੋਕਸਿਡ ਡਿਵਾਈਸਾਂ ਲਈ ਆਦਰਸ਼।
ਉੱਚ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ: ਤਿੱਖੇ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਚਿੱਤਰ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਨੋਲੇਜ ਬੁਸਟਰ:

ਹੋਰ ਵਿਕਲਪ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ?
b) ਲਾਈਵ ਕ੍ਰਿਸਟਲ ਡਿਸਪਲੇਅ:

ਗਲਤ। ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।

c) ਲਾਈਵ ਕਲੀਅਰ ਡਿਸਪਲੇਅ:

ਗਲਤ। ਇਹ ਕੋਈ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਡਿਸਪਲੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।
d) ਤਰਲ ਸਾਫ਼ ਡਿਸਪਲੇ:

ਗਲਤ। ਜਦੋਂ ਕਿ LCD ਤਰਲ ਕ੍ਰਿਸਟਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, "ਤਰਲ ਸਾਫ਼ ਡਿਸਪਲੇ" LCD ਦਾ ਪੂਰਾ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਡਿਸਪਲੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀਆਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ:

CRT (ਕੈਥੋਡ ਰੇ ਟਿਊਬ): ਪੁਰਾਣੀ, ਭਾਰੀ ਡਿਸਪਲੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ।

LCD: ਹਲਕਾ ਅਤੇ ਚੂਰਜਾ-ਕੁਸ਼ਲ ਡਿਸਪਲੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ।

LED (ਲਾਈਟ ਐਮੀਟਿੰਗ ਡਾਇਓਡ): ਬਿਹਤਰ ਚਮਕ ਅਤੇ ਕੰਟ੍ਰਾਸਟ ਦੇ ਨਾਲ LCD ਦਾ ਉੱਨਤ ਸੰਸਕਰਣ।

OLED (ਆਰਗੈਨਿਕ ਲਾਈਟ ਐਮੀਟਿੰਗ ਡਾਇਓਡ): ਬਿਹਤਰ ਰੰਗ ਅਤੇ ਕੰਟ੍ਰਾਸਟ ਲਈ ਸਵੈ-ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਿਕਸਲ।

ਦਿਲਚਸਪ ਤੱਥ:

ਪਹਿਲਾ LCD ਮਾਨੀਟਰ 1970 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਡਿਜੀਟਲ ਘੜੀਆਂ ਲਈ ਵਪਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਹਾਈ-ਡੈਫੀਨੇਸ਼ਨ ਡਿਸਪਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

Q.119 ਵਿਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੱਭਣ ਲਈ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਵੈੱਬਸਾਈਟਾਂ ਨੂੰ _____ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- A. ਵੈੱਬ ਬਰਾਊਜ਼ਰ
- B. ਵੈੱਬਪੰਨੇ
- C. ISP
- D. ਖੋਜ ਇੰਜਣ

Answer: D

Sol: ਸਰਚ ਇੰਜਣ ਵੈੱਬਸਾਈਟਾਂ ਜਾਂ ਟੂਲ ਹਨ ਜੋ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੱਭਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਹ ਵੈੱਬਪੇਜਾਂ ਨੂੰ ਖੋਜਣ, ਇੰਡੈਕਸ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਲਈ ਐਲਗੋਰਿਦਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਪਭੋਗਤਾ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਤੀਜੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਖੋਜ ਇੰਜਣਾਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:

ਗੂਗਲ
ਬਿੰਗ
ਯਾਹੂ
ਡੱਕਡੱਕਗੋ
ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤੇ:

ਸਰਚ ਇੰਜਣ ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ:
ਕ੍ਰੌਲਿੰਗ: ਬੋਟਸ (ਵੈੱਬ ਕ੍ਰੌਲਰ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਵੈੱਬ ਪੇਜਾਂ ਤੋਂ ਡੇਟਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ।

ਇੰਡੈਕਸਿੰਗ: ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਖੋਜਣਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਟੋਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕਰਨਾ।

ਰੈਂਕਿੰਗ: ਉਪਭੋਗਤਾ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਢੁਕਵੇਂ ਨਤੀਜੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ।
ਸਰਚ ਇੰਜਣਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼:
ਉਪਭੋਗਤਾ ਪੁੱਛਗਿੱਛਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵੈੱਬਪੇਜਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੱਭਣ ਨੂੰ ਸਰਲ ਬਣਾਉਣਾ।
ਖੋਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲਿੰਕ, ਚਿੱਤਰ, ਵੀਡੀਓ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।
ਗਿਆਨ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ:

ਹੋਰ ਵਿਕਲਪ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ?

- a) ਵੈੱਬ ਬ੍ਰਾਊਜ਼ਰ:
ਗਲਤ। ਇੱਕ ਵੈੱਬ ਬ੍ਰਾਊਜ਼ਰ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਕਰੋਮ, ਫਾਇਰਫਾਕਸ) ਵੈੱਬਸਾਈਟਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ।
- b) ਵੈੱਬਪੇਜ:
ਗਲਤ। ਵੈੱਬਪੇਜ ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹਨ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਖੋਜਣ ਲਈ ਟੂਲ ਨਹੀਂ।

c) ISP:

ਗਲਤ। ISP (ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾ) ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਪਹੁੰਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਖੋਜ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਹੀਂ।

ਖੋਜ ਇੰਜਣਾਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ:

ਗੂਗਲ: ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਖੋਜ ਇੰਜਣ।

ਬਿੰਗ: ਮਾਈਕ੍ਰੋਸਾਫਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਸਤ।

ਯਾਹੂ ਖੋਜ: ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੋਜ ਇੰਜਣਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ।

ਡੱਕਡੱਕਗੋ: ਗੋਪਨੀਯਤਾ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਟਰੈਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

ਦਿਲਚਸਪ ਤੱਥ:

"ਸਰਚ ਇੰਜਣ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 1990 ਵਿੱਚ ਆਰਚੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੋਜ ਸਾਧਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ, ਜਿਸਨੇ FTP ਸਾਈਟਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਸੀ।

Q.120 ਆਮਦਨ ਕਰ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 24(a) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਲਬਧ ਕਟੌਤੀ ਸਾਲਾਨਾ ਮੁੱਲ ਦੇ _____ ਹੈ।

- A. 25%
- B. 40%
- C. 30%

D. 20%

Answer: C

Sol: ਸਹੀ ਜਵਾਬ:

(c) 30%

ਵਿਆਖਿਆ:

ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 24(a) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਘਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨ ਲਈ ਸਾਲਾਨਾ ਮੁੱਲ ਦੇ 30% ਦੀ ਮਿਆਰੀ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਟੌਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਜਾਂ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਸਲ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

